

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy od powiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 2

Poznań, sobota dnia 2 stycznia 1932

Rok XXVII

„Robienie“ historii

Obóz pilsudczyków nie ogranicza się do nasycania swej żądzy władzy i stanowisk, lecz poświęca ponadto wiele uwagi i wysiłku „robieniu“ historii. Nie wszyscy oczywiście „robią“ ją z świadomością wyraźną, że fałszują historię, choć liczba ich jest wielka. Są tacy pilsudczycy, którym bałwochwalczy stosunek do bóstwa swego i zacie trzewienie względem przeciwników politycznych odbiera trzeźwość, rzeczowy sąd i właściwą, obiektywną perspektywę. A przeto bywamy też nie raz świadkami jaskrawej nieznajomości stosunków nie zbyt dalekiej nawet przeszłości.

Takiego wrażenia doznaliśmy przy czytaniu w feljetonie „Dziennika Poznańskiego“ referatu, wygłoszonego przez inż. Z. Wielickę dnia 27 grudnia na obchodzie „Federacji“ pt. „Polska Organizacja Wojskowa a powstanie wielkopolskie 1918/19“. Nie chodzi nam tym razem o poglądy p. Wielicki, dotyczące bezpośrednio powstania wielkopolskiego i sił, które w niem odegrały rolę. Pisaliśmy o tych rzeczach niejednokrotnie, wykazując, że tę samą jednostronność popełniają ci, którzy niedoceniali rolę młodzieży z szeregów P. O. W. Zaboru Pruskiego (ideologicznie zresztą zgoda nie indyferentnej wówczas z P. O. W. Królestwa), jak i ci, którzy tej grupie młodzieży chcieliby przyznać niemal całą zasługę wywołania powstania wielkopolskiego. Nie mówimy już o próbach wykazania, jak na dłoni, że duchowym ojcem powstania wielkopolskiego był — Pilsudski...

Na powstanie to złożył się w rzeczywistości szereg czynników: sternicy tajnej wszechpolskiej Ligi Narodowej, skauci, sokoli, powiacy zab. pr., żołnierze armii pruskiej i ponad to wszystko — zacięcie wrogi stosunek ogółu polskiego do Niemców, do rządów i władz pruskich oraz gorące, namętne pragnienie wolności. Różnice zachodziły między odnośnymi czynnikami w ocenie metod i tempa działania, co łączyło się z kwestją temperamentów. Cel był jeden, dążenie wszystkich na cel ten nastawione.

Jeżeli ktokolwiek wówczas, w pierwsze wypadków, błędził, mianując go rzejsze elementy — jak powiada pan Wieliczka — „warchołami“, to jeszcze dziwniejszym wydaje się zastanawianie się obecnie, po 13 latach, na obchodzie, poświęconym powstaniu, nad tem, czy „warchołami“ nie należy nazwać tych, którzy — zdaniem p. Wielicki — wówczas „przeszkadzali“. Nie odnosimy się z pewnej perspektywy historycznej zgoda bezkrytycznie do wszystkich poczynań Naczelnej Rady Ludowej i wogóle Rad Ludowych, ale tego rodzaju osądzenia a raczej inwentary nie zbliżą nas napewno ani o krok do ustalenia obiektywnej prawdy o wielkich w ówczesnym zamęcie politycznych zasługach Rad Ludowych, a zarazem o pewnych niewątpliwych niedociągnięciach ich powstańczych.

Dzisiaj pragniemy się przyjrzyć uwagom historycznym inż. Wielicki o okresie, który wojnę światową poprzedził, a szczególnie o roli w tym okre-

Na Dalekim Wschodzie dojrzejają wypadki dziejowej doniosłości

W przededniu utworzenia niezależnego państwa mandżurskiego — Japończycy wkroczyli dziś rano do Czin - Czou — Interwencja władz angielskich

Moskwa, 2. 1. (PAT.) Według doniesień prasy sowieckiej z dniem 1 stycznia miała być podniesiona w całej Mandżurji flaga narodowa o kolorach czerwonym, żółtym i niebieskim. Barwy te stanowią symbol jedności pomiędzy trzema grupami narodowości, zamieszkującymi Mandżurję, mianowicie Mongołami, Mandżurami i Koreańczykami. Nowy sztandar ma również stanowić symbol pracy niezależnego państwa mandżurskiego, którego utworzenie oczekiwane jest w najbliższym czasie.

Moskwa, 2. 1. (PAT.) Korespondenci sowieccy podają, że akcja Japończyków przeciwko Czin-Czou rozwija się dalej pomyślnie; Japończycy opanowali już miasta Goubantsy, Da-Ga-Czan, Pań-Czan, Inkou i szereg ważniejszych punktów strateg. w rejonie kolei mukdeńsko-pekińskiej. We-

ług obliczeń sowieckich Japończycy zgromadzili w pld. Mandżurji 40 000 armję, rozporządzającą wszystkimi rodzajami broni.

Tokio, 2. 1. (PAT.) Według doniesień Reutera awangardy japońskie wkroczyły do Czin-Czou dziś o godz. 6 rano. Jak przewidują, większe oddziały wojskowe wkroczą do miasta w dniu jutrzejszym.

Moskwa, 2. 1. (PAT.) Do prasy sowieckiej donoszą, że brytyjskie władze wojskowe w Chinach postanowiły wysłać do pld. Mandżurji większe oddziały wojskowe, motywując to koniecznością obrony interesów angielskich w tym rejonie. W kołach japońskich natomiast uważają, że Anglia, wzmacniając swoje oddziały w pld. Mandżurji, chce w ten sposób okazać pomoc władzom chińskim.

Po Kopenhadze i Gdańsku — Gdynia największym portem na Bałtyku

Gdynia, 2. 1. (Tel. wł.). Obrót towarowy portu gdyńskiego w całym roku 1931 wzrósł w stosunku do roku poprzedniego o 47,2 proc. i wyniósł 5 milj. 317 400 tonn, z czego na przywóz przypadło 558 500 tonn, a na wywóz 4 miliony 758 900 tonn.

W imporcie głównymi artykułami były złom, (342 tysiące tonn), ryż surowy (75 tys. t.), w eksporcie węgiel wraz z bunkrem wynosił 4392 tys. t.), co stanowi 90 proc. całego wywozu. Poza węglem najsilniejszą pozycję zajmował cukier (113 500 t.) i bekony (52 tys. t.).

W roku ubiegłym weszło do portu gdyńskiego 3406 (1930 roku 2238) statków. Według bandery pierwsze miejsce zajęła znowu Szwecja, drugie Polska, trzecie Niemcy, czwarte Danja.

Obrót towarowy Gdyni przerósł w roku ubiegłym pod względem ilości bardzo znacznie obrót towarowy w Szczecinie, który oblicza się na 3,6 milionów tonn. Gdynia jest obecnie poza Kopenhagą i Gdańskiem największym portem na Bałtyku. Po raz pierwszy od dziesięciu lat zlamana została hegemonia Szczecina. S. B.

Strajk powszechny w Zagłębiu Ruhry

Berlin, 2. 1. (PAT.) W regencji akwizgrańskiej centralny komitet strajkowy górników uchwalił z dniem dzisiejszym ogłosić powszechny strajk w kopalniach całego Zagłębia.

Strajk proklamowany zostanie na znak protestu przeciwko 10 proc. re-

dukcji płac górników. Związki zawodowe górnicze oficjalnie nie wezmą udziału w akcji strajkowej. Od godzin rannych cała policja na obszarze Zagłębia znajduje się w pogotowiu alarmowym.

Jest to oczywiście zupełnie fałszywe przedstawienie rzeczy. Jednostronne postulaty gospodarcze z świadomością pominięcia dążeń politycznych wysuwał — obok kierunku ugodowego — pozytywizm warszawski, szerzący się wśród ówczesnej inteligencji. Pozytywizmowi, podobnie jak ugodzie, przeciwstawił się właśnie z całą stanowczością od samego początku swego istnienia ruch wszechpolski, sterowany tajnie przez Ligę Narodową, a jawnie przez Stronnictwo Narodowe. Dążeniem ruchu wszechpolskiego, w programach i publikacjach (w „Przeglądzie Wszechpolskim“, „Polaku“ itp.) niezliczone razy stwierdzonem, było dążenie do niepodległości, a nie — jakby chciał p. Wieliczka — polityka dorabiania się, powodująca „porastanie w tłuszcz“, przeciwne „ryzykownym krokom, które mogły na szwank narazić stan posiadania“ narodowych demokratów.

Kto ma elementarne przygotowanie historyczno - polityczne, wie, że program dążenia do niepodległości miały wówczas dwa obozy: Narodowa Demokracja i Polska Partja Socjalistyczna.

Kto ma elementarne przygotowanie historyczno - polityczne, wie, że program dążenia do niepodległości miały wówczas dwa obozy: Narodowa Demokracja i Polska Partja Socjalistyczna.

Kto ma elementarne przygotowanie historyczno - polityczne, wie, że program dążenia do niepodległości miały wówczas dwa obozy: Narodowa Demokracja i Polska Partja Socjalistyczna.

Tylko, podczas kiedy ta ostatnia dążyła do urzeczywistnienia swego programu przez rewolucję polską w ścisłym związku z rosyjską rewolucją polityczną i społeczną (w praktyce rok 1905), zdaniem Narodowej Demokracji ta droga wiodła do roztopienia sprawy polskiej w sprawie rewolucji rosyjskiej, i należało, przeciwnie, odczekać stosownej koniunktury międzynarodowej, wojny europejskiej i starcia się ze sobą trzech rozbiorców Polski.

O społeczeństwie zaboru pruskiego w okresie przedwojennym i roli w niem Narodowej Demokracji powiada inż. Wieliczka:

„Zabór pruski skłaniał się mocą prawa akcji i reakcji ku gospodarczemu hasłom Stronnictwa Narodowo - Demokratycznego. Zmaterializowane Niemcy wskazywały Polakom punkt nacisku i oporu. Stąd wykładnią dążeń ogółu społeczeństwa b. zaboru pruskiego stało się hasło walki ekonomicznej, hasło obrony majątku narodowego. Droga zrzeszania się w kooperatywy, banki ludowe i spółki rolnicze pomnażał Polacy b. zaboru pruskiego swój stan posiadania i ukrzepiali pozycję narodową wobec Niemców. W parze z tym programem szła walka o szkołę i kościół, pruskie prawa wyjątkowe wywoływały opór ludności i najdotkliwiej wskazywały groźbę wynarodowienia. Program polityczny Polaków b. zaboru pruskiego, bardzo słuszny i konsekwentnie przeprowadzany, był jednak jednostronnym. Skierował bowiem zbyt uwagę społeczeństwa na lokalne postulaty ekonomiczne, a pomijał konieczność należnej opieki nad młodzieżą i nie stwarzał odpowiedniej łączności z rodakami w b. austriackim i rosyjskim zaborze“.

Znowu zupełna nieznajomość stosunków, o ile chodzi o rolę Narodowej Demokracji w naszej dzielnicy.

Zabór pruski nie „skłaniał się“ ku „gospodarczemu hasłom Stronnictwa Narodowo - Demokratycznego“, lecz żył hasłami wybitnie gospodarczymi przez kilka dziesiątków lat przed pojawieniem się na tutejszej widowni ruchu demokratyczno - narodowego w początkach bieżącego wieku. Ruch demokratyczno - narodowy z twórczych hasel gospodarczych niczego nie przekreślając, stawiał jednak obok nich, stawiał raczej nad nimi postulat ideowy, polityczny, narodowy. Zrobił on z wysiłku gospodarczego środek do politycznego celu, do wykrzesania ze społeczeństwa sił moralnych, niezbędnych do parcia ku niepodległości (przypominamy krwawe demonstracje).

Ruch demokratyczno - narodowy nie tylko zajął się „opieką nad młodzieżą“, ale był sam w sobie ruchem młodego pokolenia. I ruch ten nie tylko nie grzeszył brakiem „stwarzania odpowiedniej łączności z rodakami w b. austriackim i rosyjskim zaborze“, ale łączność ta była całą jego istotą. Zasada i praktyka wszechpolska była kamieniem węgielnym Ligi Narodowej, Stronnictwa Demokratyczno - Narodowego i wszystkich ich dążeń i poczynań (piszący te słowa np., w roku 1907, mając lat 27, został członkiem centralnego komitetu Ligi Narodowej, a więc władzy naczelnej obozu wszechpolskiego na cały obszar Polski).

Jakżeż wobec tej prawdy absolutnej wygląda małostkowe przedstawianie tak od nas nieodległej przeszłości we wręcz fałszywym świetle? Kto w to „robienie“ historii uwierzy? Komu ma ono zaszkodzić, a komu musi zaszkodzić w rzeczywistości?

Echa warszawskie

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Warszawa, 1 stycznia.
Pod ponurymi auspiciami zaczyna się Nowy Rok w naszym życiu wydawniczym i kulturalnym. Zamykają się wydawnictwa, posiadające swą kartę pięknie zapisaną w powszechnym dorobku, wygasają źródła, z których spływała pomoc dla twórców.

Niedawno obiegła prasę wiadomość o nieustanowieniu w roku bieżącym państwowej nagrody literackiej i muzycznej. Wynosiły one po 15 tysięcy złotych. Otrzymywał je człowiek bardzo wybitny, a prawie zawsze i — bardzo potrzebujący. Gdy teraz nadchodzi takie postanowienie, spowodowane względami budżetowymi, to przychodzi ono w czasie bardzo krytycznym. W czasie, kiedy właśnie takie nagrody posiadały specjalnie swą rację.

Można widzieć rozmaite objawy ujemne w naszej twórczości intelektualnej, można uświadamiać sobie, że niestety nie posiadamy takich autorytetów, ani takich wartości, jakichbyśmy pragnęli, niemniej każdy wie, że twórca, ba, nawet geniusz, musi mieć jakąś podstawę finansową do egzystencji. A właśnie w dobie kryzysu wszystko się chwile. Kurczą się i źródła, z których płynęły środki pomocy dla pracujących artystycznie.

Wszak nie sądzimy, by wstrzymanie w tym roku nagrody państwowej nie pociągnęło za sobą konsekwencji dalszych i nie stanowiło złego przykładu także dla — samorządów. Miasta, jak Warszawa, Łódź, Poznań, Lwów, Wilno ustanowiły również nagrody artystyczne względnie literackie. Podobnie instytucje niektóre. Czy nie pójdą śladem rządu?

Ograniczenie środków budżetowych odbiło się na subwencjonowaniu pisarzy i produkcji artystycznej przez władze centralne, jak departament sztuki, który skurczył się do roli wydźwiału, i fundusz kultury i sztuki, istniejący przy prezydium Rady Ministrów. To dotyka już bezpośrednio pracujących w dziedzinie artystycznej. Będą i oni w swym życiu musieli przejść na zasadę samowystarczalności.

Mówi się głośno o zamierzonym wstrzymaniu wydawnictwa „Pamiętnika Warszawskiego“, który istniał przy wydawnictwie funduszu kultury narodowej. Zachwiany został jedyny miesięcznik, wychodzący w Warszawie, wysokiej klasy o charakterze revue — pozostałe dwa bowiem: „Nasza Przyszłość“, wydawana przez konserwatystów, i „Droga“, wyrażająca ideologię obozu „sanacyjnego“ — są wydawnictwami przede wszystkim politycznymi.

Na modłę „strzelecką“

Nieprawdopodobne dialogi między Kaszubami

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Gdynia 1 stycznia.

Przy pomocy młodzieży szkolnej rozpowszechnia się obecnie masowo w powiecie morskim ulotkę agitacyjną „Strzelca“, przeznaczoną dla miejscowej, kaszubskiej ludności. Ulotka, zatytułowana: „10 pytań starego Kaszuby-patrjota i 10 odpowiedzi młodego Kaszuby-Strzelca“, ma na celu zwalczanie zastrzeżeń katolickich mieszkalców Kaszuby wobec organizacji strzeleckiej i obecnego systemu politycznego.

Na pytanie „starego Kaszuby“, kto jest wodzem i opiekunem „Strzelca“ kaszubskiego? „młody Kaszuba“ odpowiada dosłownie:

„Wodzem naszym jest niezłomny marszałek Piłsudski, zwycięski pogromca bolszewików i bezbożników, twórca Polski niepodległej, szczerzy obrońca ludu pracującego i wolności polskiej. Opiekunem naszym jest ks. biskup Okoniewski (!?), duszpasterz diecezji chełmińskiej, gorliwy obrońca wiary ojców naszych. Oni nas wspierają i do pracy zachęcają.“

W innych odpowiedziach „młodego Kaszuby“ czytamy, że „Strzelcem“ jest „patrjota, katolik, co gorliwie do kościoła chodzi i obowiązki religijne wypełnia“, że „prawo strzeleckie poucza, żeby wódki nie pić“, że „partyjnicy zwalczają rząd polski, jak syn wyrzutek zwalcza ojca, uszczuplając Jego (!) pracę dla Narodu“, a w dalszym ciągu: „Bolszewik, Niemiec i partyjnik, każdy od innej rozpustnicy pochodzi, ale wszyscy „jednemu diabłu służą“. Na pytanie „starego Kaszuby“, że obecny rząd ma wkrótce przenieść się, „młody Kaszuba“ preroruje: „Wielu ludziom już dawno się w głowie prze-

Bardzo smutnie to świadczy o sile i potrzebach kulturalnych ogółu, skoro nie potrafi utrzymać ognisk, zapalających życie intelektualne i kulturalne. Inaczej było dawnymi laty, chociaż była to doba niewoli. Niezapomniane są dla każdego roczniki „Biblioteki Warszawskiej“ i „Ateneum“, każdy się więc będzie musiał zwracać do roczników „Chimery“, lubo przedsięwzięcia te były oparte o ofiarność jednostek. Dzisiaj ratuje nasz honor jeszcze w tej dziedzinie tylko — Kraków. Czyżby naprawdę tak mało zainteresowanie się potrzebami kulturalnymi?

Świeżo od Nowego Roku przerwała swoje wydawnictwo „Myśl Niepodległa“. Przyczynę wyjaśniło szczerze: względy materialne, kryzys gospodarczy. Daj Boże, żeby ta „przerwa“ trwała krótko! Trudno jest jednak oprzeć refleksji, że takie „przerwy“ rzadko niekiedy się kończą...

A przecie „Myśl Niepodległa“ posiadała swoją pozycję w naszym czasopiśmiennictwie. Stworzył ją talent Andrzeja Niemojewskiego, jego pióro, odwaga, niezależność myśli. Założył pismo w innych intencjach, głównie bodające do walki z Rzymem. A życie pchnęło go kędziadziej. Stał się bojownikiem opinii niezależnej narodowej. Zwalczał podział okupacji niemieckiej. Pisał wtedy symbolami, a opinia orjentowała się w nich znakomicie. Pisał o gwiazdach, o starożytności, o mumjach, wtedy, kiedy okupanci niemieccy ogłaszali edykty o samodzielnym buforowym państwie polskiem lub mamilili społeczeństwo mirażem polskiego wojska pod władzą niemiecką. Czytelnik polski, nauczony czytać między wierszami przez cenzurę rosyjską, rozumiał Niemojewskiego i „Myśl Niepodległą“ wybornie. Niemojewski był nie tylko bojownikiem, lecz dla wielu heroldem, przewodnikiem, wychowawcą.

Później zaś, w pierwszych latach niepodległego państwa, „Myśl Niepodległa“ stała się ogniskiem walki z zakłamaniem, sybarytystem, nieprawością i złośliwością. Niemojewski rwał w prawo i lewo, paląc nieraz do krwi, jak Świętochowski, żeby wypłnić chamstwo i okradanie ojczyzny. Spalił się w tej walce, ale każdy musiał oddać hołd jego nieskazitelnosci i pracy.

Na placówce po wielkim ojcu stał Adam Niemojewski, który tradycje niezależności, przekazane przez ojca, przejął całkowicie i podtrzymywał aż do doby ostatniej, do chwili zawieszenia pisma.

H. W.

Dalsze mowy obrońców w procesie b. więźniów brzeskich

Przemówienie adw. Jarosza

Czcza formułka

W czwartek od rana przemawiał obrońca p. Putka, adw. Jarosz.

— Wygłoszono tutaj tyle świetnych, znakomych obron — mówił obrońca — Cóż mogę dorzucić do nich. Wszak drogą subtelnych rozumowań prawniczych wykazano, iż oskarżenie o zamach na rząd było i jest nieuzasadnione.

— Opozycja do zamachu nie dążyła, nie leżało to w sferze jej politycznych zainteresowań, ani dążeń. Opozycja pragnęła, aby obecny stan rzeczy wprowadzić na drogę normalnego prawnego rozwoju.

Obronca przytacza przykłady prac Sejmu, który zamknięto w najgorętszym okresie, stawiając zarzut, że „panowie posłowie mają niekzemne metody pracy“.

Opinia prof. Bartla

„Nie mogę przytoczyć, aby „Centrolew“ lub Stronnictwo Narodowe miały jakiegokolwiek rewolucyjne dążenia“ — zeznał tutaj p. Bartel. I chyba prokuratorzy nie mogą tu oświadczyć, że posiadają więcej znajomości życia politycznego, niż sześciokrotny premier rządów pomajowych, prof. Bartel, dla którego informacji działał aparat wywiadowczy z konfidentami i podsłuchami. Mam wrażenie, że to oświadczenie prof. Bartla, przekreśla cały akt oskarżenia wraz z jego konkluzją i tem należy tłumaczyć, że obaj oskarżyciele ominęli to zeznanie b. premiera. O wszystkim mówili, a o nim zapomnieli. Bo był to rzeczywiście dla nich świadek niebezpieczny, niewygodny ale wiarogodny.

Paradoks

Opozycja, jeśli jej co można zarzucić, to to, iż ostrzegała przed zamachem na konstytucję. Nowouformowany „centrolew“ zaraz złożył deklarację marszałkowi Senatu p. Szymańskiemu, że nie zamierza walczyć z rządem, jako takim, ale występuje przeciwko systemowi rządzenia.

W rozumieniu obozu pomajowego ten, kto występuje przeciwko łamaniu prawa, przeciwko bezprawiu, który kładzie tak ciężką pracę jak Liberman — oskarżyciel w Trybunale Stanu, ten kto wykrywa nadużycia i fałsze przy wyborach, jak Putek w komisji sejmowej — ten jest zamachowcem. I to jest paradoks. Ale ten paradoks możliwy jest wówczas, gdy w systemie rządzenia siła jest przed prawem, prawo i prawnicy są pomijani i wypędzani.

Przemówienie adw. Dąbrowskiego

Popołudniu przemawiał adw. Jan Dąbrowski, obrońca p. Ciołkosza, który m. in. oświadczył:

— Pytano co oskarżonych łączy? Przyjmuję za twierdzenie, że jest coś, co tych ludzi, o różnych światopoglądach łączy i coś jak barjera odgradza od reszty społeczeństwa. To wspólny poziom moralny, wspólny ból. Tam, gdzie wykracza się poza granice moralności, trzeba stworzyć wspólny front. Jeżeli proces dzisiejszy przekroczył ramy oskarżenia i stał się niejako skrótem historii, to historyk, czytając przewód sądowy, napewno nie zdyskwalifikuje wszystkich świadków ze świata politycznego i przedstawicieli społeczeństwa.

Bez części przemocy nie da się udowodnić aktu oskarżenia o zamach. Jak w sztuce Szekspira król Ryszard woła: „Królestwo moje za konia!“ tak i tu prokurator może zawołać: „Konia za atom przemocy“. Ale przemocy nie ma, choć się sięga tam, dokąd wzrok policjanta nie sięga, choć bierze się datę wystąpienia „centrolewu“ poza 9 września, poza dniem aresztowania posłów.

„Marsz na Warszawę“

Lubi prokuratura słowa: „marsz na Warszawę“. Szukałem pilnie skąd one pochodzą i znalazłem je w zeznaniach Kaweckiego oraz Hauke-Nowa. Jak tu rozróżnić żargon kancelarii policyjnej od dążeń społeczeństwa, które temu społeczeństwu nie są znane?

Zapytuję, czy jest jakaś publiczna enuncjacja, gdzieby użyto wyrażenia „marsz na Warszawę“. Śmiesznym jest, że słowa te mają się znajdować w przemówieniach, do robotników warszawskich. Przecież ci robotnicy maszerować nie potrzebują, bo już się w Warszawie znajdują. Ale mówią, że przygotowania były wśród chłopów i powołuje się na odezwę z Tarnowa

Prawo i praworządność jest tylko jakąś czcza formułka. Rządzi się bez prawa i przeciw prawu. Przypominam tu zeznanie prof. Kota, iż profesorowie prawa na uniwersytecie krakowskim, pod przewodnictwem prof. Krzyżanowskiego złożyli Prezydentowi memoriał, ostrzegający przeciwko dalszym faktom łamania prawa: „Jeśli prawo jest złe należy je zmienić, ale nie można łamać“ — powiedzieli krakowscy profesorowie prawa.

„Na drodze zawsze miałem łysawego prawnika, który stawał wprost moim zamierzeniom i wyrwał sobie włosy za każdym razem“ — powiedział w wywiadzie marsz. Piłsudskiego.

Obronca zwraca się bardziej w stronę sędziów i z mocą oświadcza, akcentując wyrazy:

— Znam wielu łysawych prawników, którzy jednak wcale się tym stanem bezprawia nie przejmują i z tego powodu włosów sobie z głowy nie wyrwają.

Na sali dyskretnie uśmiechy. Adwokaci szepczą między sobą, gdyż wiedzą doskonale, do kogo ta aluzja jest skierowana.

Sporządzenie oskarżenia

Następnie obrońca mówi, że już po aresztowaniu posłów, rozesłano okólnik, aby wszystkie urzędy prokuratorskie nadesłały materiał obciążający. Chodziło wtedy o zbudowanie oskarżenia w kierunku machinacji, a potem dopiero, gdy to się nie udało, wymyślono zamach.

— 11 września Kaweckie sporządza elaborat, tegoż samego dnia, elaborat ten znajduje się w ręku prokuratora. Tego samego dnia otrzymuje go sędzia śledczy Demant i tego samego dnia wyjeżdża do Brześcia. W jeden dzień na dystansie Warszawa-Brześć szalała praca, a potem do 11 października cisza. Przez ten miesiąc szukano dowodów. Mam prawo twierdzić, że elaborat Kaweckiego napisany był znacznie później, niż 11 września. A przedtem po kongresie krakowskim nikogo nie aresztowano, bo posłowie byli nie tykalni. Ale Sejm rozwiązano 31 sierpnia. Dlaczego więc czekano z aresztowaniem do 9 września? Odpowiedź prosta. 9 września o godz. 8 wieczorem podpisano wspólny blok wyborczy stronnictw opozycji. A w parę godzin później posłowie byli już w Brześciu...

Nowa obelga konserwatystów wobec duchowieństwa

Czytelnicy znają odpowiedź Polskiej Katolickiej Agencji Prasowej na artykuł posła B. B. Janusza Radziwiła w dziennikach konserwatywnych na temat stosunku Kościoła, jego biskupów i duchowieństwa polskiego do państwa. Polska Katolicka Agencja Prasowa stwierdziła między innymi, jako rzecz samo się przez się rozumiejącą, że „walczyć przeciwko państwu zabrania kapłanowi prawo Boże i prawo kanoniczne“.

W polemice z Pol. Katolicką Agencją Prasową dzienniki konserwatywne, za którymi stoi niewątpliwie lider konserwatystów poseł Radziwiłł, wyrażają radość z powodu tego, bo „cieśszy“ je, że K. A. P. „przypomniała“, że kapłan nie może walczyć przeciwko państwu. Jest to czelna obelga obozu konserwatywnego, wysługującego się „sanacji“, w stosunku do duchowieństwa naszego.

Duchowieństwo nasze zapamięta sobie to uwłaczanie jego godności obywatelskiej i jego patriotyzmowi. Duchowieństwo to zarazem nie zapomni i nadal, że państwo a rząd, to nie jedno i to samo, szczególnie w naszych brzeskich warunkach

Nowy Rok na Zamku warszawskim

Przemówienie nuncjusza Apostolskiego Marmaggi

Warszawa, 2. 1. (Tel. wł.) Zgodnie z przyjętym zwyczajem p. Prezydent R. P. przyjmował życzenia z okazji Nowego Roku dn. 1 stycznia na Zamku Królewskim. W imieniu korpusu dyplomatycznego składał życzenia Mons. Marmaggi, nuncjusz Apostolski, który wygłosił następujące przemówienie:

Panie Prezydencie!
Nieprzewidywany optymizm wienczy w oczach naszych każdy Rok Nowy niezniszczalną aureolą radości i nadziei, i wszystkie rodziny, zarówno te wielkie, które noszą nazwę Narodów, jak ta większa jeszcze rodzina, jaką jest społeczność ludzka, witają go z miłością, najlepszymi głosy tej naszej biednej natury ludzkiej, siawią go jako przynoszącego więcej szczęścia, niż lata już upłynione.

Nie mniej jednak pojawienie się Nowego Roku nosi tym razem znamie ciężkich trosk natury ekonomicznej, które wynikły, jak się zdaje, z podwójnego kryzysu: kryzysu zaufania, i kryzysu autorytetu. W iluż to domach słońce dzisiejsze oświecał wygasłe ogniska, puste stoły, oddawna już bezczynnie złożone ręce, małe dzieci bez podarków gwiazdkowych! Nastąpiła gorzka godzina finansowego niełomazania narodów. Unosi się i cięży nad nimi niby jakiś meteor ponury, który w swym łonie dzwiga przyszłość pełną niepewności. Ojcowski dobry współczujący głos, pełen pomimo wszystko optymizmu, głos Najwyższego Kapłana mówił właśnie miesiąc temu: „Nie może być, żeby to wszystko zależało od ludzi, od woli i od skłonności ludzkich. Ludzie przygotowali ten stan, chorobliwy zapewne, i wierzą w to, że sami kierują wypadkami. Jednak przeciwnie; najwidoczniej zostali oni pociągnięci przez wypadki, zmuszeni, doprowadzeni do zupełnej prawie niemocy. I oto widać, jak się teraz rzucają, gonią tu i tam, przehykając morza i góry, dyskutują i proponują!”

Nowy Rok istotnie zapowiada ol-

brzymią i żywą działalność państw, usiłujących zorganizować, o ile to jest możliwe, w sposób bardziej doskonały powszechne panowanie pokoju. Mam nadzieję, że Opatrzność raczy przyjąć z pomocą dobrej woli i uczciwym wysiłkom człowieka, w duszy którego żyje i promienieje zawsze obraz Boży ładu, harmonii i dobroci; chcemy wierzyć, że na przekór wszelkim katastroficznym horoskopom świat pozostanie tym przybytkiem społeczności ludzkiej, jakim go uczynił Bóg, i że narody będą uleczone, jak On ogłosił światu. Czynione są usiłowania realizacji nowego stadium wyższej cywilizacji, w którym dzięki wzajemnemu zrozumieniu i współpracy państwa znalazłyby na koniec tę „concordia discors” swych interesów, harmonię dążeń wszystkich.

W każdym razie już jest zdobytem to, że nikt nie może się zamknąć w swej wieży z kości słoniowej ani w forticy, uzbrojonej i najeżonej przeciwko innym, że trzeba, przeciwnie, wejść w uświęcone szranki prawa na forum dyskusji wolnej i lojalnej, gdzie każdy na prawo wyrzec swoje słowo przedewszystkiem w imię wspólnego dobra narodów. Narody, istotnie, chcą żyć, pracować, nawet miłować się wzajemnie; czują więcej niż kiedykolwiek, że potrzebują jedno drugich i nic innego nie pragną, jak po bratersku uściśnąć sobie dłonie, w imię Boże i w imię ludzkości.

Takie są też bezwzględnie Pańskie uczucia, Panie Prezydencie, i takie dążenia Pańskiego wielkiego Narodu, który z natury swej jest skłonny do pracy na rzecz pokoju do szlachetnej dobroci w pojęciu boskim i ludzkim. W tem stałem przeświadczonym, Ekscelencjo, zwracając się do Pana me życzenia, życzenia zdrowia i osobistego szczęścia, życzenia dla Pańskiego Dostojnego rządu oraz dla całego szlachetnego Narodu Polskiego, życzenia największej pomyślności.

Niemcy grożą

na wypadek, gdyby konferencja w Lozannie nie spełniła ich życzeń

Paryż, 2. 1. (PAT.) Według informacji niektórych dzienników francuskich, Niemcy rozwijają w Londynie ożywioną akcję, celem niedopuszczenia do zbliżenia francusko-angielskiego w sprawie reparacji. Niemcy grożą, iż w razie, gdyby konferencja w Lozannie nie zajęła stanowiska przychylnego względem życzeń niemieckich, Niemcy nie zawahają się

ogłosić moratorium na wszystkie swoje zobowiązania względem zagranicy, zarówno rządowe, jak i prywatne, co dotkliwie odczuć się da Anglii.

Jak wiadomo, kredyt prywatny, udzielony przez Anglików niemieckim sferom finansowo-przemysłowym oraz samorządom, przekracza 1 i pół miljarda marek w złocie.

Proces przeciw posłom „Centrolewu“

Warszawa, 2. 1. (Tel. wł.) — Sobotnia rozprawa przy ogromnym napięciu publiczności rozpoczęła się przemówieniem obrońcy Barensa.

Ku ograniczeniu autonomii szkół akademickich

Warszawa, 2. 1. (Tel. wł.) „Kurjer Polski” donosi, że dość nagle został zwołany do Warszawy zjazd rektorów szkół akademickich, który dzisiaj rozpoczyna swoje obrady. Przedmiotem obrad zjazdu będzie projekt noweli do ustawy o szkołach akademickich, nad którym to projektem pracowano oddawna w ministerjum oświaty. Projekt ma wejść w drugiej połowie stycznia pod obrady ciała ustawodawczego. Tendencja projektu zmierza do ograniczenia autonomii szkół akademickich w różnych punktach i wywołała duże zaniepokojenie wśród rektorów szkół akademickich.

Koc komisarzem

Banku Polskiego

Warszawa, 2. 1. (Tel. wł.) — Minister skarbu podpisał nominację wiceministra posła pulk. Adama Kocę na komisarza rządowego Banku Polskiego.

Ciągnięcie dolarówki

Warszawa, 2. 1. (Tel. wł.) — Dzisiaj odbyło się ciągnięcie dolarów.

Przemówienie jego, bardzo silne, przewodniczący do południa trzykrotnie przerywał.

ki. 12.000 dolarów padło na nr. 969 307, po 3000 dol. na nr. 1 405 354, 459 794. po 1000 dol. na nr. 1 035 420, 355 893, 122 506, 1 440 507, 384 144, 461 719, 784 723, po 500 dol. na nr. 738 166, 833 924, 1 198 462, 1 191 719, 1 038 722, 963 685, 934 636, 755 578, 1 205 129, 745 747. (w)

Liczba bezrobotnych we Francji wzrasta

Paryż, 2. 1. (PAT.) Według ogłoszonych dziś danych oficjalnych liczba bezrobotnych, zarejestrowanych we Francji wynosiła 26 grudnia 1931 r. 147 000 osób, z czego 29 000 kobiet. W tygodniu poprzedzającym tę datę liczba bezrobotnych wynosiła 131 000. W grudniu 1930 r. ilość zarejestrowanych bezrobotnych nie przekraczała 12 000 osób.

W samym Paryżu ilość bezrobotnych dochodzi do 50 000 osób, wobec 45 446 w tygodniu poprzednim.

Budżet m. Paryża

Paryż, 2. 1. (PAT.) Budżet m. Paryża na r. 1932 przewidyuje dochody w wysokości 4 024 134 000 fr., wydatki w wysokości 3 990 937 000 fr.

Emigracja z Polski w grudniu

Warszawa, 2. 1. (Tel. wł.) W ciągu miesiąca grudnia wyjechało z Polski do Stanów Zjednoczonych A. P., Brazylii, Kanady i Argentyny 500

emigrantów, których przygotował do podróży syndykat emigracyjny za pośrednictwem swych placówek.

Gwiazdka Obozowa w Poznaniu

Dla swych głodnych i bezrobotnych członków urządził wydział grodzki O. W. P. m. Poznania wczorajszej nocy uroczystą gwiazdkę przy choince. O godz. 5 popołudniu, zebrał się bezrobotni oraz delegaci placówek m. Poznania w pięknie przystrojonej sali w domu przy św. Marcynie 65 na wilgę, której niejedni w domu własnym nie święcili. W uroczystości wzięli również udział liczni przyjaciele O. W. P., m. in. ks. prałat Prądzynski, p. dr. Bochenek, poseł Kawecki, gen. w st. sp. Dzierżykraj-Stokarski i mec. dr. Szeib.

Uroczystości zagał kierownik wydziału krodzkiego p. Bolesław Poradzewski, oddając przewodnictwo przedstawicielowi władz dzielnicowych O. W. P. red. Feliksowi Fikusowi. Podniosłe przemówienie wygłosił na wstępie ks. prałat Prądzynski, poczem przemawiali kolejno p. poseł Kawecki imieniem władz wojewódzkich Stronnictwa Narodowego red. Fikus imieniem władz O. W. P. mec. dr. Szeib i p. dr. Bochenek. W imieniu bezrobotnych hojnie obdarowanych, dziękował w serdecznych słowach jeden z członków O. W. P.

W trakcie uroczystości red. Fikus dokona wręczenia odznaki O. W. P. gen. w st. sp. Bolesławowi Dzierżykraj-Stokalskiemu, odbierając odeń wśród niezwykłe podniosłego nastroju przyrzeczenie na wierność idei Wielkiej Polski.

Orkiestra i chór O. W. P. urozmaiciły wieczór, który w pamięci wszystkich pozostawił niezatarte wrażenie.

Stronnictwo Narodowe

Walne zebranie Koła w Chartowie

odbędzie się w niedzielę, dnia 3. I. 1932 o godz. 16-tej w dotychczasowym lokalu. Referat polityczny wygłosi red. B. Piotrowski.

Ze względu na ważne sprawy obecność wszystkich członków konieczna. Zarząd.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.89 1/2 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.91 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płać dziś za 100 mk. niem. w dewizach 210.70 zł. gotówką 209.65 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.51 do 173.77 zł., gotówką 173.17 zł.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 2. 1. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy, narytel Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.

Standardy w obliczeniu ciężaru: 1) żyta poznańskiego 71.3 kg (121 f w h); 2) żyta pomorskiego 69.95 kg (119.1 f w h); 3) pszenicy poznańskiej 74.8 kg (127.1 f w h); 4) pszenicy pomorskiej 74.35 kg (126.4 f w h); 5) jęczmienia poznańskiego 64 do 66 kg; 6) 68 kg; 6) owsa pozn. i pom 43.55 kg (74.1 f w h).

Ceny tranżakcyjne

Zyto 555 tonn par. Poznań . . . 27.25
Uspokojenie spokojne . . .
Pszenica 30 tonn par. Poznań . . . 24.75
Uspokojenie spokojne . . .

Ceny orientacyjne

Pszenica . . . 24.50—24.75
Uspokojenie spokojne . . .
Jęczmień a) 64—66 kg . . . 20.50—21.50
Jęczmień b) 68 kg . . . 22.25—23.25
Uspokojenie spokojne . . .
Jęczmień brow. rowy . . . 25.50—27.00
Uspokojenie spokojne . . .
Owies . . . 23.00—23.50
Uspokojenie spokojne . . .
Maka żywnia 65% w/w work. . . 38.00—39.00
Uspokojenie spokojne . . .
Maka pszen 65% w/w work. . . 36.75—38.75
Uspokojenie spokojne . . .
Otręby żytnie . . . 16.25—16.75
Otręby pszenne . . . 14.50—15.50
Otręby pszenne (grube) . . . 15.50—16.50
Rzepak . . . 32.00—33.00
Groch . . . 33.00—40.00
Groch Victoria . . . 24.00—28.00
Groch Fojera . . . 29.00—32.00
Ziemniaki fabryczne za kilo % . . . 0.00—0.20
Ogólne usposobienie spokojne . . .
Tranżakcje na odmiennych warunkach: pszenicy 30 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIEŻNA

Poznań, 2. 1. 1932 r.

Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego był spokojny. Jak zwykle, na początek miesiąca wzgl. roku, wykazał jeszcze brak odpowiednich zleceń tak, że obroty były naogół ograniczone.

Witamin, więcej witamin dzieciom!!

Czy wiecie matki, że krzywicę, słabość i rozmięczenie kości, ogólny niedorozwój powoduje brak witamin? Czy wiecie o tem, że dla pełnego rozwoju kręgosłupa należy organizmowi dostarczyć soli wapniowych i fosforowych?

Wybitne własności lecznicze tranu, są Wam chyba znane. Stosowały go już przecież Wasze orababki. Niechętne go jednak przyjmowałyście z powodu niedobrego smaku. Wiedźcie więc, że istnieje lek, który zawiera witaminy sole wapniowe i fosforowe oraz najsłodszy tran, który jest przytem tak smaczny, że dzieci z radością go przyjmują. Jest to **Emulsja tranowa „Erbe”**. Jeśli więc dbacie o zdrowie i rozwój swych dzieciątek nie zwlekajcie ani dnia i zażądajcie w najbliższej aptece lub drogerji, Emulsji Tranowej „Erbe”. Pw 9 808-51.36

Z papierów procentowych płacono za 5 proc. poż. konwers. 37—37 1/2 proc., natomiast z papierów lokacyjnych P. Z. K. handlowano 8 proc. listy dolarowe stare po 67 1/2, 67 proc. w tranżakcjach, pozatem oddawano 4 proc. listy zast. konwert. po 28 proc. oraz 6 proc. listy żytnie po 14.— (ex kupon).

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez notowania.

Komunikat.

Z dnim dzisiejszym skreślono z „Cedulej Urzędowej”: Browary Grodzkie I em., Browary Krotoszyńskie I em., Hartwig Kantorowicz I—II em., oraz Lloyd Bydgoski I em.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu):

5% Pożyczka konwersyjna 37—37 1/2 % P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred.
67 1/2, 67% +
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kred.
28% O.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. ex kup.
14.— O.
Tendencja spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 2. 1. 1932 r.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjean. tr.: 8.90, sp.: 8.92, kup.: 8.88.

Dewizy:

	trans.	spred.	kup.
Lelzia	124.05	124.36	123.74
Gdańsk	174.00	174.43	173.57
Holandja	357.50	358.40	356.60
Londyn	30.50	30.62 1/2	30.32 1/2
Kopenhaga	160.00	169.80	168.20
Nowy Jork	8.921	8.941	8.901
czeki			
Nowy Jork	8.927	8.947	8.907
kabel	35.00	35.19	34.91
Parvz	26.41	26.47	26.35
Praha	169.50	170.31	168.70
Sztokholm	174.20	174.63	173.77
Włochy	45.50	45.62	45.36

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż. inwest. 81.00
5% poż. konw. 33.75
7% poż. stabil. 10.00

Tendencja dla pożyczek niejednolita.

Akcje w złotych:

Bank Polski 0.00—105.00
Bank Powsz. Kred. 0.00—100.00
Lilpop 0.00—12.50
Tendencja utrzymana, z odcieniem nieco mocniejszym.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 2. 1. 1932 r.

Pszenica march 75—76 kg. 216.00—218.00
Tendencja mocniejsza.
Jara pszenica march. 78 do 79 kg. 219.00—221.00
Tendencja mocniejsza.
Zyto march 72—73 kg. 185.00—187.00
Tendencja spokojna.
Jęczmień 151.00—164.00
Tendencja spokojna.
Jęczmień pastewny i przemysłowy 148.00—150.00
Tendencja spokojna.
Owies march 133.00—141.00
Tendencja stała.
Maka pszena 26.75—30.75
Tendencja spokojna.
Mak. żywnia 70% 25.50—27.60
Tendencja spokojna.
Osipa pszena 9.00—9.25
Tendencja spokojna.
Osipa żywnia 9.25—9.75
Tendencja spokojna.
Groch Victoria 21.00—27.50
Groch drobn. i alalny 21.50—24.00
Groch pastewny 15.00—17.00
Peluska 16.00—18.00
Bób 14.00—16.00
Wyka 16.00—18.00
Faba 10.00—12.00
Lubin żółty 13.00—15.00
Seradeia nowa 22.00—27.00
Kuchy intan. 37% 12.00—12.20
Kuch. z orzecha ziemnego 12.00
Kuch. mielone (maczka) 11.90
Wytlaki suche paryt Berln 6.40—6.50
Śróć Soja ekstrahowany 43% loco Hamburg 10.40
Śróć Soja ekstrahowany 45% loco Szczecin 11.00
Płatki ziemniaczane 12.10—12.30
Ogólna tendencja bardzo spokojna.

Pięciolecie Ruchu Młodych w Przemyśle

Równocześnie z powstaniem Ruchu Młodych Obozu Wielkiej Polski powstaje w Przemyśle Zrzeszenie Młodzieży Narodowej (Z. M. N.), będące odpowiednikiem Ruchu Młodych na terenie przemyskim. Zrzeszenie to święci właśnie pięciolecie swego istnienia, bogate w owocną pracę.

Z. M. N. powstaje z inicjatywy pp. Władysława Bilana, Bogdana Brzezińskiego i Lubina Freidenberga. Po pierwszym organizacyjnym posiedzeniu w dniu 21 października 1926 roku, odbyło się i ważne zgromadzenie konstytucyjne Zrzeszenia w dniu 26 października 1926 r. przy udziale 22 członków. Po wyborze pierwszych władz Zrzeszenia rozpoczyna się normalna praca, prowadzona naprawdę wśród ciężkich warunków materialnych, bez własnego lokalu. Po tulaczkach po cudzych lokalach, prywatnych mieszkaniach, dochodzi Z. M. N. z czasem do własnego lokalu, co w dużej mierze umożliwia regularną pracę.

Pierwsze półtora roku mija na pracy wewnętrznej, organizacyjnej i na nastawianiu społeczeństwa do hasła przez Zrzeszenie głoszonego. Dopiero później Zrzeszenie miało odegrać rolę wybitną w całokształcie życia społecznego Przemyśla, szerzyć w niem idee narodowe.

Rok 1928 zaznacza się dalszym wzrostem wpływów Zrzeszenia, wykazuje pełny jego rozwój zjazd rady dzielnicowej Młodych w Przemyśle, silny udział Przemysłań w zjazdach, konferencjach i kursach, urządzenie całego szeregu wieców, akademii, odczytów itd. dla całego społeczeństwa przemyskiego, przy równoczesnej pracy wewnątrz organizacji. Zebrania, konferencje, referaty świadczą wymownie o żywiołowości Z. M. N. Poza tem wzięło wybitny udział w wyborach do rady miejskiej.

Następne lata przynoszą dalsze wzmożenie tej pracy i to już w każdej niemal dziedzinie życia publicznego. Zrzeszenie zdobywa sobie pełne uznanie nie tylko narodowego społeczeństwa przemyskiego, ale staje się dzięki swej działalności głośnie w całej Polsce, czego wyrazem było n. p. owacyjne przyjęcie Przemysłań na zjeździe Młodych O. W. P. w Gdyni w dniach 3 i 4 maja 1930 r. W parę miesięcy później wzięli oni czynny udział w wyborach.

Lokalny tygodnik narodowy „Ziemia Przemyska” redagowany był przez p. Bilana prezesa Z. M. N.

Bardzo czynny udział Z. M. N. wzięło w wyborach do Sejmu i Senatu w r. 1930.

Dziś Młodzi silniejsi są niż kiedykolwiek i to nie tylko w Przemyśle, ale na terenie całego okręgu wyborczego nr. 48, posiadając kilkanaście placówek po wsiach i miasteczkach. Niezależnie od tego członkowie Z. M. N. zasiadają lub zasiadali w zarządach rozmaitych organizacji: w zarządach trzech kół T. S. L. w zarządzie okręgowym T. S. L. w okręgu „Sokoła”, w trzech oddziałach Ligi Katolickiej, a zarząd Akademickiego Koła Prze-

myślan we Lwowie składa się niemal wyłącznie od szeregu lat z członków Zrzeszenia.

Brak miejsca nie pozwala na wyczerpujące omówienie wszystkich prac Zrzeszenia, najsilniejszej placówki Młodych w Małopolsce, wystarczy jednak podkreślić, że wywiera ona bardzo duży wpływ na wszelkie przejawy życia narodowego Przemyśla.

Z. M. N. jest nie tylko organizacją grupującą w sobie ludzi o przekonaniach narodowych, ale jest niejako wiecznie trwającym kursem instruktorskim. Ci, którzy Zrzeszenie opuszczają, wyjeżdżają w świat (a takich już jest może stu), to bojownicy o najszczytniejsze ideały katolickie i narodowe, to pracownicy dla dobra i potęgi państwa i narodu polskiego.

Z całym uznaniem należy podkreślić ten fakt, że starsze społeczeństwo narodowe zawsze spieszyło Młodym z pomocą tak materialną jak i moralną.

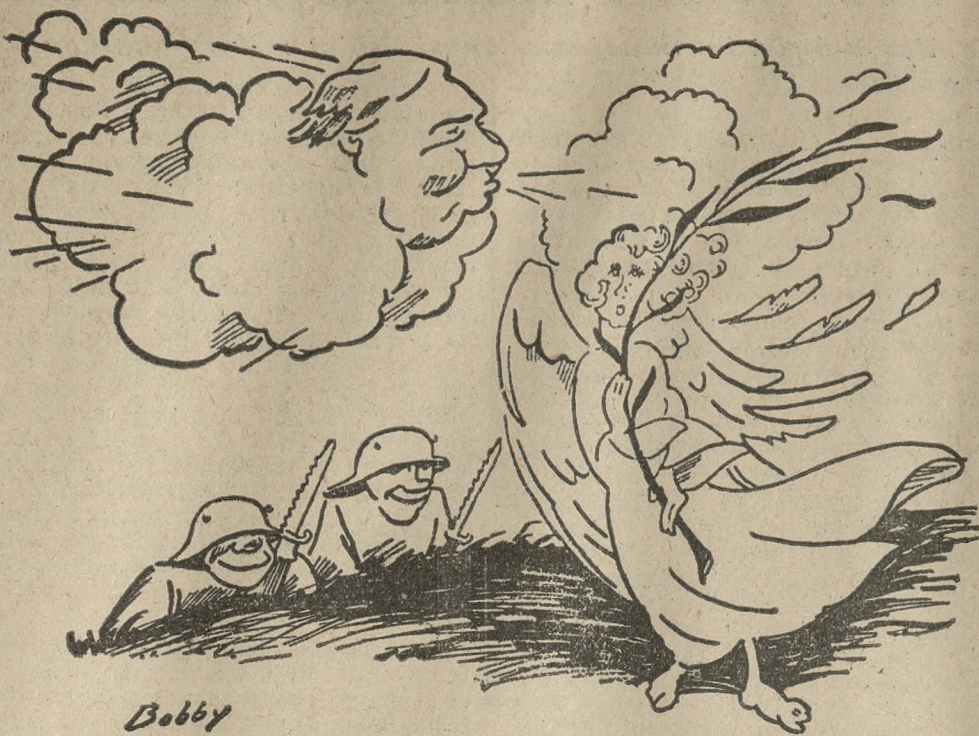
A teraz na zakończenie trochę cyfr suchych, ale jakże wymownych. Zrzeszenie liczy członków około 200, w tem 40 członkin. Zebrania wewnętrznych odbyło się w okresie pięciolecia około 800, posiedzeń zarządu 156, zebrań sekcji męskiej około 150 sekcji żeńskiej, założonej w lipcu 1929 r. około 50. Plenarnych zebrań około 70, konferencji, posiedzeń różnych komitetów i komisji zgórą 300, zebrań zewnętrznych, a więc publicznych w formie zebrań protestacyjnych, akademii, obchodów, prelekcji, wieców poselskich i manifestacji odbyło się około 50, na których przemawiali m. in. senatorowie: Głabiński, Jabłonowski, posłowie: Ładziński, Stahl, Sacha, Stypułkowski, Bielecki oraz prof. Grabski, płk. Kwiatkowski, K. H. Rostkowski, ks. Pasań, prof. Konopczyński, red. Rembieliński, Bogdanowicz, Matlachowski, a z pośród członków Z. M. N. red. Włodzimierz Bilan, mgr. Chmielewski, Stanisław Batko, mgr. Mieczysław Malec. Oprócz tego w zakresie referatu przygotowawczego urządzono liczne konferencje i zebrań absolwentów. Sekretariat wysłał i otrzymał około 1500 pism, wydał druków (w formie zaproszeń, odezw i afiszów) ponad 30 000.

Finanse Zrzeszenia wyrażają się w ogólnym obrocie, w ciągu pięciu lat suma 30 000 zł (przychód ponad 15 000 zł, rozchód około 14 000 zł.) kilkanaście innego rodzaju imprez dało dochodu brutto około 6 000 zł; wydatków około 5 500, koszty administracyjne wyniosły około 2 000 zł; wkładki i dary ponad 3 000 zł. Na propagandę itp. wydatkowano ponad 6 000 zł.

Biblioteka obejmuje jedynie dzieła literatury politycznej; korzystają z niej często członkowie Zrzeszenia.

Referat propagandowy rozsprzedał lub rozdał kilkadziesiąt tysięcy druków, ulotek itd. oraz kilkadziesiąt dzieł i broszur najwybitniejszych publicystów narodowych.

Z nowym zapalem i siłami wkraczają Młodzi w Przemyśle w drugie swe pięciolecie.

Bobby

Niemcy do Boraha: Dobrze tak, Boreaszu, ino zdmuchnij tego aniołka!

re 6 miesięcy. Brzozowski jest członkiem „Strzelca”.

Należy wiedzieć, że Brzozowski, który w rozruchach najbardziej był zaangażowany, został zwolniony z aresztu zaraz następnego dnia po zaburzeniach.

Młodych OWP. bronił p. mecenas Pawłowski z Brodnicy.

W związku z procesem pisze „Drwęca”: „Na ławie oskarżonych należy postawić obecnie tych, którzy byli sprawcami nikczemnej intrygi, dzięki której Młodzi narażeni zostali na tak ciężkie udręki fizyczne i moralne, na wielką zmułę czasu i wielkie koszty”.

Nowa skarga ukraińska w Genewie

Do sekretariatu generalnego Ligi Narodów wpłynęła nowa skarga ukraińska na prześladowania jakoby więźniów ukraińskich. Rząd polski będzie musiał znowu bronić władz polskich w Genewie, a dodać trzeba, że skarga ukraińska zawiera potworne opisy w stylu brzeskim. Jeżeli tylko skromna ich część miała się okazać prawdziwą, rezultatem skargi w Genewie byłaby nowa kompromitacja państwa polskiego.

Z Stronnictwa Narodowego

W okręgu konińskim

W miesiącu grudniu b. r. odbyły się liczne zebrania Stronnictwa Narodowego w Kole, Izby Kujawskiej, Sempelnie, Górej, Boryslawicach, Bierzwinie, Dąbni nad Nerem, Brodawie i innych miejscowościach, na których po przemówieniach p. L. Grzegorzaka, delegata zarządu wojewódzkiego Stronnictwa Narodowego w Łodzi na temat obecnej sytuacji gospodarczej i politycznej, uchwalono rezolucje domagające się: 1. odrzucenia projektu ustawy małżeńskiej, przedstawionego przez komisję kodyfikacyjną, 2. poparcia przez władze państwowe, komunalne i społeczeństwo polskie handlu i rzemiosła polskiego.

Z Obozu Wielkiej Polski

— Zebranie O. W. P. w Środzie. Dnia 20 grudnia odbyło się w Środzie uroczyste zebranie placówki O. W. P. w sali Banku Ludowego. Prócz Młodych stawili się dość licznie starsze społeczeństwo z miejscowym prezesem Stronnictwa Narodowego, p. dyr. Petermanem na czele. Obecnych 120 osób. Po złożeniu raportu przez kierownika powiatowego wydziału delegatowi Dzielnicy, kol. Peczkemu, uroczystość zajął kierownik placówki, oddając przewodnictwo kierownikowi Powiatowego Wydziału, kol. Urbanowiczowi. Po czym zabrał głos delegat Dzielnicy, który w obszernym referacie przedstawił genezę ideową O. W. P., metody walki o Wielką Polskę i przypomniał zasadnicze wytyczne naszego programu. Jako następny punkt porządku obrad odbyła się uroczysta dekoracja 26 Młodych „szczerbcami Chrobrego”. Do udekorowanych przemówił jeszcze raz krótko delegat Dzielnicy, przypominając o ciężkich na nich obowiązках. Poza tem przemawiał kierownik powiatowego wydziału, kol. Urbanowicz i prezes koła Stronnictwa Narodowego dyr. Peterman. Po odśpiewaniu hymnu Młodych, hasłem „Młodzi szuwajcie!” zakończono tę podniosłą uroczystość.

— Młodzi w Zaniemyślu (pow. średzki). Dnia 20 grudnia odbyło się uroczyste zebranie placówki O. W. P. w Zaniemyślu

połączone z dekoracją 31 Młodych. Obecnych 130 osób. Po zdaniu raportu delegatowi Dzielnicy Zachodniej kol. Peczkemu przez kierownika placówki, orkiestra Powstańców i Wojaków odegrała hymn państwowy, poczem kierownik placówki zajął zebranie, oddając przewodnictwo koledze Urbanowiczowi, kierownikowi Powiatowego Wydziału. Następnie chór „Harfa” wykonał dwa utwory wokalne. Kol. przewodniczący udzielił głos delegatowi Dzielnicy celem wygłoszenia referatu ideowego. Po dekoracji 31 Młodych „szczerbcami Chrobrego” przemówił do dekorowanych kol. Peczek w krótkich, żołnierskich słowach. Poza tem zabierał głos: miejscowy proboszcz ks. Nawrocki, prezes średzkiego Koła Stronnictwa Narodowego dyr. Peterman, jeden z świeżo dekorowanych Młodych oraz dwóch przedstawicieli starszego społeczeństwa. Po odśpiewaniu hymnu Młodych hasłem „Młodzi szuwajcie!” przewodniczący zamknął zebranie.

W sprawie radnego Budzyńskiego

„Dziennik Pozn.” zamieścił w swoim czasie artykuł, ciężko obrażający radnego miasta naszego p. budowniczego Budzyńskiego. W ostatnim swym numerze „Dziennik Pozn.” wyraża z powodu tego ubolewanie, stwierdzając, że jego uwagi ujemne o radnym Budzyńskim nie odpowiadały stanowi rzeczywiściemu.

Czy jesteś już członkiem T. C. L.? Jeśli nie, zapisz się zaraz w biurze T. C. L. przy ul. Ratajezaka 16 albo w redakcji pisma naszego!

WSZYSCY WIEDZĄ, ZE „ZŁOTO”

to najwyższy gatunek czekolady deserowej, odznaczającej się niezrównanym smakiem i aromatem.

Fuchs

Przedstawiciel na Poznańskie i Pomorze
BR. ZMIDZINSKI
Poznań, Piekary nr. 5.

nr 7834

A. Piasecki & S.

Czekolady odżywcze
mleczne i śmietankowe

nr 7862

Kto podburzał bezrobotnych

Młodzi O. W. P. uwolnieni od winy i kary — „Strzelec” skazany na pół roku więzienia

„Słowo Pomorskie” donosi:

Głośnie była w swoim czasie, blisko rok temu, sprawa zaburzeń bezrobotnych przed starostwem w Nowem Mieście. Sprawa nabrała dlatego tak wielkiego rozgłosu, ponieważ czynnikami „sanacyjnymi” na Pomorzu chciały za wszelką cenę wykazać, jakoby zaburzeniami kierowali Młodzi O. W. P. Szczególną gorliwość w tym kierunku wykazywała prasa „sanacyjna” z „Dniem Pomorskim” na czele. Na podstawie zeznań (przed policją) dwóch świadków, którzy w późniejszych rozprawach całkiem inaczej zeznawali, uwięziono kilku Młodych O. W. P. i to Mówkę, Hamplę i Pawskiego (których trzymano w więzieniu kilka miesięcy w śledztwie).

W procesie, jaki się toczył w marcu ub. roku w Nowem Mieście, wszyscy Młodzi zostali uwolnieni od winy i kary. Zasadzonych zostało wówczas kilku bezrobotnych, biorących udział w zaburzeniach. Od wyroku tego prokurator wniósł odwołanie co do uwolnie-

nia Młodych O. W. P. Również odwołanie wnieśli sąsiedzi bezrobotni.

W tych dniach sprawa znalazła się w instancji odwoławczej przed sądem apelacyjnym z Torunia (na sesji wyjazdowej w Lubawie). W toku rozprawy prokurator, który przeciw wniósł odwołanie od uniewinniającego wyroku, sam wyłączył Młodych Mówkę, Hamplę i Pawskiego z aktu oskarżenia wobec kompletnego braku dowodów winy.

Pozatem sąd apelacyjny i tym bezrobotnym, którzy pierwotnie otrzymali za udział w rozruchach kary więzienne ze względu na łagodzące okoliczności pozniżał kary z sześciu do trzech miesięcy i to:

Lupickiemu Maks., Kotewiczowi Alb. i Kupkowskiemu na 3 miesiące z zawieszeniem kary na 3 lata. Iwanowskiemu Fr., Kamińskiemu A. i Ruszkowskiemu B. na 3 miesiące bez zawieszenia. Słomiński Wł. został zupełnie uwolniony. Natomiast Brzozowski W., jako jedyny, zatrzymał ka-

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Wskazania p. prezesa Wielkp. Izby Skarbowej...

W drugim tomie pracy zbiorowej „Pięć lat na froncie gospodarczym” znajduje się m. in. wyczerpujący artykuł, poświęcony „Administracji skarbowej w życiu gospodarczym” (str. 321—339). Podatnik z Wielkopolski przeczyta artykuł ten ze szczególnym zainteresowaniem, jako że autorem jest nowomianowany prezes Wielkopolskiej Izby Skarbowej, p. Ferdynand Switalski. Uważamy za pożyteczne zacytować kilku myśli p. prezesa F. Switalskiego, odnoszących się do kwestii współdziałania administracji skarbowej ze społeczeństwem. Myśli te są stusne i należałoby życzyć sobie i p. prezesowi izby skarbowej, aby zdrowe zasady, którym dał wyraz w cytowanym artykule, przeobiekły się w rzeczywistość:

„Administracja skarbowa — pisze p. F. Switalski — winna wykorzystywać wszystkie dopuszczone przez prawo możliwości, aby popierać celowe wysiłki gospodarujących jednostek i zespołów, ułatwiać wszelkie poczynania w kierunku należytego rozwoju warsztatów pracy, a przez to umożliwić podatnikom stopniowe podnoszenie ich siły płatniczej oraz osiągnięcie możliwie największego poziomu produktywności gospodarstwa społecznego. Jest to droga konieczna do stworzenia silnego skarbu, jako fundamentu sił żywotnych państwa. Poza tym sprawna administracja skarbowa musi być seismografem, notującym wszelkie wahania, wstrząśnienia i koniunktury życia gospodarczego, i musi na wszystkie te przejawy niezwłocznie i umiejętnie reagować, dając równocześnie polityce gospodarczej państwa szereg cennych wskazań”.

Aby tak pojęte zadania zrealizować i wynikającym stąd obowiązkom podołać, musi administracja skarbowa posiadać odpowiednie warunki działania, a jej urzędnicy — odpowiednie kwalifikacje. Te warunki i kwalifikacje autor określa w szeregu postulatów, z pośród których cytujemy trzy:

- oparte na stosunku wzajemnego zaufania współdziałanie obywateli z administracją skarbową i administracją z płatnikami, tak bezpośrednio jak i poprzez organizacje i przedstawicielstwa poszczególnych grup społeczeństwa,
- należyty poziom moralny urzędników, zajętych w administracji skarbowej, odpowiednio ich przygotowanie teoretyczne i praktyczne, szczególnie pod względem wiadomości ekonomicznych, oraz gruntowna znajomość dziedzin życia gospodarczego, dokładna znajomość ustaw z dziedziny skarbowości i umiejętność praktycznego ich stosowania,
- najbardziej obywatelskie i życzliwe ustosunkowanie się urzędników do osób, powołanych do świadczeń na rzecz skarbu, przy równoczesnej trosce o zabezpieczenie istotnych interesów państwa.

Niestety, nie ulega wątpliwości, że rzeczywistość polska znacznie odbiega od wskazań powyżej cytowanych. P. prezes Switalski sam to przyznaje i przyczyny różnych bolączek tłumaczy w sposób przekonujący. Wszelako, fakt, iż jest źle, a conajmniej, iż nie wszystko takim jest, jakim być powinno, — właśnie fakt ten powinien zachęcić do wysiłków, aby było lepiej.

Pierwsze poczynania p. prezesa izby skarbowej na tuł. gruncie świadczą, iż zdaje sobie sprawę z potrzeby poprawienia stosunku administracji skarbowej do społeczeństwa i że podjął w tym kierunku pewne kroki, które oby dały pożądane rezultaty!

Krótkie informacje gospodarcze

- Rokowania z Fordem o wybudowanie w Gdyni wielkiej montowni na wzór montowni kopenhaskiej są już na ukończeniu. Tereny pod budowę na nadbrzeżu już wyznaczono.
- Według danych jednej z przetwórci pierza i puchu, pracującej wyłącznie na eksport, wysiłki ilościowe zwiększyły się w III kwartale r. b. o 84 proc., zaś obroty pieniężne o 62 proc.
- W czasie tegorocznej 6-tygodniowej kampanji cukrownia w Chelnie przerobiła 3 miliony centnarów buraków. Przeciętny procent cukru wyniósł 18.
- Wielka firma zbożowa C. Eisenach w Tczewie zawiesiła wypłaty i ogłosiła niewypłacalność.
- Praska spółka hut żelaznych, posiadająca wysokie piece w okolicy Kladna, postanowiła z powodu słabej koniunktury zgasić jeden wysoki piec, zaś pozostałe czynny tylko jeden.
- Rozporządzeniem rządu hiszpańskiego został wprowadzony zakaz przywozu ziemniaków z Polski, Niemiec, Francji oraz innych krajów, w których następują choroby ziemniaczane.

Nowe zarządzenia celne

W „Dz. Ust. R. P.” nr. 11 z dnia 29 ub. m. poza rozporządzeniem o zakazach przywozu ogłoszono 3 rozporządzenia: o zmianie taryfy celnej, o ulgach celnych i o zwrocie cel przy wywozie gotowych wyrobów włókienniczych.

Zwyzki celne świeżo ogłoszone, stosowane będą do wszystkich towarów, za wyjątkiem tych, na które zafiksowane zostały stawki celne w układach handlowych. Zwyzki celne dotyczą: krochmalu, maki kukurydzanej i ryżowej, niewypieczonych wyrobów z ciasta, soli kuchennej, bydłęcej i chemicznie czystej, kazeiny, przędzy azbestowej, kamieni piaskowcowych, alunu, chromowego, wodorotlenków, aniliny i pokrewnych związków, przrządów i maszyn do podnoszenia ciężarów, wszelkich dźwigów i dźwigarek, mechanizmów wiertniczych, dźwignów hydraulicznych oprócz osobowych i towarowych, krosien tkackich, pomocniczych przrządów włókienniczych, maszyn przrządniczych, włókienniczych, elektropomp głębinowych, aparatów radiowych i ich części, naczyń laboratoryjnych lekarskich i aptekarskich, kołowców, papieru, przędzy z włókna sztucznego, przędzy z waty, jedwabiu sztucznego i wreszcie ceraty.

Rozporządzenie zezwala na bezcłowy przywóz ryb świeżych złowionych przez rybaków polskich lub gdańskich na łodziach rybackich, statków morskich, łodzi, pontonów, jachtów morskich, pogłębiarek rzecznych z własnym napędem mechanicznym lub bez — jednak za zezwoleniem ministerstwa skarbu. Również za zezwoleniem ministerstwa skarbu mogą być przywożone bez cła pisma i wydawnictwa periodyczne ilustrowane, wydawane w języku polskim, oraz polskie periodyczne pisma nieilustrowane, wychodzące zagranicą.

Rozporządzenie ministrów o ulgach celnych wprowadza ulgowe stawki celne na szereg towarów niewyrabianych, względnie nieprzetwarzanych w Polsce, sprowadzanych jednak za specjalnymi pozwoleniami ministerstwa skarbu. Stawki ulgowe podane zostały w procentach cła normalnego, względnie cła maksymalnego. Rozporządzenie to przewiduje bezcłowy przywóz za zezwoleniem ministerstwa skarbu: ziemniaków do sadzenia w okresie 15 marzec—31 maj, oleju smarowego ciężkiego zmieszanego z olejami i tłuszczami zwierzęcymi i roślinnymi, używanego przy wytłaczaniu z porcelany artykułów elektrycznych, nie wyrabianych w kraju gumoiteksowych kół zębatych, dętek, opon, sprowadzanych przez fabryki, produkujące podwozia samochodowe i motocykle, gazu świetlnego sprowadzanego rurociągami, przyborów i wyrobów z metali szlachetnych do celów naukowych i technicznych, niewyrabianych w kraju lewarów samochodowych oliwnych, silników syst. Diesla i benzynowych, silników jedno i wielocylindrowych motocyklowych, karburatorów, łożysk, magneto, sprowadzanych przez fabryki produkujące podwozia samochodowe i motocykle, dalej sprowadzanych przez te fabryki aparatów elektrycznych do starterów i kierunkowskazów okrągłych, manometrów do benzyny, oliwy i powietrza, przrządów pomiarowych, cewek samochodowych, wycieraczek elektrycznych, wreszcie niewyrabianych w kraju kół samochodowych i latarni, siodła motocyklowych, kół tarczowych samochodowych.

Wreszcie ogłoszone zostało rozporządzenie przyznające zwrot cła uiszczanego za sprowadzone z zagranicy i użyte do wyrobu towarów włókienniczych: przędzy, barwniki i chemikalia oraz inne materiały podług norm wyszczególnionych w rozporządzeniu, a zawierających 28 nazw towarów jak np. tkaniny bawełniane, plusze bawełniane, welwety i aksamity bawełniane, materiały bawełniane dziane metrowe, gotowe wyroby bawełniane dziane, firanki bawełniane wykonane mechanicznie oraz ręcznie, tiul bawełniany, tkaniny wełniane barwione, tkaniny półwełniane barwione, dywany, chodniki z juty barwione, ozdoby wszelka wykonana z tkanin wełnianych z przędzy czesankowej, oraz tkanin jedwabnych, półjedwabnych, jedwabiu sztucznego, półwełnianych oraz wełnianych. Poza tym rozporządzenie wyszczególnia odzież męską, płaszcze z wszelkich tkanin, koszule, kołnierzyki, materiały filcowe itp.

Zwrot cła z tytułu tego rozporządzenia będzie przyznawany tylko tym eksporterom, którzy przedstawiają w urzędzie celnym przy odprawie zaświadczenia eksportowe wystawiane przez Państwowy Instytut Eksportowy. Zwrot cła z powyższego tytułu uskutecznia się na podstawie kwitów wywozowych, wystawianych przez wszystkie urzędy kolejowe, morskie oraz pocztowe po stwierdzeniu wywozu towarów zagranicę. Kwity wywozowe opiewać będą na okaziciela i ważne będą w przeciągu roku od daty ich wystawienia i będą przyjmowane jako środek płatniczy przy uiszczeniu cła przywozowego w jednym z następują-

Z bólów nie mogła już się wcale poruszać — teraz pozbyła się zupełnie reumatyzmu

Co za okropne uczucie nie móc samemu wstać z łóżka tak sztywne są nogi i ramiona. Niezdolna do pracy — to zrozpaczona ofiara reumatyzmu. Lecz dziś znów żwawa i ruchliwa jak dawniej i nie odczuwa żadnych bólów. Pani W. Sajkowska. Grudziądz. Szewska 16I. Piszę nam o tem: od dłuższego czasu cierpiałam na reumatyzm w nogach i ramionach. Bóle mi tak dokuczały że często przez całą noc nie mogłam zmruczyć oka. Nogi i ręce stały się z czasem do tego stopnia sztywne, że nie mogłam prawie wcale się poruszać. Nie moge poproszę nikomu opisać, co przez ten czas przecierpiałam. W ciągu 7 miesięcy próbowałam najrozmaitszych leków, chcąc uwolnić się od tych straszliwych cierpień, lecz prawdziwa poprawa nastąpiła dopiero, gdy zaczęłam zażywać tabletki Tegal. Już po tygodniu bóle ustąpiły i mogłam znów spokojnie spać. Zachęcona tym pomyślnym wynikiem zażywałam w dalszym ciągu Tegal ściśle według przepisu. Z czasem czułam też wyraźniej, jak ramiona i nogi stawały się coraz bardziej giętke i elastyczniejsze. Teraz już zupełnie pozbyłam się tej przykrej choroby, tak że w tym roku dzięki Tegalowi mogłam śmiało zrezygnować z podróży do uzdrowiska. Nieszkodliwe dla serca, żołądka i innych organów. Tegal nietylko usmierza bóle, lecz w zarodku zwalcza te nie-domagania. Dlatego też nawet w chronicznych wypadkach osiągnięto przy pomocy Tegal-u pomyślne rezultaty. Spróbujcie więc sami, dziś jeszcze, lecz żadaćcie wyraźnie tylko Tegal. We wszystkich aptekach. nw 7 536/7

bletki Tegal. Już po tygodniu bóle ustąpiły i mogłam znów spokojnie spać. Zachęcona tym pomyślnym wynikiem zażywałam w dalszym ciągu Tegal ściśle według przepisu. Z czasem czułam też wyraźniej, jak ramiona i nogi stawały się coraz bardziej giętke i elastyczniejsze. Teraz już zupełnie pozbyłam się tej przykrej choroby, tak że w tym roku dzięki Tegalowi mogłam śmiało zrezygnować z podróży do uzdrowiska. Nieszkodliwe dla serca, żołądka i innych organów. Tegal nietylko usmierza bóle, lecz w zarodku zwalcza te nie-domagania. Dlatego też nawet w chronicznych wypadkach osiągnięto przy pomocy Tegal-u pomyślne rezultaty. Spróbujcie więc sami, dziś jeszcze, lecz żadaćcie wyraźnie tylko Tegal. We wszystkich aptekach. nw 7 536/7

czych urzędów celnych: Bielsko, Bydgoszcz, Chelzie, Chojnice, Chorzów, Cieszyń, Gdynia, Goleśzów, Grajewo, Grudziądz, Katowice, Kraków, Leszno, Lubliniec, Lwów, Ławoczne, Łódź, Łupków, Miasteczko, Muszyna, Mysłowice, Podwoleczyska, Poznań, Przemyśl, Raczk, Rawicz, Sianki, Śniatyn-Zatucie, Sośnie, Sosnowiec, Stani-sławów, Stołpce, Strzebielino, Sumina, Tczew, Toruń, Turmont, Warszawa, Wilno, Zahacie, Zbąszyń, Zdobunów, Zduny, Zebrzydowice, Zwardoń, oraz we wszystkich urzędach celnych I-ej klasy na obszarze dyrekcji ceł w Gdańsku.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Ulg podatkowe dla eksporterów.** Ministerstwo skarbu zawiesiło pobór podatku przemysłowego od obrotu, przypadającego od transakcji eksportowych pierzem, puchem, sierścią i włosiem, dokonanych w okresie od dnia 1 stycznia 1931 r. Ulg powyższe będą stosowane pod warunkiem, że eksport powyższych artykułów wykazany będzie prawidłowo prowadzonymi księgami handlowymi. Nadto fakt wywozu zagranicę winien być udo-wodniony deklaracjami celnymi względnie ich odpisami.

Z KRAJU

(k) **Uregulowanie zaległości w zakładach ubezpieczeń społecznych.** W dniu 7 stycznia 1932 r. odbył się w ministerstwie pracy i opieki społecznej niezwykle doniosła konferencja w sprawie uregulowania zaległości powstałych na terenie przedsiębiorstw przemysłowych, rolniczych, rzemieślniczych i kupieckich z tytułu składek w instytucjach ubezpieczeń społecznych. Odbyta w początkach grudnia konferencja doprowadziła do sprecyzowania postulatów sfer gospodarczych w tej doniosłej sprawie. Postulaty życia gospodarczego idą w kierunku rozłożenia wszystkich zaległości z tego tytułu na okres 7 lat, przyczem spłaty rozpoczęłyby się dopiero po 21 miesiącach. Celem zbadań tej koncepcji wylonione zostały na konferencji grudniowej dwie specjalne podkomisje, które przygotowały obszerny materiał w tej sprawie i przedstawia go na zwołanej w dniu 7 stycznia konferencji z udziałem czynników rządowych i sfer gospodarczych.

(k) **Ustalenie ceny monopolowej za spirytus.** W nr. 111 Dziennika Ustaw ogłoszone zostało rozporządzenie rady ministrów z dnia 21 grudnia 1931 r. ustalające podstawową cenę monopolową za jeden hl. 100° spirytusu surowego, który w ciągu kampanji 1931/32 będzie odpędzony i dostarczony na kontyngent zakupu Państwowego Monopolu Spirytusowego przez gorzelnie rolnicze loco wagon najbliższej od gorzelni czynnej towarowej stacji kolejowej, względnie loco statek najbliższej przystani. Cena ta została ustalona dla woj. warszawskiego na 71.37 zł, łódzkiego na 70.10 zł, kieleckiego — 73.08 zł, lubelskiego — 71.27 zł, białostockiego — 77.60 zł, wileńskiego — 81.81 zł, nowogrodzkiego 77.67 zł, poleskiego — 79.23 zł, wołyńskiego — 74.67 zł, poznańskiego — 66.86 zł, pomorskiego — 70.60 zł, krakowskiego — 75.20 zł, lwowskiego 73.47 zł, stanisławowskiego — 73.51 zł, tarnopolskiego — 71.13 zł i śląskiego — 79.04 zł. Monopolowa cena nabycia spirytusu surowego, który będzie odpędzony i dostarczony z gorzelni przemysłowych z wylączaniem drożdżowych, ustala się za 1 hl 100° — złotych 61.18, zaś za spirytus kontyngentowy z produkcji gorzelni drożdżowych — zł 37.64. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(k) **Nagrody pieniężne za wykrycie przestępstw w gorzelni.** Prezes Izby Skarbowej w Poznaniu wypłacił z kredytów przyznanych przez dyrekcję Państwowego Monopolu Spirytusowego specjalne nagrody w sumie 340 zł kilku funkcjonariuszom pol. państw. oraz urzędnikom kontroli za wykrycie nielegalnego wydawania spirytusu surowego z gorzelni w Rylnie.

(k) **Dezyderaty polskiego młynarstwa.** Do p. ministra spraw wewnętrznych, do którego resortu należą m. in. sprawy apro-wizacyjne, zgłosiła się delegacja, reprezentująca młynarstwo oraz handel mąką, w celu przedstawienia swych postulatów. Delegacja wskazała na trudne położenie młynarstwa, wywołane zanikiem kapita-

łów obrotowych. Straty w tym kierunku powstały na skutek ciągłej fluktuacji cen zboża. Prócz tego delegacja podkreśliła trudności jakie powstają z powodu interwencji państwowej na rynku mąki, co ogranicza możliwości prywatnego handlu. Delegacja wystąpiła również przeciwko ustalonym normom przemialu oraz regulacji cen mąki, twierdząc, że konkurencja wielkich i małych młynów jest najlepszym regulatorem cen. Dopuszczenie produkowania większej ilości gatunków mąki pozwoliłoby na kalkulację, przy której cena niższych gatunków mąki, używanej przez uboższą ludność, mogłaby być stosunkowo niższa. Wreszcie delegacja wskazała na nieuruchomienie otąd przez banki państwowe kredytów dla młynarstwa.

(k) **Reforma monetarna w Gdańsku.** Senat gdański, w urzędowym komunikacie do prasy zapowiada, że w lutym przyszłego roku ma nastąpić wymiana znajdujących się obecnie w obiegu monet gdańskich na nowe. Jako powód do tego zarządzenia senat wysuwa, że obecnie gdańskie monety srebrne w znacznej ilości są fałszowane. Poza tem monety 5-guldenowe są zbyt duże. Wygląd przyszłych monet tej wartości ma być dostosowany do podobnych monet szwajcarskich, 2-guldenowe monety ulec mają nieznacznej zmianie, jednak ma być obniżona w obu tych monetach zawartość czystego srebra. Jednoguldenowe i 50-fenigowe monety srebrne zamienione zostaną na monety niklowe. Senat wskazuje również, że podobnego rodzaju pomniejszenie rozmiaru zawartości czystego srebra przeprowadzone zostało w szeregu państw, m. in. w Szwecji i Polsce. Reforma ta niewątpliwie przyniesie pewien zysk fiskalny.

Z ZAGRANICY

(z) **Światowa produkcja przemysłowa.** Według danych berlińskiego Wirtschafts-dienst 10 krajów obejmuje 73% produkcji całego świata. Z ilości tej na Stany Zjednoczone przypada w r. 1928/29 — 53.4%, Niemcy — 13.8%, Anglja 11.9%, Francja — 8.3%, Rosja — 5.5%, Japonja — 2.8%, Kanada — 2.6%, Szwecja — 1%, Polska — 0.9% i Austrija 0.7%. Jeżeli produkcję 1928/29 roku przyjąć za 100, to w następnych latach otrzymamy (według kwartałów) następujące wskaźniki produkcji: Stany Zjednoczone w r. 1929 — 110.8 i 198.2, w r. 1930 — 94.6, 93.4, 83.2, 76.3, w r. 1931 — 77.2 i 79.0 (dla pierwszego półrocza). Niemcy w r. 1929 — 102.4 i 98.5, w r. 1930 — 91.9, 87.6, 79.7 i 75.2, w r. 1931 — 70.2 i 74.9. Anglja w r. 1929 — 105.6 i 112.0, w r. 1930 — 106.9, 98.4, 88.5 i 90.4, w r. 1931 — 87.7 i 78.5. Francja w r. 1929 — 109.5 i 112.7, w r. 1930 — 113.3, 113.5, 109.8 i 106.6, w r. 1931 — 104.8 i 101.6. Polska w r. 1929 — 98.4 i 98.1, w r. 1930 — 84.6, 79.9, 82.2 i 82.0, w r. 1931 — 71.9 i 72.3. Produkcja przemysłowa całego świata ulegała w tychże okresach następującym wahaniom: w r. 1929 — 111.2 i 104.8, w r. 1930 — 100.4 — 97.3 — 90.5 i 87.3, w r. 1931 — 84.1 i 84.6. Na uwagę zasługuje fakt, że w Polsce spadek produkcji przemysłowej stwierdzić można już w końcu 1929 r., t. j. że spadek ten chronologicznie ściśle zbiega się z początkiem spadku cen na produkty rolne.

(z) **Obniżka plac w niemieckim przemysle metalowym.** Na podstawie „Notver-ordnung” obniżono place w niemieckim przemysle metalowym o 15 proc.

(z) **Podwyższenie cel w Holandji.** Ogłoszona została w Holandji przyjęta niedawno przez obie Izby ustawy, podnosząca z 8 do 10 proc. stawki celne ad valorem. Nowe stawki wchodzi w życie 1 stycznia.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wielka defraudacja w Grudziądzu

Kasjer Danziger Aktien Bank przywłaszczył sobie poważniejszą kwotę i uciekł do Rumunii

Nasz korespondent grudziądzki (sk) donosi:

Przed czterema tygodniami 26-letni Fr. Schultz, kasjer „Danz. Akt. Bank” oddział w Grudziądzu, otrzymał doroczny urlop i wyjechał tajemniczo z Grudziądza. Gdy po upływie terminu urlopu Sch. nie powrócił na swoje stanowisko, kierownik banku, przezuwając defraudację pieniędzy poddał kasę rewizji, przyczem stwierdzono grube nadużycia.

Bank macierzysty w Gdańsku wysłał natychmiast swych urzędników do Grudziądza. Ci dotychczas wykryli na koncie dolarowym, na które składali swe oszczędności deponenci z Grudziądza i okolicy, brak przeszło 30.000 zł. Czy powyższa suma jest już ostateczna, wykaże dopiero szczegółowe badanie

ksiąg kasowych i książeczek oszczędnościowych. Na podstawie jednak dotychczasowych wyników rewizji, zarząd banku obawia się, że kwota sprzeniewierzonych pieniędzy jest znacznie wyższa.

Schultz, który jako goniec w D. A. B. swą karierę rozpoczął, uchodził za uczciwego urzędnika; wspomniane malwersacje popełnił dopiero w ostatnim roku; stwierdzono mianowicie, że często wyjeżdżał do Gdańska i Sopot, gdzie był stałym klientem nieszczęsnej jaskini gry.

D. A. B. oczywiście odpowiada za całą sprzeniewierzoną sumę. Cała afera wywołała w mieście, zwłaszcza w kołach bankowych zrozumiałe poruszenie.

O „zamożnej pannie z dobrego domu”

„Zamożna panna z dobrego domu” wysyłała anonimowe listy, szantażując szereg osób w Poznaniu: oto tytuł doniesienia „Dziennika Pozn.” następującej treści:

„Przed kilku tygodniami, w dziale drobnych ogłoszeń „Kurjera Poznańskiego” ukazał się anons tej mniej więcej treści:

„KUPIĘ

pieska. Zgłosz. do eksp. Kurjera pod zw. 10172”.

„Równocześnie cały szereg osób w Poznaniu otrzymało listy tej treści:

„Mój Drogi! Dawno już nie dawałam znaku życia, ale obecnie bardzo mnie bieda przycisnęła i gwałtownie potrzebuję 200 złotych. Myślę, że pamiętasz o słodkich chwilach wspólnie spędzonych nadeślesz tę niewielką dla Ciebie kwotę a tak potrzebna Twojej malej kobiecie. Gdybyś pieniędzy nie przysłał i nie poratował w tej ciężkiej sytuacji, w jakiej się znalazłam, będę zmuszona o wszystkim co nas łączyło kiedyś, opowiedzieć Twojej żonie”.

„Jakaś sprytna szantażystka, znając wybornie stosunki osobiste panów, którzy listy tej czy podobnej treści otrzymali, uderzyła w najczulszą stronę. Każdy ma jakiś, choćby drobny grzeszek na sumieniu, więc i za milczenie chętnie zapłacił, przysyłając żadaną sumę pod wskazanym adresem.”

„Równocześnie w ekspedycji „Kurjera Poznańskiego” zjawiała się regularnie codziennie młoda kobieta, pragnąca kupić pieska i odbierała napływające liczne oferty pod szyfrą zw. 10171. Pod tę właśnie szyfrę kazała sobie sprytna szantażystka przysyłać pieniądze.

„Trwało to całymi tygodniami. Anonimowa szantażystka zbierała obfite płacone występną działalność. Nareszcie powzięła się jej noga. Otrzymała od niej m. i. „bezwstydnej” treści listy również kilku duchownych, którzy skierowali anonimowo do policji, celem wyśledzenia bezczelnej szantażystki. Równocześnie jeden z panów, którzy otrzymali anonimowe listy, pokazał zaadresowany do siebie list, swej żonie. Żona udała się z agentem policji do ekspedycji „Kurjera Poznańskiego” i po kilkunastu dniach oczekiwaniu zdołała przychwycić szantażystkę, którą okazała się panna z jednego z najlepszych domów w Poznaniu, nauczycielka, osoba zamożna, której matka posiadała kamienicę a zmarły ojciec był jednym z najbardziej poważanych obywateli. Śledztwo wykazało, że szantażystka wyłudziła w opisany wyżej sposób ok. 17 tys. a co najlepsze, że żadnego z adresatów nie znała nawet osobiście. Afera ta wywołała w mieście duże poruszenie”.

Tyle doniesienie „Dziennika Poznańskiego” o szantażujących listach „zamożnej panny z dobrego domu” (notabene z pierwszej połowy października r. z.). Ze swej strony świadomie nie pisaliśmy o tej sprawie właśnie ze względu na rodzinę owej osoby, a jak bezstronnie, rzeczowo i kierowaliśmy się motywami, tego dowodem okoliczność, że chodzi o rodzinę, dobrane znającą właśnie „Dziennikowi Poznańskiemu”.

Dla informacji Czytelników naszych nadmieniamy, że administracja

„Kurjera Pozn.” była pomocną policjnému urzędowi śledczemu w tropieniu tej sprawy.

Rzecz inna, że na zapytanie nasze dzisiejsze w tymże urzędzie, jak sprawa stoi, otrzymaliśmy informację, że policyjny urząd śledczy przekazał sprawę prokuraturze jako — negatywnie załatwioną, t. zw. niewysledzoną.

W noc noworoczną

Naogół panował spokój. — Jedno porażenie nożem i jedno postrzelenie.

Noc noworoczna przeszła w Poznaniu — jak już donosiliśmy — spokojnie. Lokale otwarte były w większej części do rana. Nie mieliśmy t. zw. wiatów szoferów, którzy w ubiegłym roku strzałami z karburatorów zaniepokoiili publiczność na Placu Wolności. Tylko jeden z szoferów próbował to zainscenizować przy Muzeum Wielkopolskim, lecz zjawili się przy nim natychmiast policjanci i zanotowali numer by odpowiednio później ukarać. Był to zdaje się jedyny „strzał samochodowy” spowodowany lekkomyślnie.

Do zajścia doszło w lokalu Dolaty przy ul. Wodnej 11. Około godziny pierwszej powstała tam bójka między Janem Hanyszem (Podwórze Barlebe-na 2a) a Franciszkiem Hadyniakiem i Franciszkiem Ratajczakiem (Zagórze 5). Hanysz, którego odstawiono wozem pogotowia na policję, poranił nożem Hadyniaka i Ratajczaka.

W pewnej chwili na Starym Rynku zgromadziła się w noc noworoczną gromada podejrzanów osobników, dążących do wywołania zamieszek. Zajście zlikwidowało natychmiastowe wystąpienie policji.

Przykry wypadek wydarzył się w Głównej w mieszkaniu Franciszka Michalaka przy ul. Głównej 116. Gospodarz miał nabita broń. Widocznie manipulował nią nieostrożnie, to też brat Leon Ratajczak ustrzelił w broń odebrał Padł przytem strzał, który zranił Leona Ratajczaka w brzuch. W stanie poważnym po opatrzeniu przez pogotowie ratunkowe przewieziono go do lecznicy miejskiej. (k)

Skazanie mordercy

na 15 lat ciężkiego więzienia.

W Brodnicy (pow. śremski) gospodarzył na ziemi swej staruszka Marjanna Michalakowa. Była już b. niedołężna, przeto postanowiła sprzedać swe gospodarstwo, aby resztę dni spędzić bez trosk.

Znalazł się niejaki Szczepan Gumpert gospodarz, który reflektował na to gospodarstwo. Po przedwstępnych pertraktacjach Michalakowa sprzedała Gumpertowi swą zagrodę i dla ostrożności w akcie poleciła dopisać, że Gumpert godzi się na udzielenie jej wymiaru w postaci mleka, tłuszczu, ziemniaków, chleba, 30 zł. kwartalnie i t. d. Gumpert przystał na to i Michalakowa otrzymywała swój wymiar. Była jednak bardzo swadliwa i dlatego między nią a Gumpertem dochodziło często do ostrych zatargów: zwłaszcza specjalnie gwałtownych, gdy Michalakowa odbierała swój wymiar. Ponieważ Gumpert również zaliczał się do popędliwych, przeto kłótnie i awantury nie ustawały.

24 września 1930 roku Gumpert wrócił do domu po całodzienną pracę. Był głodny i w złym humorze. To też, gdy usłyszał, że wymiernica znowu wszczyła bez powodu awanturę, wyszedł i przez okno wezwał ją, aby uspokoiła się, bowiem może się źle skończyć. Ta przestroga nie poskutkowała. Rozgniewany awanturą, Gumpert chwycił ją powłóki do mieszkania i popadł w istny szal, dusząc staruszkę. Gdy już nie dawała znaku życia, rzucił ją na piec. Następnie zapalił światło, by się przekonać, czy wymiernica żyje. Gdy stwierdził, że zmarła, osmalił jej włosy, tak, że w izbie nagromadziło się pełno dymu.

Wkrótce morderstwo wyszło na jaw i Gumperta osadzono w areszcie. Wyrokiem sądu okręgowego w Śrebie zasądzony został na karę śmierci przez powieszenie. Gumpert założył apelację i w drugiej instancji po przeprowadzonej rozprawie trybunał ogłosił wyrok mocą którego mordercę skazano na 15 lat ciężkiego więzienia. (z)

Tragedja rodzinna

Ojciec zastrzelił syna w toku sprzeczki

Nasz korespondent (x) donosi z Brodnicy:

Spokojna wioska Tracyska, pow. brodnickiego, była w tych dniach widownią ponurej tragedji familijnej. Między młynarzem Dominikiem Karzewskim a jego dorosłym synem Maksymilianem powstała na tle niesnasek rodzinnych ostra sprzeczka, w toku której zdenerwowany rodzic dobył strzelby i wypalił w kierunku syna, raniąc go śmiertelnie. Syna przewieziono do szpitala powiatowego w Brodnicy, gdzie zakończył życie nie odzyskawszy przytomności.

KALENDARZYK

Sobota, 2 stycznia 1932.

Słońce: wschód 8,04 — zachód 15,49 — długość dnia 7 godzin 45 min
Księżyc: wschód 0,06 — zachód 11,27 — ostatnia kwadra.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska — 7 st. C., pochmurno, wiatr południowy, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 754 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa — 2 st. C., najniższa — 8 st. C.

Przewiednia pogody na niedzielę: Przy pochmurnej pogodzie odwilż.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Wczoraj plus 1,51 mtr., dziś plus 1,62 mtr.

Kal. rzk.: Makary Op. — jutro Genowefa. Kal. słow.: Strzeżysław — jutro Dobromir.

Zebrania

Dziś o 15 Kolo Absolwentek Żeńskiego Sem. Naucz. im. Świąckiego — naboż. i zebr. w Domu Sierot na Śródcie;

- o 18 Tow. Św. Władysława (Wilda) urocz. gwiazdkowa w sali parafji;
- o 19 Pozn. Tow. Cyklistów i Motorzystów u p. Jarockiej, ul. Masztalarska nr. 8a;
- o 19 Zjednoczenie Pracowników Rzemieślniczych (elektromonterzy) w salce 20 Domu Rzemieślniczego;
- o 19 Tow. Hodowców Golebi Pocztych „Dobry Lot” walne zebr. u p. Pohl. Chwaliszewo 37;
- o 19.30 Zw. Chrzęśc. Kupców Podróż. i Przędz. Handl. w „Bazarze”;
- o 20 „Jedność” (grono samokształc.) u p. Cyrankowskiego;

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31 — Apteka im. K. Marcinkowskiego w „Bazarze” przy ulicy Nowej. — Apteka 27 Grudnia 18.

Wilda: Apteka „Fortuna”, Górna Wilda 96 — Apteka przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3.

Łazarz: Apteka Łazarska, ul. Maleckiego, narożnik ul. Strusiej.

Jeżyce: Apteka Mickiewicz, ul. Mickiewicza 22. — Apteka „Pod Opatrznością Boską”, ul. Dąbrowskiego 76.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Tow. Młodych Przemysłowców.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, 4 bm o godz. 20 w sali Domu Rzemieślniczego, na którym odbędzie się omawianie i uchwalenie budżetu za rok 1932. Liczny udział członków pożądan.

— **Sodalicia Marjańska Urzędników.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 4 bm o godz. 19 w Marianum w klasztorze OO. Jezuitów, wejście ul. Szewska 18.

Przy ischias (zapalenie nerwu kulszowego) po zażyciu zrana naczęzo szklanki naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa” następuje lekkie obfite wypróżnienie, do którego przylacza się późnej przyjemne uczucie wypróżnienia się. Zadać w aptekach i drogerjach. nw 7832

— *** Stow. Inżynierów i Architektów w Poznaniu.** Walne zebranie odbędzie się w piątek, 8 lutego o godz. 19.30 w sali klubowej Kola Towarzystwa, ul. Nowa 7-8.

ŻYCIE SOKOLE

— *** Tow. Gimn. „Sokół” — gniazdo VII (Rataje).** Roczne walne zebranie odbędzie się w sobotę, 9 stycznia o godz. 19 w lokalu posiedzeń. Wnioski na walne zebranie należy złożyć do poniedziałku, 4 stycznia na ręce drh. sekretarza.

— *** Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół” Śródmieście** urzędują w niedzielę, 3 stycznia pokaz gimnastyczny druhen i młodzieży, połączony z obchodem gwiazdkowym dla młodzieży na sali gimnastycznej przy Zielonych Ogródkach. Początek punktualnie o godz. 15.30.

— *** Gniazdo Poznań-Śródką,** które niejednokrotnie dało już dowody swej bardzo ruchliwej pracy w kierunku wychowania licznych zastępów młodzieży, urządziło we wtorek bardzo udatny wieczór wigilijny. Przy oświetlonej choince zasiadło do stołu przeszło 50 młodzieży i zarząd tamtejszego gniazda Prezes, drh M. Andersch w wstępnym przemówieniu przywitał przybyłego w zastępstwie ks. prob. Kaji — ks. Maćkowiaka. Tego roku, dzięki łaskawej ofiarności pp. Czepczyńskiego, Centralna Drogerja Stary Rynek, firmy „Blask”, Mieczysława Waberskiego, Borowicza Edwarda, Hoppla, fabryka cukierków, zarząd może obdarzyć około 50 młodzieży. Zespół muzyków z szeregu tej młodzieży, bardzo udatnie odegrał szereg kolend, poczem przemówił do młodzieży ks. Maćkowiak, wygłaszając znaczenie wieczoru wigilijnego i łamanie opłatka, dzieląc się na zakończenie kolejno ze wszystkimi obecnymi na sali opłatkiem. Kilku zuchów wygłosiło bardzo udatnie deklamacje, poczem młodzieży wydzielono przekasę, którą smacznie i do syta zjadła. Podkreślić wypada, że przekasę dostarczył bezinteresownie opiekun młodzieży, drh. Mieczysław Waberski, mistrz rzeźnicki. Po wieczery prezes gniazda przystąpił do wydania podarków, które z radością młodzieży rozchwytywała. Wieczór ten pozostanie długo w pamięci, a gniazdu tamtejszemu niewątpliwie przysporzy liczne i godne zastępy przyszłych sokolów i późniejszych zdrowych i trzeźwych obywateli.

WIECZORY, KONCERTY

— *** „Wieczór pieśni”** urzędują Tow. Śpiewu im. F. Nowowiejskiego Poznań-Łazarz dnia 6 stycznia o godz. 19 na sali „Wiktoria” Rynek Łazarski 18. W programie kolendy, pieśni ludowe i referat p. prof. R. Heisinga. Na zakończenie wesoła komedjka p. t. „Adam i Ewa” w 2 aktach. Dyryguje p. Dorozala. Po przedstawieniu zabawa taneczna.

WYCHOWANIE, KURSY

— *** Kursy praktyczne języka francuskiego w Poznaniu.** Drugi trymestr kursów języka francuskiego (organizowanych przez rząd francuski) rozpocznie się w piątek, 8 bm. Kursy dzielą się na następujące sekcje: przygotowawczą, elementarną, średnią i korespondencję handlową. Obejmują naukę języka francuskiego, gramatykę, literaturę, konwersację i korespondencję handlową. Zgłoszenia przyjmuje sekretariat kursów (Stowarzyszenie Polsko-Francuskie) ul. Sew. Mielżyńskiego 26-27 od 5 bm. od godz. 17—19.

— *** Kursy języka francuskiego,** wykładane w Tow. Wydawnicze „Polska Armia Błękitna” przez p. W. Filipowską odbywać się będą w r. 1932 na tych samych warunkach, przy ul. 27 Grudnia 19, m. 16, w tychże godz. co w roku ubiegłym. — Kurs elementarny w poniedziałki i środy w godzinach 17.45—18.45, kurs średni we wtorki i piątki w godz. 19—20. Zapisy przyjmuje się w dalszym ciągu.

— *** Kursy języka angielskiego.** P. ptk. J. Zarembina, wykładająca język angielski, przyjmuje dalsze zapisy dla Halerczyków na kurs piąty języka angielskiego, który się odbywać będzie w poniedziałki i środy od godz. 20—21. Zapisy codziennie od godz. 14—16 w mieszkaniu p. Zarembiny, ul. Przecznicza 6.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— *** Herbatka Tow. Wyd. „P. A. B.”** Tow. Wydawnicze „Polska Armia Błękitna” urzędują w niedzielę, 9 bm. w kawiarni „Adria” przy pl. Wolności drugą kolekcję herbatki z tańcami i artystycznymi występami. Początek o godz. 16.30.

— *** Dziś i jutro** odbędzie się w sali Czerwonego Krzyża przy placu Wolności 14a skromne herbatki z tańcami na cele santarnie Polskiego Czerwonego Krzyża. Początek w sobotę o godz. 19, w niedzielę o godz. 17. Chęć wesoło spędzić wieczór, spisujemy na herbatki Czerwonego Krzyża.

— *** Męski Chór Seraficki** przy kościele OO. „Zarzą” w Poznaniu urzędują

6 bm. w święto Trzech Króli o godz. 17.30 na salce klasztoru OO. Franciszkanów, ul. Franciszka 2 tradycyjne łamanie opłatka.

— **Związek Oficerów Rezerwy Rz. P.** Z powodu przeniesienia i urzędzenia lokalu Związku sekretariat w czasie od 1 do 15 bm. jest nieczynny. W sprawach pilnych przyjmować będzie sekretarz codziennie od godz. 13 do 15 w biurze wiceprezesa p. kpt. rez. Głowackiego, Góra Przemysłowa 4, tel. 50-13.

— **Byłych żołnierzy 86 pułku piech.** uprasza się o podanie adresów, celem założenia Stow. byłych żołnierzy tegoż pułku na ręce p. Gawiłaka, Poznań, ul. Przemysłowa 34 m. 4.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Poziom kosztów utrzymania** w ub. miesiącu wzrósł o 0.38 proc., jak to ustaliła na dzisiejszym posiedzeniu komisja dla badania kosztów utrzymania osób pracujących w handlu i przemyśle.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Osunięcie się nasypu kolejowego.** W pobliżu stacji Sośnia (pow. odolanowski) osunął się nasyp kolejowy wysokości 8 metrów. Osunięcie nastąpiło późnym wieczorem i spowodowało przerwanie komunikacji. Obecnie ruch odbywa się w ten sposób, że pociągi dojeżdżają tylko do zagrożonego miejsca i pasażerowie przesiadają się. Komisja rzeczoznawców, która zbadała sprawę na miejscu, orzekła, że osunięcie ziemi nastąpiło wskutek rozmokłego gruntu. (K)

— **Wypadki samochodowe.** Podczas mijania się samochodów pewna dorożka wjechała na ul. Dąbrowskiego na chodnik i uderzyła w drzewo, łamiąc oś i rozbijając szybę. Pasażer p. Albert Lobry uległ wypadkowi gdyż padając szkło odcieło mu palec prawej ręki do pierwszego stawu. Ofiarę wypadku opatrzyło pogotowie. — Na św. Marcynie auto PZ 48256 zderzyło się z samochodem pogotowia ratunkowego. Oba pojazdy zostały uszkodzone. — Również na św. Marcynie samochód PZ 40789 najechał p. Romanę Guzecką, mieszkającą przy ul. św. Józefa 9. — Na przecznicy zderzyły się samochody PZ 43125 i PZ 40789. Oba pojazdy zostały uszkodzone. (K)

KRONIKA POLICYJNA

— **Włamanie.** W Mogilnie nieznani złodzieje wtargnęli wylamując szybę okna do budynku starostwa. Włamywacze porozbijali wszystkie biurka i z jednego z nich zabrali 50 zł. w gotówce. W przedpokój skradziono futro p. starosty wartości około 300 zł. (K)

— **Postrzelenie.** Podczas polowania w Czeluścinie (w pow. gostyńskim) jeden z myśliwych nazwiskiem Urbaniak z Krotoszyńskiej strzelił w nogę mieszkańca Smolic (pow. gostyński) Jana Maciejewskiego, którego po opatrunku przez dr. p. Budzińskiego przewieziono do szpitala w Krotoszynie. Sprawą zajęły się władze bezpieczeństwa.

— **Tajemnicze zaginięcie.** W dniu 30 grudnia ub. r. rano wyszedł z domu przy ul. Czeskosłowackiej 2, 32-letni Jan Kozubski. Wobec tego, że p. Kozubski dotychczas nie wrócił wszczęła za nim poszukiwania policja. Był on blondynem, łysawy, bez zarostu, ubrany w brązowy garnitur i brązowe buty, palto ciemne - szare oraz szary kapelusz. Zgłoszenia dotyczące zaginiętego skierować należy do wydziału śledczego policji przy Pl. Wolności 12. (K)

JARMARKI

— **Wrzesnia.** Dnia 12 stycznia odbywa się we Wrzesni jarmark na konie i bydło. Spęd bydła dozwolony.

Z WIELKOPOLSKI

Jarocin

Agencję Kurjera Poznańskiego przejął z dniem 1 stycznia 1932 r. p.

Cezary Kempinski

Jarocin 18

zeglarmistrz i z. otnik.

Zamówienie oraz przedpłatę na styczeń i dalsze miesiące, prosimy uskutecznić tylko u p. C. Kempinskiego. Powyższa agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat.

Dostawa jeszcze tego samego dnia.

— **Rogoźno.** (Gwiazdka.) Tow. gimn. „Sokół” w Rogoźnie urządziło w dniu 29 bm. w lokalu p. Jarosza uroczystość gwiazdkową dla członków i zaproszonych gości. Wśród godziwej rozrywki spędzono kilka godzin.

— (Kradzież.) Niewykryci dotychczas sprawcy skradli p. Teofilowi Białkowi, zam. w Róźnie 10 kur z chlewu. Podobnej kradzieży kur w ilości 18 sztuk dokonano również u nauczyciela p. Ferdynanda Preivogela, zam. w Jaraczu. Dochodzenia w toku.

— (Pogrzeb.) Przy licznych udziałach krewnych i znajomych odbył się w Rogoźnie pogrzeb śp. Rudolfa Pirschera, radnego miasta.

— (Kradzież gęsi.) Kradzieży 13 gęsi dokonano u gospodarza p. Antoniego Nowaka, zam. w Nienawiszcu. Dochodzenia prowadzi policja z Rogoźna. (ske.)

— **Mogilno.** (Z działalności S. M. P.) Młodzież męska urządziła w drugie święto Bożego Narodzenia przedstawienie amatorskie p. t. „Walka o kresy” oraz komedję „Jakem Anatol Pafnucy”. Amatorzy wywiali się z swych ról znakomicie, uzyskując dość liczne poparcie ze strony publiczności.

— (Teatr Poznański.) We wtorek, dn. 5 stycznia wystąpi gościnnie Teatr Poznański, który odegra sztukę p. t. „Czar munduru”, farsa w 3 aktach Stef. Turzkiego (Ordynans w zalotach).

— (Z Związku Inwalidów Wojennych.) Zebranie Związku Inwalidów Wojennych, Koło Mogilno, odbyło się w niedzielę w hotelu „Polonia”. Zebranie zgłosił przewodniczący p. Fabiszak i podał sprawę ubezpieczenia na życie, którą to referował inspektor Krajowego Ubezpieczenia na życie, p. Bączkowski. (mm.)

Z POMORZA

— **Tuchola.** (Włamanie.) Poza licznymi drobnymi włamaniami i kradzieżami, jakie w ostatnim czasie mają miejsce w rozmaitych okolicach powiatu tucholskiego, dokonano kilku włamań także na terenie miasta Tucholi. Otóż włamano się do kancelarii szkoły powszechnej, gdzie pootwierano wszystkie szafy, szukając za pieniędzmi, a których nie znaleziono; zaś ostatnio dokonano włamania do hurtowni tytoniowej p. Nowaka, gdzie zabrano towarów za 100 zł, lecz pootwierane szuflady świadczą, że sprawcom i w tym wypadku chodziło głównie o pieniądze.

— (Protest przeciw prawu małżeńskiemu.) Ub. niedzielę odbyło się dzięki staraniom miejscowego zarządu Akcji Katolickiej wielkie zebranie protestacyjne przeciw nowemu prawu małżeńskiemu. Zebranie zgłosił, przy udziale około 4000 osób, o. duchowny Jezuita Konopiński z Poznania, wygłosiwszy następnie piękne przemówienie, poczem uchwalono jednogłośnie rezolucję protestacyjną.

— (Z Stow. Młodzieży.) W ostatnich dniach odbyły się doroczne walne zebrania miejscowych Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej, tak żeńskiej jak i męskiej. Patronem obu stowarzyszeń jest ks. Porzyński. Oba stowarzyszenia wykazały wielkie postępy na każdym polu swych poczyni. Nowy zarząd Stow. Młodzieży żeńskiej składa się z pp.: M. Glazianki — prezeski, Dejówny — zast., Baranowskiej — sekretarki, Garskiej — zast., Wózniewskiej — skarbniczki, Zofii Glazianki — naczelniczki. Zarząd w Stow. Młodzieży męskiej przedstawia się następująco: pp.: Mechliński — prezes, Edmund Dahlke — sekretarz, Marian Dahlke — skarbnik, Lipkowski — naczelnik, Kosiak — gospodarz, Gibas — zastępcą, Sommer, Maćkowski i Szweba — komisja rewizyjna.

— **Gdynia.** (Śmierć robotnika w porcie.) W dniu 28 grudnia przy załadunku węgla na terenie firmy „Polskarob” poniósł śmierć robotnik Leon Montowski, rodem z Wejherowa. Śp. Montowski zaplątał się w linę, ciągnącą wagony z węglem i doznał połamania kończyn i wewnętrznych obrażeń. Przewieziony do lecznicy zmarł po kilku godzinach. Wypadki przy pracy w porcie zdarzają się niestety bardzo często. Najwidoczniej władze zwracają za mało uwagi na zabezpieczenie robotników i odpowiednie ich pouczenie.

— (Zawodowy teatr w Gdyni.) Pod kierunkiem p. Czapelskiego, znanego w Poznaniu i Lwowie, organizuje się na północnym Pomorzu stały teatr objazdowy z siedzibą w Gdyni. Tutaj przedstawienia odbywałyby się raz na tydzień, podobnie w Gdańsku, Tczewie, Wejherowie, Starogardzie itd. Do trupy p. Czapelskiego ma wejść zespół lwowskiego teatru „Jaskółka”.

— (Zagadka śmierci śp. Uruskiego.) — Przeszło miesiąc temu zginął tutaj w zagadkowych okolicznościach pracownik P. A. T-icznej, śp. Adam Uruski. Znalezione go w nocy na jednej z ulic Kamiennej Góry, przejechanego śmiertelnie przez samochód. Śledztwo, które prowadzi się w celu ujawnienia sprawcy tego wypadku, nie dało dotychczas, mimo licznych poszlak, żadnego rezultatu. Od miesiąca policja ma być na tropie — oto wszystko, czego się w tej sprawie można dowiedzieć. Na ucho mówią sobie ludziska o pewnych dygnitarzach, którzy zawiniли śmierci śp. Uruskiego, ale którzy stoją „za wysoko”, żeby ich mogła dosięgnąć dłoń sprawiedliwości.

— (Skutki ostatniej burzy.) Niedzielny huragan zerwał tutaj dach na jednym z budynków robotniczej Spółdzielni Mieszkaniowej przy Szosie Gdańskiej i na hali warsztatowej Szkoły Morskiej. W Wilominie i na Obłuzu wichura rozwalila liczne baraki i drewniane budy, w których gnieźdzą się ubodzy ludzie. (S. B.)

KONTO KOMITETU

nieślenia pomocy biednym i bezrobotnym na miasto Poznań P. K. O. nr. 213 005.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Koło Absolwentek VI szkoły wydziałowej w Poznaniu** urządziła w niedzielę, 3 bm. o godz. 17 na auli „Opłatek”.

— **Polski Związek Lokatorów i Sublokatorów R. P.** w Poznaniu. Stary Rynek nr. 95-96 — oddział Wilda zwołuje w niedzielę, 4 stycznia o godz. 19 w sali p. Grotowskiego przy Dolnej Wildzie 71, walne zebranie.

— **Tow. Ornitologiczne.** Dnia 4 bm. o godz. 20 odbędzie się na sali Wielkopolskiej Izby Rolniczej zebranie miesięczne.

— **Komitet Towarzystw dzielnic wildeckiej.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, 4 bm. o godz. 19.30 w lokalu zebrania, ul. Fabryczna 38.

— **Koło Położnych Poznań.** Walne zebranie odbędzie się 4 stycznia o godz. 17 w Wojew. Klinice dla Kobiet, ul. Polna 17.

— **Tow. Restauratorów na miasto Poznań i okolice.** Miesięczne zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, 5 bm. o godzinie 16 u p. Kubickiego. Stary Rynek nr. 80-82 (restauracja „Atlantic”).

— **Tow. Muzyczne Kolejarzy.** Zebranie plenarne odbędzie się 5 bm. o godz. 18 w kasynie Gł. Warszt. I Kl., ul. Robocza.

— **Wolny cech obuwniczy w Poznaniu.** Zebranie odbędzie się we wtorek, 5 stycznia o godz. 20 na salce zebrania w Domu Rzemieślniczym.

Nowy Rok jasny...

Wczorajszy dzień Nowego Roku był mroźny, pogodny, jasny, słoneczny. A więc postawił jak najlepsze horoskopy na rok bieżący. Bo oto — co mówią nasze przysłowia:

Gdy na Nowy Rok jasno —
W gumnach będzie ciasno.
Nowy Rok pogodny —
Zbiór będzie dorodny.
A więc cieszymy się, bracia, dobrą myślą.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Adam Nowak, 10 min. Aniela Kolaszka, 1 r. Pelagia Rzanowska, z domu Chelmińska, 43 l. Jakób Kuczański, rolnik, 68 l. Marja Kicińska, z domu Seifertówna, 80 l. Wincenty Benzda, robotnik, 40 lat.

Składki i pokwitowania

Na bezrobotnych do dyspozycji Narodowej Organizacji Kobiet: Ks. prałat Prądzyński 50 zł.

Na pomnik Serca Jezusowego: N. N. z prośbą o zdanie egzaminu 5 zł — Z. S. z podziękowaniem za doznane łaski 10 zł. Zetka z prośbą o zdrowie dla dzieci 5 zł. A. St. 3 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 746.40 zł.

Na bezrobotnych: Centrala Handlowa Ziemiarni zamiast życzeń noworocznych, 20 zł. — Szczepny-Tarnowski zamiast życzeń świątecznych i noworocznych 10 zł. Edmund Rychlicki zamiast życzeń noworocznych 20 zł. — Spółka Naftowa Szczepny-Tarnowski zamiast życzeń świątecznych i noworocznych 100 zł. — N. N. 10 zł. Razem z poprzednio pokwitowaniami 373 złotych.

Na wybudowanie łodzi podwodnej p. n. „Odpowiedź Trevisanowski”: T. W. S. 18.30 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 4775.61 zł.

Na Flotę Narodową: 7 dywizjon żandarmerji na rozbudowę floty wojennej 100 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 355 zł.

Na Tow. „Caritas”: Stanisław Kubicki, Sylwester Chojnacki, Marjan Drygas ku uczczeniu 25-letniego jubileuszu pracy p. Bolesława Jaworskiego w firmie Dr. Roman May, Chem. Fabr. S. A. w Poznaniu, składają na ubogich do dyspozycji „Caritasu” 100 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 852 zł.

Na oltarz św. Antoniego w Nazarecie: Antoni Tylko 21 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 123 zł.

TEATRY

Dziś „Ich synowa”

Świetnie napisana komedia Adama Grzymały Siedleckiego, pełna żywiołowego humoru wesoło bawi stale wyprzedzaną widownię Teatru Polskiego. Przepiękne dialogi po mistrzowski napisane tworzą pogodny nastrój. Obsada złożona z czołowych sił zespołu z pp.: Biesiadecką, Młodziejewską, Wierzejską, Zarembingą oraz Noskowskim, Kreczmarem i Kwaskowskim na czele, podkreśla swą grą wszystkie walory sztuki. Pozostałe bilety wstępu sprzedaje kasa Teatru.

W niedzielę wieczorem komedia Adama Grzymały Siedleckiego „Ich synowa”.

„Kopciuszek”

Po raz trzeci odegrana zostanie w niedzielę o godzinie 15 czarowna bajka. Przepych fantastycznej wystawy wywołuje okrzyki zachwytu młodych widzów. Ceny miejsc najniższe, po wtórnie bowiem zostały niższe.

Najbliższa premiera w Teatrze Polskim

Znajdującą się już w pełni prób świetną węgierską komedję Földesiego „Bądź moim stryjem” przygotowuje Teatr Polski na piątkową premierę. Obsadę stanowią czołowe siły zespołu.

Arcywesola farsa

Powody, dla których mieszkańcy podmiejskiego letniska nie wystawili pomnika radcy ministerjalnemu, są ośnową przebiegawej krotowilli „A-

wantura w raju”, wystawianej obecnie w Teatrze Nowym. Posiadają one tyle pierwszorzędnych humoru, jest tam tyle wesołych perypetyj, że farsa ta zdobyła sobie z miejsca miano najweselejszej atrakcji Poznania. Publiczność śmieje się bez końca, a oklaski hucznie rozlegają się co chwila na karnawalowo rozbawionej widowni. Wykonawcy poszczególnych ról grają koncertowo, a p. Górski jako radca ministerjalny jest niezrównany i godnie rywalizuje ze swym Krupką w „Zarządzie przymusowym”.

„Złote serduszek”

Ulubiona bajka dzieci poznańskich wystawiona z niebywałym przepychem i pełną przepięknej treści, odegrana zostanie w Teatrze Nowym w niedzielę o godz. 15.30 po cenach niższych. Zajmująca historia przemijającej Dobroty, humor piekarczyka Różka i nadprzyrodzony świat w postaci wróżek, nymf oraz elfów — czarują i niezwykle interesują naszych milusińskich, na których ta uroczą bajkę wywiera niezartarte wrażenie.

Teatr Operetka „Uśmiech

Dziś w sobotę i jutro w niedzielę wieczorem, wspaniale wystawiona operetka-rewia „Cnotliwa Zuzanna”, którą publiczność przyjmuje entuzjastycznie, bawiąc się doskonale jej farsową treścią, pierwszorzędnym wykonaniem i niezwykle bogatą wystawą. Widownia, porwana kuszącą i pełną czarującego wdzięku kreacją uroczą gwiazdą polskiej p. J. Fontanówny. W roli tytułowej, oklaskuje żywiołowo przy otwartej kurtynie wszystkich wykonawców, ulubienca Poznania, pana Sendckiego, w jego przekomicznej roli niedoświadczonego donjuana Raczkowskiego, Wiśniewskiego, Szpingiera, Warchaławskiego itd.

Malownicze dekoracje projektu prof. Jarockiego, fenomenalny balet z p. Iga Dix i K. Ostrowskim na czele, oraz orkiestra pod wytrawną batutą dyr. Z. Wojciechowskiego przyczyniają się do przebojowego powodzenia tej najweselejszej wśród operetek, jaką jest „Cnotliwa Zuzanna”.

Jutro, w niedzielę, popołudniu, po cenach najniższych, premiera czarującej baśni muzycznej Humperdincka „Jaś i Małgosia”, którą dyrekcja „Uśmiechu” specjalnie wystawia dla najmłodszego pokolenia. W rolach głównych pp. Fontanówna, Majchrzakówna, Czechowska, Dobroczyńska i Heising. W poniedziałek, teatr nieczynny.

Najbliższą premierą „Uśmiechu” będzie jedna z najgłośniejszych zagranicą operetek mistrza Fr. Lehara, grana z olbrzymim powodzeniem w Paryżu, Berlinie, Wiedniu i Nowym Jorku, a w Poznaniu dotąd niewystawiona, p. t. „Biały mazur”, w której wystąpi i olśni publiczność świetna prima donna operetki warszawskiej p. Hanka Wańska.

POWSTANIE WIELKOPOLSKIE 1918

na scenie Teatru Polskiego. Przypominamy, że widowisko w 3 aktach p. t. „Belle-jem Poznańskie” pióra p. red. Kazimierza Piekarczyka (w/g znanej książki „Wzłaz na chustec”) odbędzie się dnia 6 stycznia 1932 r. (święto 3 Króli) o godz. 12 w pol. na scenie Teatru Polskiego. Ceny biletów od 50 gr. do zł. 2.50. Kto zatem nie zaopatrzył się dotąd w bilety w przedsprzedaży w harcerskiej Spółdzielni „Kade-Ha” przy ul. Podgórznej 10, niechaj się pośpieszy, bo może biletów w dniu przedstawienia przy Kasie Teatru Polskiego zabraknąć. Widowisko powyższe wystawia Koło Przyjaciół Harcerstwa i Komenda 5 drużyn harcerskich im. Ks. J. Poniatowskiego własnym zespołem amatorskim pod artystycznym kierownictwem znakomitego reżysera Teatru Polskiego p. Janusza Nowackiego. Komitet.

zw 12 571/2

Teatr Polski

Dziś — „Ich synowa”

Niedziela, 3. 1. o godz. 3 popoł. „Kopciuszek” — Wieczorem „Ich synowa”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego.

Teatr Nowy

Dziś — „Awantura w raju”

Niedziela, 3. 1. o godz. 3.30 popoł. „Złote serduszek” (bajka dla dzieci). — Wieczorem o godz. 8 „Awantura w raju”. Poniedziałek, 4. 1. „Awantura w raju”. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr „Uśmiech”

Dziś — „Cnotliwa Zuzanna”. Niedziela, 3. 1. „Jaś i Małgosia” (Premiera). — Wieczorem o godz. 8 „Cnotliwa Zuzanna”. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Wielki — Koncerty symfoniczne

Niedziela, 3. 1. o godz. 20 — dyr. K. Wilkomirski — solista Tadeusz Szulc.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W MUZYCZNYM POZNANIU

JUTRZEJSZY KONCERT W TEATRZE WIELKIM

Zapowiedziany na jutro poemat symfoniczny Karłowicza „Powracające fale” posiada ścisły komentarz poetycki, pochodzący z pod pióra samego kompozytora (spisany na prośbę redaktora warszawskiego czasopisma „Scena i Sztuka”). Tekst powyższy napisany został w r. 1909, krótko przed tragiczną śmiercią Karłowicza. Oto on:

Siedział głęboko zadumany, wpatrzony w martwe lodowate kwiaty na szybach. Myśli kręciły się w szarem kole bezużytecznej powszedności. Jedynie brak woli wstrzymywał go od przecięcia w tęgi życia. Nie czekało go już nic. Chwilami goręcy zaciśkała mu gardło, gdy myślał o skuwającym go łańcuchu dni minionych i tych, co go jeszcze czekały. Potem zapadał znowu w odrętwienie i wpatrywał się w martwe kwiaty lodu...

Zmęczona myśl pobiegła wstecz daleko, daleko. I nagle, z przedziwną siłą nadpłynęły powracające fale wspomnień. Odżyły dnie jasne, młode. Życie roześmiało się wesołymi i mocą. Stała się w słońcu wiosna — na postać dziewczyny, co zdawała się być mu przeznaczoną. Uprzymiłowiał sobie cały beznamiętny szczęścia, które zdawało się tak blisko!

I zapatrzył się znowu w zimne kwiaty z lodu.

Lecz raz jeszcze posłał myśl swą w przeszłość. Błysnęły czarne brylanty oczu, za którymi — nie pamiętny o świecie całym — rzucił się w wir pożądań, mąk i szaleństw. Gdy szpony białych rąk precz go odrzuciły, dusza jego zniweczona była na zawsze.

Odpływają rozigrane fale wspomnień; milkną stargane struny...

I siedzi znów głęboko zadumany, wpatrując się w mroźne kwiaty z lodu...

Temat „Marji” służył za kanwę dla pomysłów muzycznych kilku kompozytorom polskim. Poemat Malczewskiego doznawał mniej lub więcej szczęśliwych przeróbek scenicznych, i ubierano go w szaty muzyczne. W dorobku kompozytorskim Opieńskiego i Melcera znajdujemy opery skomponowane do tekstu zaczerpniętego z „Marji”. Roman Statkowski, zmarły przed kilku laty świetny kompozytor i pedagog uzyskał za swoją operę „Marję” (napisaną 1905 r.) pierwszą nagrodę na konkursie w Warszawie w r. 1905. „Marja” należała do stałego repertuaru opery stołecznej. Uwerturę do tego dzieła usłyszymy jutro.

Koncert skrzypcowy Piotra Czajkowskiego op. 35 (d dur) należy do ulubionych utworów w literaturze skrzypcowej; Czajkowski wyposażył ten utwór w błyskotliwą technikę wirtuozowską, bogatą, chociaż zbyt rozlewną kantylenę i w piękną szatę instrumentacyjną.

Nikolaj Rimsky-Korsakow należał do słynnej piątki „nowatorów” rosyjskich. W skład tej grupy wchodził: Borodin, Mussorgskij, Cezar Cui (uczeń Moniuszki) Batakirow i wreszcie Korsakow, zmarły w 1908 r. Ci ludzie stworzyli żelazne podstawy pod muzykę rosyjską, która odąd zajmie równorzędne stanowisko z muzyką niemiecką, włoską etc., a ponadto wyrzuciła głęboki wpływ na twórczość C. Debussy'ego we Francji.

Korsakow był przez pewien czas oficerem marynarki; odbywał dalekie podróże i tem się tłumaczy jego upodobanie do tematów wschodnich, egzotycznych. Egzotyzm uderza go również w muzyce europejskiej niektórych narodów jak np. Hiszpanji. Na tle tych upodobań powstaje „Kaprys hiszpański”. Korsakow jako instrumentator jest epokowym w historii orkiestry. Od czasów Berlioz'a nikt chyba nie posiadał tak dalece tajników orkiestry, jak właśnie Korsakow. Stworzył on podstawę pod współczesną instrumentację, bez niego orkiestra naszych czasów nie byłaby tem, czem się staje w rękach najwybitniejszych kompozytorów obecnej doby. „Kaprys hiszpański” każdemu słuchaczowi wykaże to jak na dłoni.

Dr. T. S.

Pisma nadesłane

„Praktyczna Wiedza Przemysłowa”. Nr. 8. Treść: A. Puzyński: „Azja jako rynek zbytu”. — J. Okolo-Kulak: „Budownictwo spółdzielcze”. — Inż. E. Porębski: „Organizacja małych i średnich przedsiębiorstw”. — B. Wścieklicka: „Badanie koniunktury gospodarczej”. — Dr. P. Minkowski: „Zagadnienia gospodarczo-finansowe na Konferencji Ekspertów/Ekonomicznych w Genewie”. — Kronika. — Z działalności Instytutu Szerzenia Praktycznej Wiedzy Przemysłowej. — Adres Redakcji: Warszawa, Nowy Świat 17.

NASZA PRACA W ZESZŁYM ROKU

Rok 1932 będzie siódmym od czasu, jak Dział Kultury i Sztuki „Kurjera Poznańskiego”, zreorganizowany w jesieni r. 1925, przybrał swoją obecną formę, tj. zajmuje codziennie całą stronicę, poświęcając ją życiu kulturalnemu Polski w jak najszerzym rozumieniu. Wydawnictwo nasze kierowało się wówczas myślą stworzenia organu, który byłby łącznikiem między przejawami kultury narodowej, a czytelnikiem zarówno wielkopolskim, jak polskim wogóle. Że zamiar ten coraz pełniej się urzeczywistnia, świadczy długi szereg współpracowników tak z Wielkopolski i Pomorza i Śląska, jak z innych dzielnic, jakoteż zasięg czytelniczy, rozciągnięty na całą Polskę i nieustannie rosnący. Na poczytność tę wpłynęła niezawodnie myśl podstawowa, w Dziale Kultury i Sztuki urzeczywistniana, a zasadzająca się i oparta na dwóch założeniach.

Pierwsze wyrażało się w objęciu Działem Kultury i Sztuki nie tylko zjawisk literackich i naukowo-literackich, lecz w rozszerzeniu go, ile możności równomiernie, na naukę i sztukę wogóle. Wiadomo, jak rozkwita w Polsce życie naukowe dzięki Uniwersytetom i in. wielkim instytucjom kultury, opierającym się o Uniwersytet Poznański i uproszenie o współpracę wybitnych przedstawicieli nauki z innych dziedzin polskich zapewniło nam bezpośrednią styczność z polską twórczością naukową różnych dziedzin. Dzięki temu możemy rejestrować odnośne zjawiska i uprzątnąć je czytelnikowi w dużej i poważnej mierze. Szczególny nacisk kładziemy na wyjaśnienie i komentowanie stosunku nauki polskiej do kultury ogólnieuropejskiej. W tym celu śledzimy zwłaszcza zjazdy międzynarodowe i udział jaki wnoszą do nich nasza wiedza.

Co do sztuki, to jest naszym staraniem informować czytelnika równomiernie o wszystkich jej gałęziach. Niemniej życie samo wysuwa naprzód różne kwestie i każe umieszczać je na pierwszym planie przed innymi, które chwilowo, zasuwały się bardziej w głąb. Tak przeszły w roku ubiegłym ciężkie przesilenie teatru polskiego, wskutek znanej walki, przez Związek Artystów Scen Polskich podjętej. Fatalny ten kryzys, którego skutki dopiero zaczynają się boleśnie objawiać, znalazł na łamach Działu Kultury i Sztuki wyczerpujące oświetlenie. Przedstawiliśmy jego wszystkie fazy, ujmując każdy przejaw pod kątem troski o ten zagrożony dział kultury narodowej.

Dodatnim znów objawem stało się zajęcie przez Poznań ważnego stanowiska w polskiej kulturze muzycznej, a to dzięki temu, że gmina naszego miasta stworzyła pierwszą w Polsce własną orkiestrę symfoniczną. Obywatelska ta ofiarność, dyktowana troską o tę gałąź kultury narodowej, znalazła jak wiadomo echo w całym świecie muzycznym polskim, a nawet zagranicą, tak że Poznań, jako ośrodek kulturalny, zyskał nową placówkę do tych wielu, które promieniują nie tylko na najbliższe geograficznie regiony, lecz i na inne dzielnice. Jest oczywiście, że Dział Kultury i Sztuki bierze i w tym dziale twórczości kulturalno-społecznej czynny udział, i czytelnicy nasi są informowani szczegółowo o rozwoju poznańskich koncertów symfonicznych i otrzymują fachowo opracowany materiał, który pozwala im uczestniczyć w tych produkcjach z jak największą korzyścią. Gdy zaś muzyka wysunęła się siłą rzeczy do pierwszego szeregu zainteresowań, poświęciliśmy jej w ogóle szerszą niż poprzednio uwagę i m. in. zainicjowaliśmy dyskusję na temat muzyki współczesnej, ogłaszając szereg fachowych artykułów, które kwestję tę rozjaśniają i w jej zawitych nieraz problemach przystępnie orientują. Dodawszy dyskusję o kryzysie opery (w sensie najszerzej ujętym), otrzymamy poważny i w tym także zakresie bilans całorocznej pracy.

Zwracając się ku pewnym odcinkom kultury ze szczególną usilnością, niemniej staraliśmy się tereny poprzednio już uprawiane rozszerzać i pogłębiać. Dziennik nasz jest jedynym w Polsce, który systematycznie a wyczerpująco traktuje trzy ważne i pomyślnie rozwijające się działy kultury narodowej, mianowicie ruch regionalistyczny, krajoznawstwo i ochronę przyrody. Może jeszcze baczniej niż w

latach poprzednich staraliśmy się rejestrować stosunki kulturalne między Polską, a Europą, akcentując szczególnie relacje polsko-włoskie i polsko-słowiańskie. Ułatwia nam to zadanie — tak jak i inne — gesta sieć korespondentów i współpracowników w innych dzielnicach oraz zagranicą. Dzięki tej organizacji, czytelnik nasz jest informowany o wszystkich ważniejszych przejawach życia w zakresie, przez Dział objętym. O tę uniwersalność informacji starać się będziemy w dalszym ciągu, ona to bowiem rozstrzyga o użyteczności narodowo-kulturalnej naszego Działu, wraz z wiadomościami o Poznaniu i Wielkopolsce wogóle, które zajmują pierwsze miejsce. W ten sposób spisujemy jakby kronikę rozwijającego się coraz bujniej życia kulturalnego naszej dzielnicy, ciesząc się, że Działowi naszemu przypada w nim rola twórcza.

Umożliwia ją, jak dla ścisłości należy przypomnieć, ten fakt, iż „Kurjer Poznański” jedyny w Polsce utworzył codzienny Dział Kultury i Sztuki, nie zadowalniając się „dodatkami literackimi” raz na tydzień, albo jeszcze rzadziej, z towarzyszeniem przygodnych notatek i feljetonów. Jedno z pism warszawskich, zajmując się obszernie naszym Działem, określiło jego charakter publicystyczny wyrażeniem: „miesięcznik, wydawany kartkami”. Ważność tej definicji nietrudno objąć, jeżeli się zważy, iż czytelnik „Kurjera Poznańskiego” otrzymuje w tych codziennych dawkach zawartość ośmiu takich zeszytów, jakich dwa na miesiąc wydają w roku miesięczniki naukowo-kulturalne.

Nadzieję, że praca nasza i w przyszłym roku będzie mogła rozwijać się pomyślnie, opieramy przedewszystkiem na szeregu naszych współpracowników, zarówno z Wielkopolski jak z innych dzielnic, którzy czynem i radą popierają nasze zamierzenia, a świetnością swych piór wyrobili z biegiem czasu Działowi takie stanowisko, o jakim myślał „Kurjer Poznański”, wprowadzając go w życie. Do nich też, jak corocznie, zwracamy się przy zamknięciu naszego bilansu z najszczerzejszym podziękowaniem, że dla popularyzacji i szerzenia kultury narodowej tak chętnie poświęcają czas, wiedzę i talent.

Oto ich nazwiska:

Dr. Marian Z. Arend (Poznań) Prof. Rajmund Bergel (Myślenice) Dr. Stanisław Bernatt (Gdynia) Prof. Józef Birkenmaier (Warszawa) Irena Briares (Paryż) Dr. Alfred Brosig (Poznań) Prof. U. P. dr. Kazimierz Chodynicki (Poznań) Dr. Witold

Dalbor (Poznań) Janusz Deresiewicz (Poznań) Prof. U. P. ks. dr. Szczepan Dettloff (Poznań) Red. Jerzy Drobnik (Berlin) Dr. Janina Eckhardtówna (Poznań) Dr. Stefan Essmanowski (Warszawa) Prof. U. Jag. dr. Władysław Folkierski (Kraków) Prof. Konserw. Państw. ks. W. Gieburowski (Poznań) Ks. dr. Bronisław Gładysz (Poznań) Prof. U. P. dr. Tadeusz Grabowski (Poznań) Dr. Zbigniew Grabowski (Kraków) Prof. dr. Józef Gołabek (Warszawa) Adam Grzymała-Siedlecki (Bydgoszcz) Prof. Ignacy Hanus (Poznań) Prof. Alfred Jesionowski (Lubliniec G. Śl.) Dr. A. Karpińska (Poznań) Red. Czesław Kędziński (Poznań) Marja Kielczewska (Poznań) Prof. U. P. dr. Edward Klich (Poznań) Prof. M. Kondracki (Warszawa) Prof. U. P. dr. Józef Kostrzewski (Poznań) Prof. U. P. dr. Zdzisław Krygowski (Poznań) Jan Kuglin (Poznań) Prof. Konserw. Państw. Zygmunt Łatoszewski (Poznań) Prof. U. P. dr. Stefan Łobaczewska (Lwów) Prof. U. P. B. W. A. Massey (Poznań) Jerzy Młodziejowski (Poznań) Prof. U. P. dr. Zygmunt Moczarski (Poznań) Prof. U. P. dr. Józef Morawski (Poznań) Prof. Jan Mroziński (Poznań) Prof. Adam Münnich (Toruń) Arch. dr. Lech Niemcewicz (Warszawa) Stanisław Nowaczyk (Tuchola) Ks. dr. J. Nowacki (Poznań) Dr. Henryk Opieński (Morges, Szwajcaria) Prof. U. P. dr. Józef Pączoski (Poznań) Dr. Adam Paszewski (Poznań) Dr. Nikodem Pajzderski (Poznań) Tadeusz Pietrzykowski (Toruń) Dr. Irena Piotrowska-Głębocka (Nowy Jork) Kustosze dr. Feliks Pohorecki (Poznań) Prof. U. P. dr. Roman Pollak (Poznań) Ludwik Puget (Poznań) Prof. U. P. dr. Mikołaj Rudnicki (Poznań) Zast. prof. U. P. dr. Mieczysława Ruxerówna (Poznań) Dr. M. Rymarkiewiczówna (Poznań) J. M. Rektor U. P. prof. dr. Jan Sajdak (Poznań) Ks. dr. Ściesiński (Wilkowo Polskie) Prof. U. P. dr. Tadeusz Siłnicki (Poznań) Jan Emil Skiński (Poznań) Doc. U. P. dr. W. Słobodziński (Poznań) Prof. U. Jag. dr. Tadeusz Lehr-Splawiński (Kraków) W. Stachowiak (Poznań) Janusz Staszewski (Poznań) Dr. Bożena Stelmachowska (Poznań) Doc. U. P. dr. Karol Stojanowski (Poznań) Augustyn Steffen (Olsztyn) Artur Marja Swinarski (Poznań) Prof. Konserw. Państw. dr. Tadeusz Szeligowski (Poznań) Dr. Bożena Szulc-Golska (Poznań) Romana Szymańska (Poznań) Prof. Un. Karola dr. Marjan Szykowski (Praga) Prof. U. J. K. dr. Władysław Tarnawski (Lwów) Marjan Turwid (Bydgoszcz) Prof. U. P. dr. Kazimierz Tymieniecki (Poznań) Prof. Jan Ujda (Poznań) Dyr. Julian Waga (Poznań) Zygmunt Wasilewski (Warszawa) Stanisław Wasylewski (Poznań) Dr. Marian Wachowski (Poznań) Prof. Konserw. Państw. Stanisław Wiechowicz (Poznań) Dyr. Bibl. Uniw. dr. Stefan Wierczyński (Poznań) Prof. U. P. dr. Adam Wodlczko (Poznań) Dr. Marja Wojciechowska (Poznań) Prof. U. P. dr. Zygmunt Wojciechowski (Poznań) Dyr. Bibl. Raczyńskich dr. Andrzej Wojtkowski (Poznań) Dr. S. K. Zaremba (Kraków) Prof. U. P. dr. Zygmunt Zawirski (Poznań) M. Ziolkowski (Poznań).

ŻYCIE KULTURALNE

POLONICA WŁOSKIE

Włosz w powstaniu 1863 r. Pod tym tytułem ogłosił Ant. Locatelli w „Corriere della Sera” dłuższy artykuł na tle wspomnień z uroczystości, które się odbyły latem w Olkuszu i Chrzanowie na cześć włoskich uczestników styczniowego powstania. Wspominał o udziale Polaków w walkach o wolność Włoch, omówił losy ekspedycji pułkownika Fr. Nullo a potem opisał krótko obchody nad grobami włoskich powstańców. (P.)

MUZYKA

Dyr. Dołycki we Lwowie. Ze Lwowa donoszą nam: Pierwsze przedstawienia operowe, urządzone przez Tow. Przyjaciół Muzyki i Opery, znalazły się pod batutą dyr. Dołyckiego z Warszawy (znane go Poznańowi z paroletniej działalności). Wystawiono „Halke” i „Madam Butterfly”, w których role tytułowe śpiewała p. Helena Lipowska, artystka bylej opery warszawskiej, tenorowe zaś p. Gołębowski, również z Warszawy. P. Dołycki przedstawił się jako kapelmistrz energiczny, pełen temperamentu, o szerokim rozmachu dekoracyjnym, który w teatrze jest właśnie na swoim miejscu. Był też gorąco oklaskiwany wraz z solistami. (Ik)

NAUKA

Z Tow. Anatomiczno-zoologicznego. Oddział lwowski odbył posiedzenie z wykładami dr. L. Monne p. t. „Badania cytologiczne nad Spermatogenezą Brzuchonogów (Gastropoda)”, prof. dr. A. Banta n. t. „Sprawozdanie z XXVI kongresu „Association des Anatomistes” i T. Bagnulskiego p. t. „Wrażenia z pobytu w zakładach anatomicznych we Francji”.

Z Polskiego Związku Entomologicznego. Oddział lwowski odbył posiedzenie z referatami dr. R. Kuntze p. t. „Nowy dla fauny polskiej gatunek z rzędu sieciarek” i inż. J. Romaniszyna p. t. „Wyniki zbiorów i hodowli motyli w ubiegłym sezonie”.

PIASTYKA I ZDOBNICTWO

Malarstwo polskie w Muzeum Narodowym. Z Warszawy piszą nam: Zdobnicze zbiory Muzeum Narodowego zostały już przeniesione z Podwala do nowego gmachu w Alei Trzeciego Maja. Dzięki temu otworzyło się parę sal, w których można było rozlokować dalszą część okazów malarstwa polskiego, znajdujących się w Muzeum i uzupełnić w ten sposób sale już istniejące. Powstała w ten sposób całość obrazująca malarstwo nasze od wieku XV po dobę dzisiejszą. Publiczność uczęszcza licznie do uprzątnionych zbiorów sztuki. (tw)

SZKOLNICTWO

Pedagogiczne paradoksy. W życiu szkoły można często zaobserwować antygonizm, jaki panuje między teorią a praktyką. Tak np. nowsza pedagogika stawia na pierwszym miejscu wychowanie, jednak nie wykazuje konkretnych prawideł, gdyż czynności wychowawcze są sprawą odczucia, wchodzą w zakres sztuki. Tymczasem co dzieje się w praktyce? Oto wstawia się do programu rozmaite „pogadanki wychowawcze”, „zabiegi wychowawcze” i poleca się na osobnych lekcjach... wychowywać. Praktyki takie nazywa Dr. Mirosław Sekreta „pedagogicznymi paradoksami” („Ruch Pedagogiczny” nr. 9), które nie tylko paczają idee, ale „eprawują” nauczyciela. Największym paradoksem jest — zdaniem tegoż autora — to, że na uzgodnienie stanowisk brak czasu bo życie szkoły toczy się w niepowstrzymanym pedze naprzód, nie znośąc wahań, zerzytów i wątpliwości. (St. N.)

Książki nadesłane

Wanda Miłaszewska: „Czarna Hańcza” — powieść z ilustracjami J. Bulhaka. Księgarnia św. Wojciecha. 1931.

Emilio Salgari: „Dramat na Oceanie Spokojnym”. Księgarnia św. Wojciecha. Poznań, 1931.

Czy odrodzimy żubra?

W lokalu Warszawskiego Zrzeszenia Lekarzy Weterynaryjnych wygłosił niedawno p. Dr. Konrad Wróblewski odczyt poświęcony aktualnej sprawie wskrzeszenia żubra na ziemi polskiej. Prelegent, autor cennego dzieła p. t. „Żubr Puszczy Białowieskiej” wydanego nakładem Ogrodu Zoologicznego w Poznaniu, wykazał najpierw stan żubrów przed wojną, w czasie wojny i po wojnie, przechodząc z kolei do Międzynarodowego Tow. Ochrony Żubrów, do którego należy Polska z największą ilością członków.

Zadaniem tego Towarzystwa, istniejącego od r. 1923, jest oprócz akcji ratunkowej t. j. dążenia do ciągłej produkcji żubra, także zbieranie wszystkiego, co ma jakikolwiek związek z tym gatunkiem zwierzęcia a więc wszelkich szczątków żubrów, podobizny w rzeźbie, rysunkach i fotografiach, literatury o żubrach, przeprowadzanie badań etc.

Prezes Towarzystwa dr. Priemel naliczył w 1923 roku 56 żubrów dorosłych i 10 cielaków — razem 66 sztuk. Rok 1924 wykazuje ten sam stan, rok 1925 przyrost o 3 sztuki. W roku 1926 spostrzeżono, że do tej garstki 69 żubrów na kuli ziemskiej, zaliczono sporą ilość bastardów, t. j. mieszańców z bizonami i bydlęciem stepowym. Wobec tego wykreślono je z rejestru żubrów czystej krwi, których liczba spadła z tego powodu do 52 sztuk. W r. 1927 wzrosła do 56, zaś 1928 i 1929 wynosiła 59 sztuk.

Przyrost jest więc znikomy, a to głównie z powodu ogromnych strat w tym czasie, bo aż 46 sztuk czystych żubrów. Z liczby tej aż 13 sztuk zeszło z przyczyn niewiadomych. Statystyka Towarzystwa nie jest więc zadowalająca. Jeśli się zna przyczynę śmierci, można łatwo w przyszłości uniknąć podobnych wypadków. Jakaż bowiem będzie korzyść ze znacznego rozrodu, jeśli go zniszczy choroba, która była do uniknięcia. Wina tych strat spada w wielkiej mierze na człowieka i fakt ten wymaga szczegółowo opracowanych metod opieki, której dotąd Towarzystwo nie zorganizowało racjonalnie.

Metody hodowli Towarzystwa są: 1. Utrzymanie żubrów w niewielkich grupach dla uniknięcia raptownych strat z przyczyn chorób zakaźnych. 2. Trzymanie tych grup w niewielkich ogrodzonych przestrzeniach. 3. Trzymanie typów czysto ogrodów zoologicznych i rozszerzonego ogrodu zoologicznego t. j. z dodaniem jednorodnej łąki dla wygonu. 4. Utrzymanie żubrów czystej krwi w tej czystości.

Prelegent dochodzi do przekonania, że wyniki 8-letniej pracy Towarzystwa są bardzo nędzne. Przyczyny tego leżą po części w samych metodach hodowli, poczęści zaś w niewłaściwych poglądach na biologiczne właściwości żubrów i wreszcie w słabej organizacji samej opieki nad żubrami.

Prelegent stoi na tem stanowisku, że nie należy żubra więzić w ciasnej i zamkniętej przestrzeni. Żubr krepowany ciasnym ogrodzeniem marneje i przedstawia zaiste widok nieszczęśliwego niewolnika. Natomiast uważa prelegent za najodpowiedniejsze trzymanie żubrów w ogrodzonych parkach. W nich odbywa się rozmnażanie zwierząt normalnie, unika się osłabienia czynności serca, otuszczenia i wszelkich objawów zwyrodnienia. Już samo linienie w ogrodach zoologicznych wskazuje, jak te zwierzęta cierpią od ciasnoty pomieszczenia. W naturalnym stanie lub w parkach już w końcu czerwca posiada żubr nową sierść, podczas gdy w ogrodach zoologicznych długo jeszcze pokrywają go klaki starej, martwej sierści, które go swędzą niemiłosiernie, co można wywnioskować z ciągłych usiłowań zwiększenia, by uwolnić się od tej sierści.

Zadania naszego układu nerwowego

Nasz układ nerwowy tworzą zasadniczo dwa pierwiastki, różniące się w swej budowie: 1) komórki, które określamy jako komórki nerwowe lub zwojowe (węzłowe). Są one przedewszystkiem skoncentrowane w tak zwanej szarej substancji naszych centralnych narządów nerwowych, t. j. mózgu i rdzenia pachowego. Spotykamy je jednak także poza temi głównymi ośrodkami w bardzo licznych punktach węzłowych naszego układu nerwowego. Takie węzły znajdujemy przedewszystkiem nagromadzone w układzie tak zwanym sympatycznym (współczesnym). 2) Włókna, które tworzą t. zw. białą substancję organów centralnych. Jako nerwy obwodowe wychodzą one poza obręb mózgu i rdzenia, rozgałęziając się pod postacią grubych, delikatnych i najdelikatniejszych nitek wszędzie w naszym ciele.

Podkreślić przedewszystkiem należy, że właściwymi ogniskami naszego życia nerwowego są komórki, kiedy natomiast włókna odgrywają jedynie rolę łączących przewodów. Komórki zwojowe są po prostu akumulatorami i transformatorami siły nerwowej, to znaczy, że w nich się ona gromadzi i przekształca. Włókna, czyli, jak się mówi ogólnikowo, nerwy przewodzą wrażenia, które odbieramy za pośrednictwem zmysłów (dotyk, wzrok, słuch, smak i powonienie), do komórek narządów centralnych i dopiero tutaj wrażenia te zostają świadomie odczuwane. Na odwrót zaś po włóknach biegną podnieci energiczne od komórek nerwowych do mięśni.

Pomieszczenie żubrów w zwierzyńcu białowieskim na przestrzeni 22 ha. uważa prelegent za wysoce korzystne, zbliżone prawie do warunków normalnych. Zwierzyńca posiada tam odpowiedni pokarm, jest nadto racjonalnie dokarmiana, posiada wolność ruchów oraz możność wyboru o każdej porze roku i dnia odpowiednich dla siebie warunków bytowania. Mylnie byłoby mniemanie, że żubr jest nieczuły na pogodę i chłód, i że deszcz i śnieg sprawiają mu przyjemność. Prelegent obserwując przed wojną przez trzy lata kilkaset żubrów w Białowieży, skonstatował, że w czasie zawiłej śnieżnej kryja się one w gąszczach leśnych i miejscach możliwie zacisznych. Gdyby deszcz sprawał żubrom przyjemność, kapaliby się one niewątpliwie w rzekach, strumykach i t. p. Tego jednak nigdy nie czynią i to jest ich cechą biologiczną charakteru. Żubry kąpią się tylko w suchej ziemi a głównie w gorącym piasku w t. zw. kupryskach. Sekcja około stu żubrów, którą przeprowadził prelegent w Puszczy Białowieskiej, wykazała bardzo liczne ślady procesów zapalnych płuc, które powstały tylko od zaziębień przy wielkich chłódach. To że żubr sypia na śniegu, nie dowodzi bynajmniej iż czyni to z przyjemności. Jeśli niema wolnego od śniegu miejsca, to żubr noles volens kładzie się na śniegu, lecz jeśli około drabin ze sianem napada siana na ziemię, to żubr chętnie korzysta z tej ściółki.

Na podstawie powyższych rozumowań konkluduje prelegent, że praca nad utrzymaniem żubra wogóle nie odpowiada w wielu kierunkach rzeczywistym potrzebom.

Co do kwestii utrzymania żubrów w stanie czystym, i podziału tych żubrów czystej krwi na 4 linie: białowieską, pszczyńską, kaukaską i ogrodów zoologicznych, prelegent również wypowiada się przeciwko temu systemowi. Pięćdziesiąt lat bowiem praktyka życiowa, która w młoty pokładanych w 1925 r. nadziei miała tak rozmożnić oddzielne linie krwi, że miały się stać całkowicie samodzielne — zawiodła. Krów czystych, zdolnych do rozrodu było wówczas 16, obecnie po 5 latach jest ich 19. Podział więc przy takim postępie rozrodu zarodkowego materiału i przy tak niskiej ilości matek na 4 oddzielne linie krwi, nabiera cech problematycznego znaczenia.

Mimo słabych wyników dotychczasowej akcji ratunkowej należy jednak stwierdzić, że żubrowi już według wszelkiego prawdopodobieństwa nie grozi zagłada. Największe powodów do radości ma tu bezspornie Polska. Obecny stan żubrów w zwierzyńcu białowieskim jest następujący: w r. 1929 przywieziono 5 sztuk — doczekali się one potomstwa: jeden byczek urodził się w listopadzie ub. roku, 2 jątóweczki w bież roku a w pierwszych dniach września r. b. urodził się byczek czystej krwi. Wreszcie sprawdzono do Białowieży 28 czerwca r. b. krowę i byka ze zwierzyńca w Poznaniu. Razem więc posiada Białowieża 11 okazów tego królewskiego zwierza. Wliczając 7 żubrów ks. Pszczyńskiego i Żubra z bastarda w zwierzyńcu warszawskim, posiadamy ich w Polsce 20 sztuk, podczas gdy po wojnie nie pozostał u nas ani jeden żubr, prócz trzech sztuk w lasach pszczyńskich. W Polsce dorobek na tem polu więc jest kolosalny. Białowieża stała się drugim miejscem na świecie, gdzie zgromadzone więcej niż 10 żubrów w jednym miejscu. Pierwsze miejsce pod tym względem zajmuje hrabstwo Bedford w Anglii, gdzie zgromadzonych jest 19 sztuk. Pod względem ilości (20 sztuk) wysunęła się Polska na pierwsze miejsce. Jesteśmy zatem na dobrej drodze odrodzenia tego królewskiego zwierza w naszym kraju. J. W. K.

Mamy więc poprostu całą, misterną i bardzo dokładną stację telegraficzną. Włókna przedstawiają skomplikowany, ale niezawodny system drutów. Najpierw podają błyskawicznie stacji centralnej wszystkie, aż do najdrobniejszych wiadomości, które napływają ze stacji zewnętrznych naszych pięciu zmysłów o stanie i właściwościach świata zewnętrznego i samego naszego ciała. O ile zaś stacja centralna, która ma swą siedzibę w pewnych komórkach mózgowych, uzna za konieczne, aby na mocy tych komunikatów otrzymanych podjąć pewne czynności, wydać szereg rozkazów, jak na przykład zmianę miejsca naszego ciała w całości lub poszczególnych jego części, to wysła wówczas swoje rozkazy w formie pobudek, czy też energicznych podnieci wzdłuż nerwów do organów wykonawczych, to jest do mięśni.

Rozróżniamy więc dwa rodzaje nerwów, zależnie od kierunku ich funkcji przewodniczej: 1) nerwy czuciowe i 2) nerwy ruchowe. O ile nerwy czuciowe i ruchowe przebiegają wspólnie w większych wiązkach lub pniach nerwowych — na wzór liczących drutów telegraficznych, złączonych w jednym kablu — to mówimy wówczas o nerwach mieszanych.

Siedzibą tak odczuć, jak też samowolnych czynności są więc komórki nerwowe organów centralnych. Przemiana materii odbywająca się w komórkach szarej substancji mózgu, towarzyszy wszystkim czynnościom duchowym. Przy absorbowaniu i wyłożonej pracy umysłowej mózg jest obficie ukrwiony, a jego przemiana materii jest żywsza. Jak mięsień traci przez nagromadzenie materiałów zużytych swoją siłę wykonawczą, tak samo wypełnienie pro-

duktami przemiany materii obniża wydajność mózgu. Pewne materje, wprowadzone do naszego krwioobiegu, mogą pobudzić naszą wrażliwość, lub zamrozić i uspić ducha naszego (alkohol, eter, chloroform, morfina, kofeina, nikotyna). Wiemy z doświadczenia, że jakakolwiek czynność duchowa jest wykluczona przy braku żyjącej substancji nerwowej. Przeciwnie jednak nie mamy możliwości wyobrażenia sobie, jaki związek istnieje między naszą działalnością duchową, a przemianą materii w komórkach szarej substancji mózgowej.

Zadanie jednak układu nerwowego nie kończy się na wyżej opisanych czynnościach. Wiadomo, że działalność naszego serca i nasza czynność oddechowa składają się z rytmicznych czynności mięśniowych, które dokonują się przez nieustanny, kolejny skurcz i zwiotczenie bez naszej woli ciałem, ale nie bez działalności nerwowej. Tutaj bowiem także wysyłają komórki nerwowe na drodze włókien podnieci do mięśnia sercowego i mięśni oddechowych, powodując je do pracy.

W tym samym stopniu są pod wpływem podświadomie rozgrywających się procesów nerwowych najróżniejsze czynności mięśniowe, które odbywają się w ścianach naczyń krwionośnych, przewodów pokarmowych, narządów moczowo-płciowych, przewodów odplywowych w gruczołach itd. Samo wydzielanie gruczołów także odbywa się pod wpływem bezwolnej podnieci nerwowej. Jak dalece wreszcie procesy odżywiania, to znaczy przyrostu ciała uzależnione są od czynności nerwowej i jej podlegają, nie jest dotychczas w całej pełni stwierdzone.

Bezwolna akcja systemu nerwowego po części ma swą siedzibę w układzie komórek i włókien współczulnych. W rdzeniu i mózgu oraz w rdzeniu przedłużonym (miejscu przejścia rdzenia w mózg) natomiast ulokowane są stacje nadawcze refleksów. Refleksami nazywamy czynności często bardzo rozległe, nie podlegające naszej woli, które popełniamy pod wpływem jakiegoś uczucia, na przykład kaszel po zadrażnieniu błony śluzowej gardła, kichanie po zadrażnieniu na błonę śluzową nosa, wymioty, po podrażnieniu przełyku itd.

Na pograniczu między czynnościami czysto samowolnymi, a działaniem bezwolnym czyli refleksami stoją wreszcie ruchy półautomatyczne. Zasadniczo są to w początkach tylko samowolne, przeważnie w rytmicznej równomierności oraz w pewnym porządku wykonywane oraz powtarzające się ruchy. Przez częste dokonywanie ich jednak nasz aparat ruchowy wreszcie tak dalece je sobie przyswaja, że następują one po najłżejszym zadziałaniu woli, prawie że same ze siebie, to znaczy, że stają się półautomatyczne. Do tych ruchów na przykład należy zwykłe chodzenie, złożone z całego szeregu czynności.

Z uwzględnieniem tej różnorodnej działalności całokształtu układu nerwowego podzielono go na dwie wielkie grupy: 1) układ nerwowy duchowy, który obejmuje mózg, rdzeń i przynależne do nich nerwy, a więc narządy, kierujące życiem duchowym i połączone z odczuwaniem ruchami oraz wrażeniami. Ruchy te obejmują przytem całą skalę czynności od czysto samowolnych, poprzez półautomatyczne aż do refleksów; 2) układ nerwowy wegetatywny, który składa się z splotu społecznego i kieruje czynnościami wydzielniczymi oraz odżywczymi, nie podlegającymi w regule wpływowi świadomości, a dokonywanymi za pomocą ruchów bezwolnych. Pomiedzy obydwoma układami mamy najróżniejsze połączenia i przejścia, tak że dokładny ich rozdział nie zawsze daje się przeprowadzić. Medyk.

Pod znakiem gwiazdki

Najbiedniejszą chyba dzielnicą m. Poznania, to tak zw. Stare Miasto z Chwaliszewem, Śródką, Zagórzem i Zawadami. To też wielkie zadanie i wiele trudu ma tutaj Stow. Pań św. Wincentego a Paulo (Par. Archikatedralna) z prez. p. Nowacką, sekretarką p. Hel. Nowicką, skarbniczką p. Dembińską i wśród wielu innych, których tu wszystkich wyliczyć niepodobna, p. Stanisławową Liberową na czele, aby móc przeprowadzić w granicach możliwości akcję charytatywną i zaopatrzyć setki biednych, w dzisiejszych ciężkich czasach doraźnej pomocy potrzebujących.

Temu celowi posłużyła urządzona w dzień Nowego Roku gwiazdka dla biednych tej dzielnicy.

Rano o godz. 8 odprawiona została w kościele polifolijńskim przez ks. kan. Jęską msza św., poczem zebrało się na salę Domu Katolickiego około 150 biednych niewiast i mężczyzn (po części głów rodzin) aby otrzymać przydzieloną im „gwiazdkę” w postaci różnych produktów jak cukier, słonina, groch — i oczywiście co się z tem łączy jabłka, pierniki, strudel itd.

Obdarzenie nastąpiło po serdecznym przemówieniu ks. prob. Kaji oraz obecnego na gwiazdce przedstawiciela naszego pisma, po obdzieleniu się tradycyjnym opłatkiem i odśpiewaniu koledy. Gwiazdkowe to zebranie odbyło się przy wspólnej kawie biednych z paniami Stowarzyszenia. Z grona obdarzonych podziękowano Stowarzyszeniu przez usta

jednej z biednych osobnem przemówieniem.

Przebieg tej rzewnej naprawde uroczystości był nadzwyczaj serdeczny i szczerzy, co szczególnie malowało się na twarzach obdarzonych. (p)

RADJO

Programy radiofoniczne:

Poniedziałek, dnia 4 stycznia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 11.45 przegląd prasy krajowej; godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 13.10 kom. meteorolog; godz. 13.15 komunikaty gosp. z Warszawy; godz. 15.45 giełda pien.; godz. 15.50 muzyka z płyt; godz. 16.20 lekcja jęz. ang.; godz. 16.40 płyty gramofonowe; godz. 17.10 „Jeden dzień pod ziemią”; godz. 17.35 koncert muzyki lekkiej (tr. z Warszawy); godz. 19.15 „Silva rerum”; godz. 19.30 wiadomości sportowe (tr. z Warszawy); godz. 19.35 płyty gramofonowe — z Warszawy; godzina 19.45 Prasowy Dziennik Radiowy (tr. z Warszawy); godz. 20.00 feljeton muzyczny (tr. z Warszawy); godz. 20.15 „Królowa” opt. w 3 aktach Oskara Straussa; godz. 22.15 feljeton p. t. „Bezrobotny w kasynie gry” (wzgl. p. Cezary Jellenta) (tr. z Warszawy); godz. 22.30 dodatek do prasowego dziennika radiowego (tr. z Warszawy); godz. 22.35 komunikat meteorolog. — kom. polic. (tr. z Warszawy); godz. 22.40 „Sztuka taneczna”.

Warszawa (1412 m) godz. 11.45 przegląd prasy krajowej; godz. 12.10 płyty gramofonowe; godz. 12.45 muzyka z płyt; godzina 15.25 odczyt z cyklu dla nauczycieli — „Metodyczna i teoretyczna wartość entomologii”; godz. 15.50 muzyka z płyt; godz. 16.20 lekcja jęz. francuskiego (kurs elem.); godz. 16.40 płyty gramofonowe; godz. 17.10 „Jeden dzień pod ziemią”; godz. 17.35 tr. muzyki lekkiej z kawiarni „Gastronomia”; godzina 19.15 „Wiadomości bieżące rolnicze” — p. J. Platek; godz. 19.35 płyty gramofonowe; godz. 19.45 Prasowy Dziennik Radiowy; godz. 20.00 feljeton muzyczny ze Lwowa; godz. 20.15 „Królowa” — opt. w 3 aktach Oskara Straussa; godz. 22.25 feljeton p. t. „Bezrobotny w kasynie gry” — p. Cezary Jellenta; godz. 22.50 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Huzen (1875 m) 20.40 koncert symfoniczny; Koenigswusterhausen (1635 m) 14.00 i 16.30 koncert. 19.30 muzyka taneczna; Motala (1348 m) i Sztokholm (435 m) 20.00 koncert; Kalundborg (1154 m) 20.10 koncert chóru; Oslo (1083 m) 20.00 koncert solistów; Budapeszt (550 m) 20.50 koncert; Wiedeń (516 m) 20.15 muzyka operetkowa, 21.10 rec. fort., 22.30 muzyka lekka; Praga (489 m) 19.20 koncert wokalisty, 21.00 koncert solistów; Beromünster (459 m) 20.00 koncert pop., 20.40 pieśni ludowe, 21.30 utwory Bacha; Rzym (441 m) 21.00 muzyka lekka.

Zapisz się na członka wspierającego T. C. L., roczna składka 12 zł, kwartalna 3 zł.

KRONIKA TOWARZYSKA

W czwartek, dnia 7 stycznia 1932 roku, urządza Harcerska Drużyna Wilków Morskich na sali „Boulevard” przy placu Nowomiejskim przedstawienie p. t. „OGNI-SKO HARCERSKIE”. Program obfituje w wesołe sceny z obozu, tryskające prawdziwym humorem harcerskim. — Prócz „Ogniska”, odegraną będzie jednoaktówka p. t. „Marynarz”, oraz na zakończenie ścieżka zbiorowa: „Wielka Parada Wilków Morskich”, w której bierze udział przeszło 100 osób. Ceny popularne od 50 gr. do 2 zł. Początek o godz. 19.30. Zw. 12 605/6

Bal Korporacji „Poznania”. Dorocznym zwyczajem zarządu Konwent „Poznania” Korp. Stud. U. P. dnia 5 stycznia swój bal w salach Bazaru. Bal nadchodzący zapowiada się szczególnie uroczystością i imponującą, gdyż zjedzie się do Poznania Korporacja warszawska „Grunwaldia”, która w tym dniu zawiązuje kartel z K! Poznania. Nie wątpimy, że społeczeństwo nasze swoim przybyciem da wyraz sympacji, jaką darzy młodzież akademicką, a zwłaszcza tę Korporację, która swoją nazwą jest tak ściśle związana z naszym grodem. Zatem 5 stycznia w Bazarze. Zw. 12 636/7

Baczność! Sokół XIII Włda urządza w sobotę, 2 stycznia b. r., o godz. 20-tej, zabawę taneczną urozmaiconą różnemi niespodziankami w sali p. Jarockiej ul. Masztalarska 8. Sympatyków i gości prosi Zarząd. Zw. 12 611/2

Tow. Powstańców i Wojaków im. ś. p. Franciszka Ratajczaka Poznań-Śródmieście urządza w niedzielę, dnia 3 stycznia 1932 r., w salach Boulevard, pl. Nowomiejski 5, wielką zabawę karnawałową z galganiarzami. Początek o godz. 18-tej. Premjowanie 3 niefektowniejszych strojów galganiarzy, wiele miłych niespodzianek dla pań i panów. Przygrywać będą dwie orkiestry, m. in. reprezentujące się uczestnikami powyższej zabawy pierwsza damska orkiestra detakreowska, która swą znakomitą grą i krakowską werwą wpłynie na wszystkich obecnych, aby mogli choć na krótki czas zapomnieć o swoich troskach i kłopotach i w pełnym humorze zabawić się do rana. Bilety oraz zaproszenia można nabyć u p. Sieroskiej skład cygar, ul. Wrocławska, z 12 640

Odpust polskich zdobywców

(Obrazek brazylijski)

W Thomaz Coelho (czyt. Tomasz Kueljo) odbywał się doroczny odpust św. Michała, wielkiego patrona całej okolicy.

Już rzyliym rankiem na drogach i ścieżkach wiodących do Thomaz Coelho ruszali się ludzie. Na wąskich drogach widniał łańcuch wozów, toczących się wołno krok za krokiem. Jechały wasagami kobiety w kolorowych chustach na głowie, odświętnie ubrane i strójne.

Gospodarze i chłopcy na koniach! Barwne skóry baranie — „pelegi” — narzucone na wysokołękie siodła, pstrzęły się wszystkimi kolorami. Jeźdźcy wyglądali dość buńczucznie. Na głowach mieli zwykle czapki lub też amerykańskie kapelusze o szerokich rondach. Szyje obwiązane chustą jaskrawo-brązową na sposób brazylijski.

A kto koni chciał oszczędzić, to na piechotę szedł na tomaszkueński odpust. Szli gospodarze i kobiety, szli parobki i dziewczyny. Szli z Araucarij, z Krystyny, z Campo Largo, nawet z dalekiej Katanduw szli ludziska. Niektórzy już o trzeciej rano wyszli, nieledwie po drugich kurach.

Przed kościołem ciżba. Wielkie gromady ludu ruszają się to tu, to tam. Jedni oblegają budy ze świętościami. Inni w koło straganów się tłoczą i napatrzyć się nie mogą na te świeżucienkie kołaczki odpustowe, i na te rzędy bochnów kukurydzianych, i na te piniorki pieczone, i obważaną mandziolkę i te wszystkie insze śliczności takie piękne a pulchniutkie, że aż ślinka idzie.

Inni zaś otaczają kołem rozpalone ogniska i popijają gorący „szimaron”. I w białe dymy się wpatrują sennie, co płyną pod stalowo-błękitny otok niebieski.

Franek Baldyga uwija się skrętnie. Od kowalowych armatek biega do ogniska, to znowu w kościele rozkazy wydaje. I nie dziw, bo Wielkim Odpustnikiem mianowało go Thomaz Coelho. A przydano mu, jako Wielg Odpustnikę Hanke Graczykową, zaradną gospodynię. A od Wielgich Odpustników cały odpust zależy. Czy nakupili dostatecznie prochu, czy rakiet, czy bomb ognistych? Czy goście zdaleka pocztuneknie znajdą suty? Honor to być Wielgim Odpustnikiem. Ale też koszt nielada. Bo inaczej przechwalać się będą w Krystynie czy Walsuganie, że u nich odpusty bywają inakże.

Około dziesiątej nadciągają ostatni z tomaszkueńskich kolonij. Idzie Janek Harenda ze swoją i dziećmi, idą Dece i Bobaki, idą Koneccy, Wiśniewscy, Szury, Murszewscy, Reznery i Pawliki. Lud wystrojony, że aż oczy razi. Kobiety mają chustki wyszywane na głowach. Chłopcy ubrani w niebieskie kamizelki i portki pasiaste, co w cholewach tkwią miękkich a długich.

Dzwon przedzwania już po raz trzeci. Kowalowe moździerze przeraźliwym hukiem oznajmują początek nabożeństwa.

Zaczynają śpiewać: „Serdeczna Matko, Opiekunko ludzi, Niech Cię płacz sierót do litości wzbudzi”.

I zagrzmiała pieśń polskich Zdobyców. Runęła grzmieca pod belkowe wiązania. I echem się odbiła potężnym. Wyleciała na dwór — i inni ją podchwycili i rzucili pod niebiosa.

I odbiła się od ziemi, by mocnym akordem wzniesie się coraz wyżej, wyżej, aż pod sam tron Najświętszej Panny.

Donośnie ozwał się targnięty mocno trzykrotnie dzwonek. Wszyscy spojrzeli w tę stronę. W białym ornatie wyszedł ksiądz w otoczeniu ministrantów. Na chórze zagrały organy. Odezwały się śpiewaczki. Suma się zaczęła.

Chór z wprawą i znajomością dźwięcznymi głosy śpiewa „Kyrie”. Po kościele chodzą stłumione szepty i westchnienia, dusze jakby w niebo wzięte, choć kościół zapchany, że aż zebra trzeszczą.

Nie jeden modli się z starokrajskiej księżeczki. A ten, co czytać nie umie, przez te palce spracowane przesuwia ziarnka koronki. Czasem szloch bolesny zrywa się z ciżby. Czasem lament żalony wije się w rozdzierających skrętach wśród pochylonych głów. Czasem płacze sieroce kwilą niby pisklęta. Woń kadzidla i potu ludzkiego miesza się z silnym zapachem drzewa cedrowego i szafranu.

Po ewangelji ksiądz stanął na drewnianej ambonie. Cisza się rozlewała

wkoło. Głowy się pochyliły. Słońce przedarło się przez wielkie okna i buchnęło wprost w ambonę. Złociste jego promienie jęły muskać twarz kaznodziei.

Ksiądz przeczytał św. ewangelję. Poczem, przeżegnawszy się, spojrzął po ludziach.

— „Najmilsi w Chrystusie, Kochani Rodacy, rozpoczął jakby onieśmieszony. Gdy patrzę na ten łańcuch żywych polskich kłósów, chylących się tutaj na brazylijskiej ziemi przed majestatem Bożym, mimowoli słowa św. Pawła cisną mi się na usta: „Wam tedy wierzącym cześć! Cześć wam młodzi, cześć wam starzy, cześć tobie ludu polski, że chociaż oceany cię dzielą od twej ojczyzny, ty jednak wiernie trwasz przy Polsce i wierze naszych ojców.”

Pierwsze kobiety zaszlochały, a potem i chłopom lzy zakręciły się w oczach. Powstał ogólny płacz w kościele. Szedł falą po ludziach niby fale tego oceanu ogromne, przez które to do Polski prowadzą drogi.

— „Kochani Rodacy!” — mówił dalej ksiądz — Przysłiście tu z pod Gólic i Opola. Przysłiście tu jako ci polscy zdobywcy w chłopskiej sukmanie na podbój puszczy i lasów. Krwa- we to były godziny, pełne tęsknoty za Polską, pełne niepewności o jutro. Na tem miejscu, kiedy teraz stoimy, szumił bór dziewiczy, odzywały się ryki dzikich zwierząt, nastawał na waszą zycie dziki Indjanin.”

I znowu dziwna żalność chwyciła wszystkich za serce, a lzy dalej lały się ciurkiem.

— „W imię Boże zabraliście się do pracy — ciągnął dalej. — Twarda wasza dłoń rąbała odwieczne cedry, imbuje, piniory. Nic nie oparło się jego ciosom. I Bóg błogosławił waszej pracy. Tam, gdzie przeszła noga wasza, wyrastają kłós żyta, krzawi się mąjoka, szumi zagaj pomarańczowy. Dziś każdy ma własną zagrodę na własnej ziemi — choć w obcym kraju.”

Umilkł znowu, jakby go coś za piersi szarpało... Dłonią powiódł po czole. Poczem opuścił ją i mówił dalej.

Mówił o wierności Bogu i Polsce. Nawoływał do jedności i zgody, zachęcał do wytrwania pod sztandarem polskim i świętej wiary ojców.

— „Serca wasze nie spoczną już nigdy na łonie tej dobrej Matki Polski — tak kończył. — Oczy wasze już nigdy nie ujrzą ojczystych pól, kości wasze nie ułożą się na ten sen wiekuisty w polskiej ziemi. Za to dusze wszystkich dobrych Polaków kiedyś w królestwie Bożem się połączą, kiedy już więcej nie będzie ani tęsknoty, ani rozłąki, ani wygnania. Amen.”

— Panie Boże, zapłać! — wołali wszyscy. Ksiądz zeszedł z ambony. A potem dalej suma się odprawiała wedle porządku.

A czasu podniesienia stało się uciśnienie wielkie. Lud twarzą ziemi dotykał i znowu słycać było ludzkie płakania i skargi wygnance, co pod te nożki Jezusinka płynęły, utajonego w świętej Hostji.

„Jezuchnu najdroższy” — rwało im się z dusz umęczonych. I twarze podnosili wyczerpane i te ręce spracowane, jak ta ziemia święta. I oczy szare niby te kałuże podnosili i serce swe biedne rzucali u stóp tego Chrystusa. I przysięgi święte składali na wierną służbę Bogu i Polsce.

Po sumie uroczysta procesja wyruszyła wkoło kościoła. Na przedzie szedł krzyż, co go niósł Walek od Wojtyny. A zaraz za krzyżem Michał Wojtaszyn niósł sztandar polski z Orłem Białym na amarantowym tle. A za nim zaraz postępowało towarzystwo Kościuszki, sami co najprzedniejsi gospodarze. A potem dziewczęta w bieli z liljami kroczyły i dzieci małe, co kwiateczki rzucali Jezusowi. A potem już kołysał się cały ten gąszcz ludu polskiego, strojny i barwny, co się mienił granatem śląskich kaftanów, co się czerwienił czerwienią zapasek mazurskich.

W słońcu lśniły się feretrony przybrane w storczyki i dzikie orchideje. I w wietrze łopotały wszystkie tomaszkueńskie chorągwie i sztandary. Armatki kowalowe grzmiały w krótkich odstępach. Sztuczne ognie i rakietki sycząc rwały wysoko ponad tłum i z trzaskiem pękały w powietrzu. Niebieskie wielkie motyle unosiły się nad nami. Papugi zielone i zwinne małpki z wysokich palm przypatrywały się tej dziwnej uroczystości. Śpiewał na-

Zdjęcie przedstawia: Okręgowy Komitet Młodych i zarząd Zrzeszenia Młodzieży Narodowej w Poznaniu. Siedzą od lewej: mgr. Mieczysław Wójcik, Leon Uchwa (zast. przewodn.), Włodzimierz Bilan (przewodniczący), mgr. Mieczysław Malec (zast. przewodn.), Jan Barański (sekretarz), prof. Korrad Czyński (skarbnik), mgr. Augustyn Osada, Jerzy Hanusz, Stanisław Dąbrowiecki, Kazimierz Ziemiński, Marjan Kostecki, Jan Urbański, Stanisław Frankowski. Zob. artykuł na str. 4-ej.

ród pełną duszą. Z mocą śpiewał i rozrzwaniem. I zdawało się, że niebo się rozdziela i, że Bóg sam wsluchuje się w pienia ludu polskiego na brazylijskiej ziemi.

Czułiśmy wszyscy, że tu Polski kawałek choć palmy, piniory i kreptomery mówiły, że stąd tak daleko, tak beznadziejnie daleko Polska, ukochana, najdroższa Ojczyzna

Po procesji zaczęli ludzie tłumnie wychodzić z kościoła. Jedli po wasągach chleb z kukurydzy, szurasko i fejzon — czarną fasolę. Gwar panował przed kościołem, a śmiechy głośne, a pokrzykiwania, a dzwonienia.

Tu murzyn czarny niby smola popisywał się przemysłnie sztukami grając na harmonji, bębniąc głową na bębnie umocowanym na plecach.

Tam metys grubowargi pokazywał tresowanego tygrysa i wróżył z kartek, które mu z kieszeni wyciągała papuga. Kręcili się agenci loteryjni i zaklinacze węzów i przedsiębiorcy walk kogucich i wirowali koła szczęścia z cukierkami. Słowem wielgachny ruch był, jak na tomaszkueński odpust przystało.

W końcu zaczęli się ludziska rozjeżdżać. Słońce zaszło. Tu i tam palili się jeszcze ogniska. A przy ogniskach polskie piosenki śpiewano przy akompanjamentem wioli.

Tropikalny księżyc zalewał światłem Thomaz Coelho i daleką okolicę. Chór potężny, złożony z miliona głosów owadzych, ptasich i żabich, rozpoczynał coraz to inną serenadę. W błasku księżyca roślinność przybrała fantastyczne kształty. Wydawało się, jakoby jakaś niewidzialna ręka pokryła wszystko przedzą migocącego srebra. Powietrze napeniała odurzająca woń. Kwitnących sapukai i jaśminów. Potem milkliwość wzięła wszystko w swoje ramiona. Jeno palmy szumiały samotne i te szuwały i taktuary nad brzegami Pasaumy wielkiej rzeki.

Taki to był odpust polskich Zdo-

byców w Thomaz Coelho, hen daleko na brazylijskiej ziemi.

X. Posadzy.

Klub paryskich paryżan

Podobno najrzadszym oka em w Paryżu jest „prawdziwy” paryżanin. W danej chwili ma ich być nie więcej niż 500. Należą oni do ekskluzywnego klubu „Paryscy Paryżanie”. Jedynym warunkiem przyjęcia do klubu jest świadectwo iż kandydat urodził się w Paryżu. Członkowie klubu odbywają co miesiąc zebrania połączone — rzecz prosta — z bankietem.

Z życia harcerzy

9-ta poznańska drużyna im. A. Małkowskiego urządziła w dniu 20 grudnia uroczystą choinkę, połączoną z loterią chłinek królików i kanarków. Uroczystość zaszczęciła swą obecnością kapelan drużyny hm. ks. dr. Paulus, który wygłosił bardzo interesujący wykład z przeżyciami z życia skautów włoskich, a szczególnie 3-ciej drużyny rzymskiej, której był kiedyś drużynowym.

„Lilijka” miesięcznik 27-ej drużyny męskiej poznańskiej z każdym numerem poprawia się. Pismo to winni abonować wszyscy harcerze — nauczyciele, a przede wszystkim drużyny seminarjalne. Zgodnie bowiem z życzeniem komendy Chor jest ono przeznaczone głównie dla młodych pedagogów — harcerzy. Ostatni numer grudniowy zawiera szereg ciekawych artykułów m. in. o ofensywie w praktyce dalszy ciąg wspomnień dha hm. Grzymałowskiego etc. Opis meczu koszykówki interesuje chyba tylko autora.

„Czuj Duch”. W styczniu ukaże się pierwszy numer wskrzeszonego „Czuj Du-cha”. Sztab redakcyjny opiera się głównie na członkach Akadem. Koła Harc. Zapewniona jest także współpraca kilku wybitnych osobistości ze starszego społeczeństwa. Obszerna kronika informować będzie o życiu harcerzy całej Polski a także skautów innych państw. Będą ciekawostki i nowości z dziedziny techniki. Nie zabraknie opisów podróży, noweli etc. Redakcja dokłada usilnych starań aby każdy znalazł w „Czuj Duchu” wszystko, co go interesuje.

Powrót parowca rybackiego z połowu na morzach północnych. Mróz i lód, jak widzimy, przybrały go w sposób wprost bajkowy, narażając go jednak zarazem na poważne niebezpieczeństwo.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Na Nowy Rok

Przy nadchodzącym Nowym Roku składamy wszystkim naszym współpracownikom, czytelnikom i czytelnikom najlepsze życzenia; w tem przekonaniu, że rzeczywistość rok przyniesie nam wzmocnienie sił duchowych ku przetrwaniu niejednej przeciwności, spotęgowanie życia narodowego wbrew wszelkim zakusom nieprzyjaciół zewnętrznych i wewnętrznych, radosną aktywność na wszystkich polach działalności społecznej i ostateczne skonsolidowanie całokształtu kobiecych elementów narodowych.

W roku ubiegłym, na łamach „Ruchu Kobiety” zamieszczało się szeregi artykułów, feljetonów, sprawozdań i notatek składających się razem na pewien obraz mniej lub więcej plastyczny życia kobiet w Polsce i zagranicą, zarazem redakcja „Ruchu Kobiety” starała się wytyczyć pewną linię postępowania, zakreślić program właściwego ruchu narodowego kobiet. Czy udało nam się wykonać szczerze wszystkie powzięte postanowienia, czy zdołaliśmy sprostać trudnym i skomplikowanym obowiązkom dziennikarskim nie sposób w tej chwili przesądzać, lecz warto, celem wypełnienia luk powstałych i dla dalszego pomysłowego rozwoju naszego ruchu, zastanowić się nad tem wszystkim, o czem pisaliśmy w roku ubiegłym.

Rok ubiegły rozpoczął się pod hasłem ukończonych codziennie wyborów do Sejmu i Senatu, stąd więc na tych właśnie sprawach koncentrowało się zainteresowanie narodowej społeczności kobiecej. Kobiety wielkopolskie, informowane przez Ruch Kobiety popierały kandydatkę Stronnictwa Narodowego, przyczyniając się swoim gorącym współudziałem w wyborach do pomyślnego ich przeprowadzenia. Zarazem aktywność kobiet narodowych wzmogła się ogromnie na terenie poszczególnych organizacji. „Ruch Kobiety” doceniając ten moment wzmoczonego po wyborach napięcia sił przeprowadził w szeregu artykułów wstępnych program nowych metod działalności organizacyjnej i rozwinął projekt udoskonalenia systemu pracy społecznej w przekonaniu, że w nowych czasach trzeba wstąpić na nowe drogi postępowania. Między wielu wskazówkami podkreślało się tu przede wszystkim konieczność konsolidacji poszczególnych ośrodków działania, poszczególnych stowarzyszeń i związków, a więc wsi i miasta, inteligencji i pracowników różnych zawodów rzemieślniczych, młodzieży i starszej społeczności kobiecej, w imię wspólnej ideologii narodowej, w imię wspólnoty hasła i tradycji, a wbrew jakimkolwiek ambicjom jednostkowym, czy grupowym. Wskutek tych właśnie artykułów organizacja kobiece, rozmieszczone na prowincji, w mniejszych miastach, czy wioskach otrzymywały na łamach „Ruchu Kobiety” nowy wciąż materiał dyskusyjny dla swoich zebrań i posiedzeń zarządów. W tym samym celu „Ruch Kobiety” zamieszczał każdorazowo artykuł objaśniający kwestię aktualną, czy to niebezpieczeństwo bolszewizmu, czy kontrofensywę przeciw propagandzie niemieckiej, czy sprawę

obrony przeciwgazowej, czy wyjaśnienie nowego projektu prawa małżeńskiego, czy kwestję sztucznej regulacji urodzin, i szereg innych praw, nadających się do omówienia na terenie poszczególnych organizacji. Każdy taki artykuł można było następnie użyć jako materiał do wykładów przystosowywując go do poziomu poszczególnych ośrodków organizacyjnych. „Ruch Kobiety” starał się jednakże nie ograniczać wyłącznie do zapotrzebowania organizacyjnych. Zależało nam na tem, żeby zapoznać narodowy świat kobiecy również i z nowymi problemami, propagować nowe idee. Na czoło tych idei wysunęły się między innymi sprawy słowiańskie. „Ruch Kobiety” propagował więc stworzenie silnego wspólnego frontu antyniemieckiego przez życie się i porozumienie wszystkich kobiet słowiańskich i to nie tylko w defensywie rasowej, ale również w celu poznania, podniesienia jej wartości i udoskonalenia wspólnej nam kultury słowiańskiej.

Ponieważ równouprawnienie społeczne, prawne i zawodowe kobiet w życiu praktycznym pozostawia jeszcze wiele do życzenia, staraliśmy się naświetlić możliwie obiektywnie i sprawiedliwie poszczególne kwestje dając artykuły i notatki dotyczące np. organizacji gospodarstwa wiejskiego, rozstrząsające kwestję redukcji kobiet zamężnych, dalej bolączki stanu nauczycielskiego, sprawy wyboru zawodu dla maturzystek, problemy dotyczące życia studiującej młodzieży żeńskiej. Zarazem, celem podniesienia dobrego samopoczucia kobiet sygnalizowało się wszystko dobre i pomyślne czy to z terenu Polski samej, np. o dodatniej pracy organizacji kobiecych, lub poszczególnych jednostek, czy też z zagranicy.

Wreszcie feljeton „Ruchu Kobiety” kontynuował w pierwszym rzędzie rozpoczęty już w latach poprzednich dział „Zasłużone Wielkopolski”, nie ograniczył się jednakże do tego wązkiego terenu, lecz zamieszczało się w poszczególnych feljetonach recenzje i krytyki książek kobiecych, polskich i obcych. Tym sposobem materiał literacko-historyczny podawany w odcinkach uzupełniał elementem estetycznym cięższy z konieczności i trudniejszy materiał polityczny i etyczny zamieszczany w artykułach wstępnych.

W chwili rozpoczynającego się nowego roku redakcyjnego zamierzamy postępować dalej po tej samej linii, pragnąc informować kobiety o wszystkim, co dotyczy ich życia, ich trosk i zainteresowań, popierać intensywnie narodowy ruch kobiecy w poszczególnych organizacjach, propagować interesy kobiet w zawodzie, w rodzinie i w życiu państwowym, służyć wiadomościami z życia kobiet całego świata, a przede wszystkim podtrzymać w kobietach narodowych twórczy optymizm i nadzieję lepszej przyszłości.

Niechże dziś życzenia noworoczne przesyłane wszystkim naszym sympatykom i sympatykom wrócą do nas wzmożone, żeby praca nasza wspólna w nadchodzącym nowym roku dała jaknajlepsze rezultaty.

Cel zrzeszenia gospodyń

Na zjeździe Ziemiaków w Częstochowie, licznie obelany również przez Włoszanki z kół, prowadzonych przez Stowarzyszenie Zj. Ziemiaków, pierwsza rezolucja żądała, aby „komisja tymczasowa w osobach p. ministerstwa Janta-Polczyńskiej i p. El. Czarnowskiej przyspieszyła zrealizowanie Zrzeszenia stow. kobiecych gospodarczo-rolnych oraz zabiegała o usamodzielnienie pracy kobiecej w organizacjach, nie mających własnych statutów, a to z tego względu, że zespolenie się pracy kobiecej w Zrzeszeniu da jej siłę ilościową i organizacyjnie niezależną oraz finansowe podstawy rozwoju, a także zapewni skuteczniejsze poparcie jej w ministerstwach i samorządach”. Rezolucja podkreśla przytem, że „współpraca z organizacjami męskimi rolniczymi jest konieczna, jako dopełnienie całości rozwoju gospodarczego”.

Inicjatywa utworzenia ogólnopolskiej centrali stow. gosp. rolnych

Gosp. Wykształcenia Kobiety we Lwowie. Poza tem mamy jeszcze Młode Ziemiaki, Związek Snopkowiek i Związki Kółkowskie Absolutek innych szkół gospodarczo-rolnych.

Gdyby te wszystkie zespoły udało się (przy zachowaniu zresztą autonomii organizacyjnej) zjednoczyć dla wyłonienia wspólnego kierownictwa centralnego, to korzyści byłyby z tego ogromne: 1. reprezentacja wszystkich zrzeszonych gospodyń otrzymałaby inne poparcie władz, niż może je uzyskać każde ugrupowanie osobno, nie byłoby pośrednictwa Tow. Roln. w otrzymywaniu subsydjów (od min. rolnictwa) na pracę kobiecą i dzięki temu większe sumy mogłyby uzyskać, co dałoby mocniejsze podstawy finansowe; 2. kierownictwo centralne mogłoby wtedy opracować i wprowadzić w życie racjonalny plan działania dostosowany do potrzeb terenowych, którym odosobniona organizacja nieraz nie może podać i który pozwoliłby na większą specjalizację, a przede wszystkim dał w wyniku końcowym reorganizację życia wsi zgodną z potrzebami współczesnymi.

Gdy sprawa tej centrali była podniesiona na zjeździe Częstochowskim, przewodniczącą mu p. El. Czarnowska zacytowała, do czego doszły gospodynie belgijskie, dzięki takiemu ogólnokrajowemu zrzeszeniu.

Boerenbund belgijski łączy 895 kół i 124.000 członkiń. W ciągu 11 lat pracy po wojnie ta centrala przeprowadziła zasadę standaryzacji wytwórczości w dziedzinie rolnio-ogrodniczo-hodowlanej, organizując produkcję, dostosowaną do gleby i warunków poszczególnych okolic. Zorganizowała wspaniałe zbyt, na zasadzie spółdzielczości. Dała w swych pakowniach, sortowniach, składnicach pracę tysiącom ludzi. Rozporządza własnymi kolumnami samochodów ciężarowych, zabierających od każdego stowarzyszonego gospodarstwa jego produkty (choćby w małych ilościach) i dowożących je do składnic i do konsumentów. Ma własne młyny, młynarnie, sekirownie i t. p. zakłady przetwórcze, co znów też zatrzymuje ludność wiejską przed emigracją do miast. Ma własne stacje doświadczalne, składnice nasion i narzędzi. Ma własny bank, który w r. 1929 posiadał wkładów oszczędnościowych na 1.274.500.000 fr. belg. (ok. 919.134.000 zł). Bank ten udziela kredytów na ulepszenia rolne, budowę domów i — spłaty rodzinne oraz asekuruje członkinie Boerenbundu na wypadek klęsk żywiołowych, chorób, niezdolności do pracy, śmierci i nawet na premie na... wyprawy ślubne i na macierzyństwo.

Prócz tej gospodarczej akcji Boerenbund prowadzi pracę oświatowo-wychowawczą, ma 421 kół młodzieży z 15.565 członkami, krzewi estetykę życia, kult piosenki, powrót do strojów ludowych, jako wyrazu sztuki zdobniczej i t. p.

Prawda, że Belgia jest mniejsza od naszego woj. lubelskiego, a niemal równa Wołyńowi. Ale na jej obszarze żyje 7.745.000 ludzi (w Lubelskiem 2.086.000, na Wołyńiu 1.437.000) i to żyje w takich warunkach kulturalnych, które u nas są przywilejem niewielu, a nie — jak tam — normą przeciętną. Jeśli tam zorganizowane gospodynie stanowią 159 proc., to my na 31 milionów ludności powinniśmy mieć zrzeszenie o 492 tysiącach członkiń, by móc doznać wzór belgijski. Tymczasem wszystkie nasze stow. kobieco-rolne mają w sumie według spisów z 1929 r. — 45.000 członkiń. A i to jest w rozproszeniu.

Cóż dziwnego, że jesteśmy tak zafocani gospodarczo i na obszarze 386 tys. klm. kwadr. bezmała 13 razy większym od Belgii przy ludności 4-krotnie tylko większej — cierpiemy nędzę i głód, o jakiej Belgia w masie swej nie ma pojęcia...

Z. Zaleska.

Warszawa.

O przynależność państwową mężatek

Wielkiej doniosłości wydarzenia polityczne i ogólny kryzys gospodarczy tak zaprzątały umysły, że nawet wśród kobiet stosunkowo mało zwraca się uwagi na nader dla nich ważną kwestję przynależności państwowej mężatek. Konwencja haska o narodowościach, nie uwzględniając ich

slusznosci praw, wywołała wśród zorganizowanych kobiet usprawiedliwione niezadowolenie i sprzeciw. Urządziły zjazdy i zebrania w Genewie, przedstawiając na nich swe opinie i życzenia z punktu widzenia równouprawnienia obu płci i domagając się rewizji owej konwencji, organizacje katolickie na czoło swoich dezyderatów wysunęły żądanie, aby nowe prawo nie nadwyrężyło i tak już niemalo dzisiaj zagrożonej jednności rodziny.

Jak donosi miesięcznik „La Femme Belge” — z polecenia Ligi Narodów sekretarjat generalny zwrócił się celem zasięgnięcia opinii do różnych organizacji kobiecych, które szczególnie zajmowały się kwestją narodowości kobiet zamężnych. Dnia 16 lipca 1931 r. ów doradczy Komitet Kobiec dla spraw narodowościowych przedstawił oficjalnie sekretarjatowi generalnemu L. N. własne wnioski w kwestji konwencji haskiej, treści następującej:

„Komitet w zrozumieniu ważnych następstw, jakie odbić się mogą na położeniu kobiet (ich swobodzie, czy też niewoli) z racji projektu Ligi Narodów mającego na widoku kodyfikację prawa międzynarodowego, które zamienią się może na kodeks światowy — przedstawia następującą rezolucję w przedmiocie Konwencji dotyczącej narodowości a ułożonej przez konferencję kodyfikacyjną w Hadze w r. 1930, jako pierwszy rozdział proponowanego kodeksu.

1. Komitet przeciwny jest konwencji haskiej o narodowościach, wprowadzającej różnicę pomiędzy mężczyzną a kobietą.

2. Komitet popiera propozycję przedłożoną haskiej konferencji kodyfikacyjnej przez delegację chilijską, treści następującej: „Strony zawierające umowę uznają, że od chwili, kiedy konwencja ta zyska moc obowiązującą, w prawach i zwyczajach odnoszących się do narodowości nie będą się zaznaczały żadne różnice oparte na płci”.

3. Wreszcie Komitet usilnie prosi Zgromadzenie L. N., aby natychmiast powołało następujące zarządzenia:

a) Nowe zbadanie Konwencji haskiej o narodowościach,

b) Przedłożenie rządowi o ratyfikacji nowej konwencji, opartej na zasadzie równości mężczyzny i kobiety pod względem narodowościowym. Komitet doradczy sprzeciw swój uzasadnia w sposób następujący:

„Zamieszczenie w konwencji haskiej artykułów stawiających kobiety w położeniu podrzędniejszym, ze względu na psychologiczne złe może oddziaływać na ich położenie w całym świecie. Umieszczenie w międzynarodowym traktacie artykułów opartych na teorii zależności kobiet, jest dla nich poniżające. Uznawanie w praktyce tej przestarzałej idei oznacza, iż o sobości nie uważa się kobiety jako obywatelkę, jako osobę dojrzałą. Jest to uświadczenie systemu o poważnych materialnych i moralnych konsekwencjach, które mogą kobietę pozbawić prawa głosowania i opieki jej rządu tak w kraju własnym, jak w obcym i nawet w ojczyźnie poddać ją restrykcjom przepisany dla cudzoziemców oraz innych pozbawiać prerogatyw i korzyści”.

W motywach wyrażono m. in. żądanie, aby małżeństwo nie godziło w narodowość kobiety dotkliwiej, niżeli odczuwa to mężczyzna — aby kobiecie zamężnej przysługiwało prawo zachowania narodowości lub zmienienia jej przez naturalizację, czy denacionalizację. Kobieta zamężna nie powinna być narażona na jakiegokolwiek zmiany czy utratę przynależności państwowej inaczej, jak tylko w tych samych warunkach, co mężczyzna i z chwilą małżeństwa obu stronom należy ułatwić przyjęcie obywatelstwa posiadanego przez którąkolwiek z nich

St. Ka.

Policja kobieca

Według raportu złożonego na sesji Komitetu w sprawie handlu kobietami i dziećmi przy Lidze Narodów, liczba kobiet policjantek w różnych państwach wynosi ogółem tysiąc.

Stany Zjednoczone stoją na czele, licząc bowiem 600 agentek. Niemcy mają ich 159, Anglia 150, Polska 57, Holandia 33, Danja 7 a Szwajcaria 4.

(Bulletin du Conseil Internat des Femmes.)

K.

ŻYCIE MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

Na Nowy Rok

Wesołego Nowego Roku!...

Pragniemy, koleżanki i koledzy, abyście nie uważali naszego życzenia za wysłuchany frazes, rzucony gwoździem tradycji, ot — tak sobie.

— Bo jakże! Czyż życzenie tej wesołości jest obecnie — że tak powiem, „na miejscu”? Czyż mamy powody do radości?

— Coraz postępująca pauperyzacja społeczeństwa nie pozostaje bez głębokich wpływów na nasze środowisko. Cały szereg akademików, którym dom musiał odmówić pomocy, albo ją okroił do nikłej sumy zostało nagle oderwanych od warsztatu pracy w pogoni za jakimkolwiek płatnym zajęciem.

Ordynarny głód zagląda do izdebek żakowskich, zapelniają się sanatoria gruźliczne. O jakżeż wielu z tych, którzy wchodzi w mury Uniwersytetu — nie wychodzi nigdy, lub wychodzi przed ukończeniem jako złamany i nieprzygotowany do żadnej pracy typ wykołosa.

To są te troski codzienne, indywidualne. Nie brak też jednak trosk ogólnych, trosk, zatrzymujących atmosferę naszej wspólnej egzystencji. Oto w oczach naszych załamuje się ten ukochany gmach wspaniałej tradycji, wzniesiony żmudnym wysiłkiem tylu pokoleń. Wali się w gruzy to, co rozświetlało mroki średniowiecza, co ożywiało cały ruch naukowy i kulturalny, to, co było ostoją radości i wszelkich wzlotów ad astra — wali się gmach swobód akademickich.

I to nietylko zewnątrz przez niepożycialne ataki na autonomię, przez podważanie reprezentacji akademickiej — lecz i z wewnątrz. Oto dawny przybytek umiłowania wiedzy czystej staje się zwykłą budą, gdzie student przestaje być współtowarzyszem poszukiwaczy prawdy, a staje się zwykłym kujonem. — Ot, zwykła maszyna, odrabiająca papierki.

Oto ponury obraz naszego życia. Zestawienie to robię nie dlatego, by bezzilne łyzy wylewać na oplatek wigilijny, lecz byśmy sobie uświadomili, czego mamy sobie życzyć w tym nad-

chodzącym nowym roku, byśmy wiedzieli, gdzie i jak szukać właściwej drogi. Niech to będzie dla nas odskocznia. I choć życie bije nas brudną, czarną łapą po głowach i nachalnie tłumaczy, że mamy patrzeć na nie nie bardzo kolorowo, to my stałmy okoniem. Kupujemy wtedy różne okulary — takie za 15 groszy — i już wszystko takie różowe — nawet weksle i skrypty dłużne w Bratniaku i mandaty karne za zwłokę! I wtedy zamiast o zapalną przyjdzie nam ochota zapalać papierosa o gwiazdy!

Radzimy wam, Drodzy nasi, trochę tak pożyć, choćby z tydzień — na próbę. A zobaczycie, jak lekko robi się Wam na duszy.

Więcej radości w życiu! Powtarzamy sobie za Beaumarchais: „Śmiejmy się — alboż wiemy, czy świat potrwa jeszcze 2 tygodnie”. — Zamiast świat — mówcie sobie — kryzys — „alboż wiemy, czy kryzys potrwa jeszcze 2 tygodnie”? Wypędźmy go radością! Radość dodaje sił do pracy — ulepsza, uszlachetnia a serca nalewa słońcem i miłością.

A czym jest dzisiejszy kryzys — wstrętnym triumfem egoizmu, zawiści, i nienawiści. Zwalczając w sobie egoizm — zwyciężymy ten nudny już kryzys. Wywlecmy tę kukłę, tego chochoła na płace miasta — i palmy go na stosach radości, promieniach uśmiechu. A tego ognia bardziej się on boi — niż nasi rodzice Izby Skarbowej, z jej egzektorami, podatkami od psów, fortepianów, dochodowem, komunalnemi i innemi — jak się tam one nazywają!

Pamiętajcie zatem — i to niech będzie Waszym hasłem — i naszą dla Was gwiazdką (nieco wprawdzie spóźnioną) — uśmiechaj się. Ale nie tak — aby od jadu tego uśmiechu muchy wokół się truiły — ale tak, aby lód tajał, — a po śniegu na bosaka można było chodzić.

Tego wam życzymy na Nowy Rok: Gaudamus igitur. — Radujmy się!

Jan Tokarski.

Jubileusz kapłański naszego duszpasterza

Duszpasterz naszego środowiska akademickiego, ks. prałat Józef Prądzyński, obchodził w dniu 16 grudnia b. r. jubileusz 30-lecia swojej służby kapłańskiej, służby Bożej.

Niepodobna tu wymieniać całego ogromu pracy, której Dostojny Jubilat w tym okresie dokonał. Nie brakło bodaj żadnego odcinka akcji społecznej, gdzieby ks. prałat Prądzyński nie dołożył własnej cegiełki ofiarnej, pełnej bezinteresownego i szczerego poświęcenia pracy i ogromnego doświadczenia.

Teren akademicki szczególnie wiele ma Mu do zawdzięczenia. Jego wszechstronna i żywa działalność wśród nas, Jego życzliwość dla naszych spraw, Je-

go serdeczne umiłowanie młodzieży i wszystkich jej trosk i radości — zasługują na więcej, niż zwykłe uznanie i najserdeczniejsze nawet słowa wdzięczności. Był nam najlepszym przewodnikiem i największym przyjacielem. Był promieniem, który rozjaśniał naszą drogę. Dawał nam największe skarby głębokiego umysłu, siły, ducha i wielkiego serca.

Niechaj więc wolno nam będzie wyrazić w związku z Jego jubileuszem życzenie, które — pragnielibyśmy, by było życzeniem dla Niego i dla nas: Oby Dostojny i kochany Jubilat przez długie, długie lata jeszcze był nam duchowym hetmanem. Ad multos annos!...

Z Młodzieży Wszepolskiej

— Z koła poznańskiego Młodzieży Wszepolskiej. Komisja wakacyjna koła poznańskiego Młodzieży Wszepolskiej urzęduje codziennie (z wyjątkiem niedziel i świąt) w godz. 12—13 w lokalu własnym przy ul. św. Marcina 65, w podwórzu I. p. prawo.

— Koło lwowskie Młodzieży Wszepolskiej rozwinęło w b. r. akad. niezwykle ożywioną działalność wewnątrz-organizacyjną. Poza często odbywającymi się zebraniem kursu kandydatów M. W. oraz osobno członków, odbywają się co tydzień zebrania seminarium ekonomicznej politycznej, które wzbudziło ogromne zainteresowanie wśród kolegów — zwłaszcza studentów Politechniki. Na seminarium tem cykl odczytów n. t. „Naczelne zagadnienia polskiej polityki gospodarczej i społecznej” wygłasza prof. dr. Stanisław Grabski.

— Walne zebranie koła lubelskiego Młodzieży Wszepolskiej odbyło się 27. ub. m. Ze sprawozdania, które złożył zastępujący prezes, kol. A. Kozłowski, wynika, iż działalność koła lubelskiego M. W. była bardzo ożywiona i wszechstronna. Praca członków koła przejawiała się na zebraniach ogólnych i referatowych,

zebraniach sekcji: religijno-moralnej i społeczno-ekonomicznej. Ponadto członkowie brali czynny udział w pracy zewnętrznej na terenie akademickim i w organizacjach społecznych, w szczególności w Stow. Młodz. Polskiej i Obozie Wielkiej Polski. Na szczególną uwagę i uznanie zasługuje intensywna działalność sekcji koleżanek, które pracowały w kołach naukowych, Stow. Młodz. Polsk., Narod. Org. Kobiet, Unji Żywego Różańca i in., wygłaszały referaty, prowadziły kursy doszkalcające, kółka sceniczne i t. p. Prezesem koła na b. r. został wybrany przez aklamację kol. Jerzy Lachowicz. Sekcję koleżanek powierzono kol. Elżbiecie Dubajównie.

Z organizacji akademickich

— Zjazd Wydziału Kół Prawniczych odbył się w ramach zjazdu O. Z. A. K. N. (o którym pisaliśmy w jednym z poprzednich numerów „Życia”) w Krakowie w dn. 28. i 29. ub. m. Obradom przewodniczył kol. mg. Juliusz Wisłocki. Zjazd udzielił zastępującemu Zarządowi absolutorium za kol. J. M. Kahlowi, przewodniczącemu Wydziału, podziękowanie za energiczną i ofiarną pracę. Po omówieniu spraw organizacyjnych i programowych, zjazd wy-

brał nowe władze z kol. Kahlem (ponownie) na czele. W związku ze zjazdem odbyła się akademja ku uczczeniu 80-lecia istnienia Tow. Biblioteki Słuchaczy Prawa U. J. oraz Parlament Dyskusyjny Młodych Prawników.

— Pięciolecie Korporacji „Laconia”. W dniu 5 grudnia 1931 r. obchodziła akademicka Korporacja „Laconia” przy Wyższej Szkole Handlowej w Poznaniu 5-lecie swego istnienia.

O godzinie 9-tej została odprowadzona przez ks. prał. Prądzyńskiego uroczysta msza św. na intencję Korporacji. Na mszy św. były obecne wszystkie poczty szlacheckie korporacji, należących do Z. P. K. A.

O godzinie 18-tej odbył się w sali hotelu „Bazar” uroczysty konwent, który zaigł prezesa korporacji C! Olgierd Jankowski. Po przemówieniu C! prezesa i sprawozdaniu z pięcioletniej działalności korporacji, nastąpiły przemówienia: przedstawiciela Koła Filistrów C! fil. Zardeckiego, założyciela Korporacji C! fil. Kinowskiego, przedstawiciela Poznańskiego Koła Międzykorporacyjnego Bratniej Pomocy stud. W. S. H. oraz poszczególnych delegatów korporacji, m. in. przedstawiciela K! Balia, K! Lutyko - Venedia ze Lwowa, K! Kapitolia i K! Lauda z Krakowa.

Po tych przemówieniach, nacechowanych niezwykle serdecznością, nastąpiło wręczenie plakiet zastępowym dookoła organizacji i rozwoju Korporacji Laconia oldermanowi C! Stefanowi Kinowskiemu, oraz b. prezesowi K! C! Janowi Witkowskiemu.

Na zakończenie uroczystego konwentu odczytano nadesłane życzenia. poczem po przerwie odbył się komers. na którym pasowano nowych rycerzy i giermków. Komersz przebiegał w miłym nastroju do późnej nocy.

— Prezydium K! Siensania wybrane zostało w dniu 27. ub. m. uchwałą Konwentu Wyborczego w następującym składzie: prezes — com. Alfred Schwarzwiceprezes — com. Alojzy Piotrowski, sekretarz — com. Paweł Hirsch, olderman — com. Kazimierz Janowski.

— Z działalności Koła Medyków Stud. U. P. Koło Medyków Stud. U. P., o którego walnym zebraniu, odbytem w dniu 15 grudnia b. r., podana była wyczerpująca wiadomość w „Kurjerze Poznańskim”, odznacza się, jak rzadko które z kół naukowych, bardzo ożywioną i wszechstronną działalnością. Podkreślić należy wysiłki przedwzrostykiem w dwu dziedzinach: samopomocowej i kulturalno-oświatowej. Dziedzina samopomocowa znalazła swoje miejsce głównie w sekcjach: pomocy materialnej, wydawniczej, sklepu koleżeńskim, uczelni i bibliotece. Olbrzymi wzrost obrót kasowy sklepu koleżeńskiego umożliwił Zarządowi sprzedawanie kolegom wszelkiego rodzaju książek medycznych, skryptów, wydawanie pism i skryptów, przyznając się w wysokim stopniu do ułatwienia studiów mniej zaможnej młodzieży. W tym samym kierunku szła praca w sekcji pomocy materialnej. Wysokość sumy, wy pożyczonych kolegom, mianowicie 6952 zł. mówi sama za siebie. Poza tem członkowie koła korzystają z bogato zaopatrzonej biblioteki i uczelni, wyposażonej w 6 mikroskopów i setki preparatów biologicznych i biopatologicznych. Jedną z głównych idei przewodnich koła — to praca oświatowo-społeczna, kierowana przez specjalną sekcję, która niezwykle wydawniczo pracuje wśród szerokiego mas społeczeństwa. W ciągu roku wygłoszono cały szereg referatów popularno-naukowych, które spotkały się z wielkim zrozumieniem tak ze strony młodzieży akademickiej, jak i szerokiego warstw społeczeństwa. Ogólna liczba słuchaczy tych referatów wynosiła 1820 osób. Równocześnie staraniem sekcji oświatowo-społecznej zorganizowano szereg referatów, wygłoszonych przez pp. profesorów U. P. W ciągu roku referatów tych wysłuchało przeszło 1500 osób. W myśl wskazań prezesa Okręgowego Polskiego Czerwonego Krzyża i kuratora koła, p. prof. dr. A. Jurasa, Koło Medyków zorganizowało na terenie naszej uczelni Akademickie Koło Polsk. Czerw. Krzyża dając w ten sposób dowód głębokiego zrozumienia dla wysokich ideałów ofiarnej pracy Czerwonego Krzyża. Należy nie pominać również milczenie licznych wieczerzów towarzyskich i dorocznych balach, urządzanych z wielkim powodzeniem przez Zarząd Koła.

— Zarząd Akademickiego Koła Historyków Sztuki, wybrany na walnym zebraniu Koła w dniu 12 listopada b. r., ukonstytuował się w następującym składzie: prezes — kol. dr. J. Morawiecka, wiceprezes — kol. E. Krüger, sekretarz — kol. B. Hinzówna, skarbnik — kol. T. Lebiński, bibliotekarz — kol. P. Michalowski.

— Z Koła Chemików Stud. U. P. Walne Zebranie Koła w dniu 16 listopada b. r. wybrało nowy zarząd w następującym składzie: prezes — kol. Konrad Macher, wiceprezes — kol. Mieczysław Wdowiński, sekretarz — kol. Augustyn Maniewski, skarbnik — kol. Feliks Wyszyński, bibliotekarz — kol. Aleksandra Evert-Krzemieniewska, ref. praktyk — kol. Marian Hoffman, ref. handlowy — kol. Zbigniew

Mroczkowski, ref. naukowy — kol. Ryszard Schiliak i ref. obrony przeciwważowej — kol. Jan Jachimowicz.

— Walne Zebranie Akadem. Koła Płoczan odbyło się dnia 22. 11 1931 r. w sali 20 w Coll. Minus. Na przewodniczącego powołano kol. L. Jasińskiego.

Po odczytaniu protokołu z ostatniego Walnego Zebrania i po złożeniu sprawozdania z działalności zarządu za rok akademicki 1930/31 przez Zarząd i Komisję Rewizyjną, oraz po udzieleniu absolutorium, dokonano wyboru nowego Zarządu, który w składzie osobowym przedstawia się następująco: prezes — kol. Kawecki Karol, skarbnik — kol. Wojciechowska Janina, sekretarz — kol. Kurowski Stanisław, I zastępca — kol. Dziurlikowski Zbigniew, II zastępca — kol. Karwowski Stefan.

W skład Komisji Rewizyjnej weszli kol. kol.: Kozanecka Zofia, Zielińska i Majorkowski Wacław.

Z Wydawnictw

„Akademik Polski” — ilustrowany miesięcznik młodzieży. Nr. 12 r. VI. Grudzień 1931. (Nakład 3-ci po konfiskacie).

Nowy numer przynosi: „Co młodym przypomnia książka Dmowskiego” (na marginesie „Świata powojen: ego i Polski”) — Stef. Niebucka, „Polonia Irredenta II. Śląsk niemiecki” — J. Wisłockiego, „U wrót nędzy” — J. Witowskiego, „Uwagi dla niektórych” — Z. Janczarskiego, „Zajścia antyżydowskie”, feljton „W nawiasie”, bogata kronika; w dziale literackim: „Naród, artysta i dzieło” — T. Dworaka i wiersz pt. „Skok ze spadochronem” — A. Sendlikowskiego, „Reszta” numeru „wypelniają” białe plamy po skonfiskowanych artykułach i ustępach.

„Wiadomości Korporacyjne”. Nr. 2 (40), R. VI. Grudzień 1931 r. Ilustrowany miesięcznik Z. P. K. A.

Numer ten poświęcony jest sprawom bratniego nam środowiska gdańskiego. Znajdujemy w nim „Rys historyczny” korporacji gdańskich piora J. Goetzendorff-Grabowskiego, wspomnienie z pobytu w Gdańsku pt. „Lepsze godziny” skreślone przez T. Doberskiego. O polskich korporacjach w Gdańsku pisze K. Uklejski; ponadto z osobnego artykułu dowiedzieć się możemy o udziale korporacji gdańskich w rozwoju sportu żeglarskiego. Poza tem mamy szereg artykułów, zajmujących się zagadnieniami ogólnymi: T. Doberski w „Groźnym memento” zajmuje się sprawą żydowska, M. Siewierski pisze „O karajności pojedynku według projektu Polskiego kodeksu karnego”. Kronika, wspomnienia, feljtony, wiersze uzupełniają numer bogaty treścią i zewnętrzną szatą.

Na marginesie

Spór scholastyczny. W dodatku nadzwyczajnym do „Buntu Młodych” z dn. 7. b. m. t. zw. Myśl (i t. zw.) Mocarstwowa rzuciła się z furją na prasę „endecką” w której rzekomo „szeregiem” artykułów, kłamliwych i oszczerczych starano się dyskredytować obrady kongresu (młodzieży t. zw. państwowej — przyp. red.) w oczach ogółu młodzieży. „Śmieszem jest — pisze roznamietniony młodzieniec mocarstwowy — jak prasa endecka stara się sztucznie zmniejszyć liczbę uczestników do kilkuset. Było ich około 3000. (Już mniej? — „Gaz. Polska” pisała, że 5000 — przyp. red.). Przypada to każdy, kto widział natłoczoną salę Rady Miejskiej...” W dawnych czasach deliberowano długo a zawzięcie nad tem, ilu diabłów zmieści się na końcu szpilki. Teraz wypada wszcząć spór ile „tego” zmieści się w warszawskiej sali Rady Miejskiej. Rzeczoznawcy twierdzą, że sala ta pomieści conajwyżej 700 głów. Jeśli się — według „Buntu Młodych” — pomieściło aż „około 3000”, to z obliczenia (700:3000) wynika, że sala Rady Miejskiej wypchna była ćwierćgłówkami...

Skromny zakres powszechności. We wspomnianym wyżej dodatku do „Buntu Młodych” pisze się buńczucznie: „W obecnej chwili powstanie Powszechnej i Naczelnej Reprezentacji Polskiej Młodzieży Akademickiej, opartej o zasady całkowitej apolityczności i apartyjności, oraz uwzględniającej w pierwszym rzędzie interesy naukowe i samopomocowe młodzieży — jest już tylko kwestią czasu. Cieszyć się trzeba, że to nastąpi tak szybko. Żałować jednak wypadnie, że owa powszechność reprezentacji zamknie się w granicach jedynej „niezależnej”, apolitycznej i apartyjnej, uwzględniającej interesy naukowe i samopomocowe, organizacji, jaka jest t. zw. Myśl Mocarstwowa, utrzymywana z woli najwyższej z kas komunalnych.

Strzał armatni w próżnię. W drukowanych w „Gazecie Polskiej” uchwałach wiłenskiej „sanacji” akademickiej w sprawie żydowskiej czytamy m. in. co następuje: „...pierwsze hasło, jakie rzucamy w walce z chulikańskimi metodami walki brzmie: precz z sojuszem nacjonalistycznym żydowsko - endeckim!” Po tym „wystziale” świat rozpękał się na części — ze śmiechu!

Red. odpow.: Bogdan Piotrowski.

RUCH MŁODYCH

Redaktor odpowiedzialny: Roman Fengler.

Rozwój Obozu Wielkiej Polski w okręgu południowo-pomorskim

Najważniejsze zebrania w ciągu ostatnich kilku tygodni —
Szereg nowych placówek

W **Koronowie** 5 listopada odbyło się zebranie placówki O. W. P. Kol. W. Palicki, kierownik obwodu koronowskiego, złożył raport kol. J. Czarneckiemu, przedstawicielowi władz okręgowych w Bydgoszczy. Następnie został odczytany przez kol. St. Witeckiego referat p. t. „Historja ruchu narodowego w Polsce”, wysłuchany przez zebranych z wielką uwagą i zajęciem i nagrodzony długotrwałymi oklaskami. Zabrał głos kol. Czarnecki, który po omówieniu warunków pracy organizacyjnej Obozu, wezwał obecnych, by nie zrażali się prześladowaniami, jakie napotyka Obóz na swym drodze ku Wielkiej Polsce. Po zebraniu odbyło się posiedzenie wydziału obwodowego, na którym przy współudziale kol. Czarneckiego załatwiono szereg spraw organizacyjnych i ustalono program pracy na najbliższą przyszłość w obwodzie.

W **Bydgoszczy** 9 listopada odbyło się zebranie placówki I (śródmiejskiej) O. W. P. w obecności stu kilkudziesięciu członków i kandydatów. Zebranie otworzył kol. kierownik grodzki Edmund Paluszkievicz hasłem „Młodzi czuwajcie”, udzielając następnie głosu p. posłowi Józefowi Petryckiemu. Mówca wdosił, zgórą godzinne przemówienie, obrazował sytuację polityczną i gospodarczą. Wywody mówcy zebrani kilkakrotnie przerywali rżnięciami oklaskami. Następnie kol. J. Czarnecki omówił krótko ostatnie wypadki, m. i. aresztowanie kol. Łukaczyńskiego. Kol. kier. Paluszkievicz omówił sprawy organizacyjne, poczem zaproponował wystanie kol. red. Łukaczyńskiemu specjalnego pisma z wyrazami uznania i hołdu. Po odśpiewaniu hymnu Młodych kol. Paluszkievicz zamknął zebranie hasłem „Młodzi czuwajcie”.

W **Bydgoszczy** 10 listopada odbyło się zebranie placówki II (Szwederowo). Kol. Kwiatek złożył raport kol. Paluszkieviczowi, kierownikowi grodzkiemu. Półtoragodzinne przemówienie wygłosił kol. J. Czarnecki, obrazując wszechstronnie zagadnienie mniejszości narodowych w Polsce. Doskonale to przemówienie wywołało burzę oklasków. Podobnie jak pierwsza, placówka druga postanowiła również wysłać odpowiednie pismo do kol. red. Łukaczyńskiego. Po załatwieniu spraw organizacyjnych odśpiewano hymn Młodych.

W **Świecie** 5 grudnia odbył się uroczysty obchód 5-lecia O. W. P., o którym już obszernie referowaliśmy.

W **Bydgoszczy** 9 grudnia odbyło się zebranie placówki II. Przewodniczył kier. plac. kol. Kwiatek. Po złożeniu przez niego raportu kier. grodzkiemu kol. Ed. Paluszkieviczowi, wygłosił krótkie przemówienie kol. Döhring. Kol. Paluszkievicz z okazji 5-lecia O. W. P. odczytał referat o licznościowy. Zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych.

W **Dąbrowie Nowej** (pow. bydgoski) 6 grudnia odbyło się zebranie organizacyjne nowopowstałej placówki Obozu Wielkiej Polski. Zebranie zajął kol. Wawrzyn Mróz z Bydgoszczy hasłem „Młodzi czuwajcie”, poczem złożył raport kier. grodzkiemu z Bydgoszczy kol. Ed. Paluszkieviczowi, który po zapoznaniu zebranych z zasadniczą strukturą organizacyjną O. W. P. zamianował kierownikiem placówki kol. Walentego Lustyka. Obowiązkowi sekretarza przyjął kol. Tafelski. Następnie kol. T. Szulc z Bydgoszczy w długim referacie obrazował działalność i zasługi Romana Dmowskiego oraz Komitetu Narodowego w Paryżu. Na zakończenie odśpiewano hymn Młodych. Po zebraniu zapisało się do Obozu kilkudziesięciu członków, a duża ilość młodych włościń z pobliskich wiosek zadeklarowała swoje wstąpienie.

W **Kabiszynie** (pow. bydgoski) 6-go grudnia odbyło się zebranie placówki przy udziale 130 członków, poświęcone pięcioleciu O. W. P. Zajął zebranie p. o. kierownika okręg. kol. Franciszek Tatarek z Bydgoszczy. przemawiał referent organiz. wydz. okręg.

kol. Jerzy Czarnecki. Przemawiał też kierownik obwodowy kol. Klin.

W **Koronowie** 6 grudnia odbyło się zebranie placówki O. W. P. poświęcone 5-leciu O. W. P., o którym już referowaliśmy.

W **Mąkowsku** (pow. bydgoski) 8 grudnia odbyło się zebranie placówki. Po przyjęciu raportu zajął zebranie kol. kierownik Szews, który wezwał licznie zgromadzonych członków do uczczenia przez powstanie pamięci zamordowanego przez zbirów żydowskich śp. kol. Stanisława Wacławskiego, członka O. W. P. Za dużej śp. Wacławskiego odprawiona została żałobna msza św., w której członkowie placówki wzięli gremjalny udział. Referat p. t. „Naród to armja walcząca” odczytał kol. kier. Szews, który następnie w doskonałym przemówieniu wskazał na ujemne dla narodu i państwa skutki zalewu żydowskiego. Po omówieniu spraw organizacyjnych i przyjęciu w szeregi placówki 10 nowych kandydatów, zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych.

W **Bydgoszczy** 10 grudnia odbyło się zebranie placówki V. Kol. kier. placówki Mróz złożył raport kol. kier. okręg. Łukaczyńskiemu, poczem ten wygłosił dłuższe przemówienie, poświęcone omówieniu aktualnej sytuacji politycznej w Polsce. Przemówienie jego przerywano kilkakrotnie oklaskami. Zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych. Przed i po zebraniu wstąpiło do O. W. P. kilkunastu nowych kandydatów. Młodzi rozchodzili się do domów, wznojąc okrzyki na cześć Wielkiej Polski. Romana Dmowskiego, rządu narodowego oraz kol. red. Łukaczyńskiego.

W **Gościeradzu** (pow. bydgoski) d. 10 grudnia odbyło się zebranie placówki O. W. P. w lokalu p. Saganowskiego przy gremjalnym udziale członków. Zebranie to poświęcone było uczczeniu 5-lecia O. W. P. Na zebranie przybył kierownik obwodowy kol. Walerjan Palicki oraz zastępca kier. obw. kol. St. Witecki z Koronowa. Po odebraniu raportu i zagajeniu kol. kier. Palicki odczytał referat poświęcony 5-leciu O. W. P., poczem wygłosił jeszcze krótkie przemówienie, nagrodzony przez członków licznymi oklaskami. Następnie omówiono sprawy organizacyjne, po których w pogawędce zabrał głos kol. Górski z Wtelnia, poruszając i udowadniając konieczność łączenia się w szeregi Obozu Wielkiej Polski. Również przemówił zast. kier. obwod. kol. St. Witecki o polityce bieżącej poczem kier. obw. Palicki zamianował zastępcą kier. placówki Gościeradz kol. J. Saganowskiego, oraz na miejsce skarbnika kol. Ign. Kulczyka. Placówka w Gościeradzu wykazuje stały doskonały rozwój i należy do najsilniejszych w powiecie.

W **Osielsku** (pow. bydgoski) 13-go grudnia odbyło się wielkie zebranie organizacyjne Obozu Wielkiej Polski z udziałem zgórą 300 osób, pochodzących z Osielska i Niemcza oraz wiosek okolicznych. Zebranie zajął kierownik okręgowy red. Łukaczyński z Bydgoszczy, wygłaszając obszerny referat o celach i zadaniach O. W. P. oraz omawiając szczegółowo deklarację ideową Obozu. Doskonale przemówienie red. Łukaczyńskiego przerywano wielokrotnie burzliwymi oklaskami. Imponujące to zebranie zakończono odśpiewaniem „Boże coś Polskę”. Następnie odbyło się zapisywanie członków - kandydatów. Utworzono dwie nowe placówki O. W. P. to jest w Osielsku i Niemczu, przyjmując do nich po kilkudziesięciu kandydatów. Obie placówki będą liczyły około 150 członków. Do nowozałożonych członków przemówił jeszcze raz red. Łukaczyński, poczem wicekierownik wydz. okręg. kol. dyr. Franciszek Tatarek z Bydgoszczy udzielił wskazówek organizacyjnych. W skład kierownictwa placówek powołano: a) w Osielsku — kol. kol. Stanisława Klarkowskiego, Bronisława Józwiaka i Stanisława Gilewskiego, b) w Niemczu — kol. kol. Kazimierza Tomaszew-

skiego, Edwarda Goncarzewicza i Alojzego Strehlauna.

W **Żółdowie** (pow. bydgoski) 13-go grudnia po zakończeniu wiecu protestacyjnego przeciw projektowi nowej ustawy małżeńskiej, zabrał głos członek pow. wydziału O. W. P. w Bydgoszczy kol. Teodor Szulc, który w gorących słowach przemówił do zebranych w ilości około 180 osób, wskazując na obowiązki dobrego Polaka - katolika i apelując do wstąpienia w szeregi O. W. P. Następnie przemówił kol. Wawrzyn Mróz kier. placówki V w Bydgoszczy, wskazując na niebezpieczeństwa zagrażające Polsce ze strony Niemiec i żydostwa. Po przyjęciu kilkudziesięciu kandydatów w poczet nowej placówki, zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych.

Zaznaczyć należy, że w pow. bydgoskim istnieją już placówki w następujących miejscowościach: Koronowie, Solcu Kuj., Fordonie, Wierzbucinie, Sólnie, Gościeradzu, Mąkowsku, Łącku Wielkim, Wudzinie, Wtelnie, Ślesinie, Michałinie, Dąbrowie, Niemczu, Osielsku, Żółdowie oraz pięć placówek w Bydgoszczy. Razem więc 21 placówek.

W **Mąkowsku** (pow. bydgoski) dnia 16 grudnia odbyło się zebranie placówki O. W. P. przy udziale kilkudziesięciu członków. Po złożeniu raportu przez kol. kier. Fr. Szewsa, zast. kier. obwod. kol. St. Witeckiemu z Koronowa odczytano dwa referaty p. t. „Historja ruchu narodowego w Polsce” i „Zagadnienie mniejszości narodowych w Polsce”. Na temat każdego referatu odbyła się ożywiona dyskusja dająca dowód wielkiego zainteresowania. Następnie zast. kier. obw. kol. St. Witecki poruszył sprawy bieżącej polityki, w szczególności sprawę Pomorza. Placówka O. W. P. Mąkowsko w krótkim czasie swego istnienia dzięki kierownictwu zjednała sobie popularność w parafii i dużo zwolenników, o czym świadczy ciągły przyrost członków.

Pięciolecie O. W. P. w Łęczycy

W **Łęczycy** 13 grudnia odbył się uroczysty obchód pięciolecia O. W. P. Uroczystość rozpoczęła mszą św. w kościele parafialnym. O godz. 16 zebrał się zaproszeni goście i Młodzi O. W. P., w sali „Sokoła”. Po powitaniu zebranych gości przez kier. pow. wydz. O. W. P. kol. St. Zasada, odśpiewano hymn Młodych. Zebranie zajął kol. St. Zasada i udzielił głosu p. posłowi Dembińskiemu. Gdy p. Dembiński mówił o obecnych stosunkach i kryzysie, przedstawiciel władzy administracyjnej przerwał, motywując swój krok tem, że nie zgłoszono w starostwie sprawozdania poselskiego. Fakt ten wywołał na sali wesołość. Poseł Dembiński przemawiał o ideologii Młodych O. W. P. i zakończył swe przemówienie słowami: „My też chcemy silnych rządów, ale opartych o prawo”, co zebrani przyjęli hucznymi oklaskami. W referacie: „Stosunek narodu do Kościoła” dr Czaplinski podkreślił, że nie może być przyszłej potężnej Polski bez silnej wiary katolickiej. Na zakończenie zebrani odśpiewali „Rotę”. W ścisłym gronie odbyła się dekoracja 24 Młodych „szczerbami”. Po przemówieniu jednego z dekorowanych kolegów i odśpiewaniu hymnu Młodych zebranie zamknięto.

O. W. P. w Małopolsce

— **Pięciolecie O. W. P. w Krakowie**
Dnia 5 grudnia placówka grodzka w Krakowie obchodziła uroczystości pięciolecia O. W. P. Kierownik placówki kol. Niessner złożył raport kol. pos. Bieleckiemu z Warszawy, który następnie w doskonałym ujęciu godzinny referat omówił ostatnie zajścia antyżydowskie, ogólną sytuację polityczną oraz cele i zadania Obozu. Kolega Bielecki zwrócił szczególną uwagę na zalew wyższych uczelni przez element żydowski i pomoc, jaką okazują im sfery „sanacyjne”. Tego rodzaju akcja zmusza społeczeństwo do samoobrony. Do tej akcji powołani są wszyscy, którzy czują się Polakami — zakończył kol. Bielecki. W drugiej części zebrania nastąpiła uroczysta dekoracja 24 członków „miecznikami Chłobrego” i przyjęcie czterestu nowych kandydatów. Zebranie zakończono okrzykiem na cześć Romana Dmowskiego i Obozu Wielkiej Polski.

— **Z krakowskiej placówki grodzkiej O. W. P.**
Krakowska placówka grodzka O. W. P. została ostatnio przeorganizowana. Utworzono specjalne sekcje studentów W. S. H. i Akademii Górniczej. Ta ostatnia, bardzo liczna i zwaarta wykazuje ogromną żywotność i ruchliwość. Ostatnio urządziła ona bal t. zw. „Barbarę górniczą”.

W **Bydgoszczy** 18 grudnia została utworzona placówka kobieca Obozu Wielkiej Polski. Przy udziale około 40 osób zebranie zajął referent organizacyjny wydziału okręgowego, Jerzy Czarnecki, który następnie omówił ideologię narodową i zasady programowe O. W. P. Po przedstawieniu najbliższych zadań placówki kobiecej, zwłaszcza w dziedzinie propagandowej i walki z żydostwem, p. Czarnecki oddał głos p. dr. F. Panikowej, która swe przemówienie poświęciła zobrazowaniu szkodliwej działalności żydostwa. Po zakończeniu zebrania wszystkie prawie obecne panie podpisały deklarację członkowską O. W. P.

W **Koronowie** 19 grudnia odbyło się drugie zebranie placówki kobiet O. W. P. Po omówieniu przez kierownika obwodowego kol. Walerjana Palickiego zasad ideologii Obozu oraz potrzeby istnienia placówki kobiecej, zostało zamianowane kierownictwo placówki w osobach: kierowniczką — p. Marja Pokłowska, sekretarką — p. Władysława Chrapkowska, skarbniczką — p. Wanda Kamińska. Zebranie rozpoczęło się raportem, złożonym kierownikowi przez kol. St. Witeckiego. Na zakończenie odśpiewano hymn Młodych.

W **Fordonie** (pow. bydgoski) dnia 20 grudnia odbyło się zebranie ogólne Obozu Wielkiej Polski przy udziale zgórą 400 członków i kandydatów placówki fordońskiej oraz pobliskich wiosek. Przewodniczył kierownik placówki, kol. Alfons Kucharski. Po przyjęciu raportu organizacyjnego, wygłosił dwugodzinny porywający referat kierownik okręgu, red. Zbigniew Łukaczyński z Bydgoszczy, żywo oklaskiwany przez zebranych. Postanowiono jednomyślnie przeprowadzić hejtki firm żydowskich. Sprawy organizacyjne zareferował członek wydz. pow., kol. Józef Kozłowski z Bydgoszczy. Zebranie zakończono żywiołowymi okrzykami na cześć Wielkiej Polski, Romana Dmowskiego oraz odśpiewaniem hymnu Młodych.

Przepelnione sale Obozu świadczyły najlepiej o współzyciu towarzyskim członków. Bawiono się wesoło do białego rana.

— **Inspekcja placówki O. W. P. w Zakopanem.**
Świeżo odbyła się inspekcja placówki grodzkiej O. W. P. w Zakopanem przez kol. Nisnera i Mianowskiego z Krakowa, którzy wygłosili referaty. Omówiono sprawy organizacyjne i ideowe. Dziwnem jest stanowisko policji zakopiańskiej, która zażądała od ks. Mola, jako prezesa honorowego S. M. K., i kierownictwa placówki O. W. P., aby nie prowadzili akcji obrony przed zalewem żydowskim i nie rozdawali ulotek, informujących społeczeństwo o Żydach. Dodać należy, że ulotki te były zupełnie legalne i jako takie rozdawane w szeregu miejscowości wojew. krakowskiego. Praca placówki zakopiańskiej jest ogromnie utrudniona przez stałe szkany, niekiedy przeciwne prawu, np. rewizje na zebraniach zamkniętych O. W. P. bez żadnego upoważnienia. Placówka rozwija się jednak doskonale i rokuje jak najlepsze nadzieje gdyż łączy w swych szeregach wyborową młodzież góralską.

— **Rozwój O. W. P. w pow. nowotarskim.**
W Nowym Targu odbyło się zebranie placówki miejskiej i okolicznych placówek wiejskich O. W. P. Zebraniu przewodniczył kierownik, kol. Suski. Referaty wygłosili: kol. delegat Nisner i kierownik powiatowy kol. dr. Mech. Przemówienia mówców były entuzjastycznie oklaskiwane. Zebranie zakończono hymnem Młodych i okrzykiem na cześć O. W. P.

— **Z placówki O. W. P. w Suchej.**
W Suchej odbyła się inspekcja placówki dokonana przez kol. Nisnera, delegata wydz. woj. Kol. Nisner wygłosił referat p. t. „Zadania i cele O. W. P.” W czasie dyskusji poruszano oplakane stosunki ekonomiczne Polski, bezrobocie, stosunki prawne itd. Zebranie odbyło się pod nadzorem policji, która do lokalu nie weszła, otoczyła jednak miejsce zebrania.

— **Zebranie w Mesznej (pow. bialski).**
W niedzielę, 28 listopada 1931 r., odbyło się w Mesznej zebranie Młodych O. W. P., które zajął kierownik kol. Józef Wawrzuta. Protokół poprzedniego zebrania odczytał kol. Damek Tadeusz. Obszerne przemówienie o polityczno-gospodarczym położeniu Polski wygłosił delegat z Białoska kol. A. Kisielewski. W dyskusji przemawiali kol. Polak Michał Damek Józef, Wawrzuta Walenty i inni. Zebranie zakończono hymnem Młodych.

— **Usunięcie z O. W. P.**
Kierownik wojewódzki O. W. P. kol. mgr. E. Stefanko wykreślił bezterminowo z Obozu Wielkiej Polski p. Rokickiego Ludwika, b. członka placówki grodzkiej w Zakopanem za nie-subordynację organizacyjną.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

W 25 rocznicę śmierci, ś. p.

Dr. Józefa Kusztelana

odbędzie się za spokój Jego duszy

msza św.

w poniedziałek, dnia 4 b. m., o godzinie 9,30 w kościele św. Marcina.

Poznań, Ogrodowa 12

Rodzina.

zw 12 633

W czwartek, dnia 31 grudnia 1931 r., zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz najukochańszy syn i brat, ś. p.

Kazimierz Ratajczak

w 36 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 3 stycznia 1932 r., o godz. 2.15, w Bninie pow. Śrem.

W nieutulonym żalu
rodzice i rodzeństwo.

Bnin, Ostrów, Poznań.

zw 12 635

W piątek, dnia 1 stycznia 1932 r., o godz. 3.20 po południu, zasnął w Bogu, po długich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najtroskliwsza, najdroższa matka, ś. p.

Teresa z Szajkowskich Kozłowska

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 4 b. m., o godz. 4.15, z domu żałoby.

W ciężkim smutku pogrążona

Stęszew, Poznań, Pleszew, Zakopane. **rodzina.** zw 12 649

Dnia 31 grudnia ub. r. rozstał się z tym światem nasz członek Rady Nadzorczej, ś. p.

Antoni Markiewicz

z Kostrzyna.

W Zmarłym straciliśmy gorliwego współpracownika o wysokich zaletach charakteru, to też pamięć o Nim zachowamy na zawsze.

„ZGODA” Spółdzielnia Spożywców
z o. o. w Poznaniu

Pw 9 972-52,81

Rada Nadzorcza Zarząd.

Po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, zasnął w Bogu, opatrzony ostatnimi św. Sakramentami, ś. p.

Stanisław Modlibowski

Eksportacja odbędzie się we wtorek, 5 b. m., o godz. 14-tej, z kaplicy szpitala wojskowego, Wąły Jana III, poczem ciche spuszczenie zwłok do grobu rodzinnego w Sobocie. Nabożeństwo żałobne we wtorek, o godz. 10-tej, w kościele św. Marcina.

W ciężkim smutku pogrążona

żona.

dw 2 400

Poznań, 2. I. 1932.

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak. Poznań, Plac Nowomiejski 10. tel. 1046.

**Dywany
żywieckie
i bielskie
wprzedaje my
całkowicie!**

I

Po każdej możliwej cenie wyprzedajemy dywany żywieckie i bielskie z powodu likwidacji takowych. Korzystaj z okazji!

I

W dywanach ręcznie wiązanych prowadzić będziemy odciążenie tylko **wysoko wartościowe** dwa gatunki pod marką

**SMYRNA
i ORIENT**

których wyjątkową spżętaż przejęliśmy. Smyrna i Orient produkują dwie najlepsze wytwórnie. Wykonane z szlachetnych surowców, w przepięknych wzorach, są bardzo gęsto wiązane i w barwach absolutnie pewne. Charakter dywanów Smyrna i Orient jest zupełnie odmienny od dywanów żywieckich lub bielskich. Mimo ich wysokiej wartości jest cena bardzo przystępna.

Kazimierz Kużaj
CENTRALA DYWANÓW
Poznań, ul. Woźna 12
naciąg Wielk. Garbar.

Do odnależenia
połowa lokalu handlowego
w centrum miasta, z wielkim oknem, wystawowym dla przedsiębiorstwa lub przedstawicielstwa branży technicznej, maszynowej, żelaznej i t. p. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 12591**

Mereżka

metr. 20 gr., okretka 15 gr., dekaturyzowanie 30 gr., dziurki 3 gr., plisowanie spódn. 2 zł., hafty **tanio** wykonuje terminowo
„HAFTOPLIS” St. Rynek 10
(wejście Kurzanego obok my Czerzyński i Krul)
Pw 8481-3535

W czwartek, dnia 31 grudnia 1931 r., o godzinie 15.30 zasnął w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa siostra, ciotka, bratowa, ś. p.

Józefa Średzińska

w 69 roku życia. Pogrzeb odbędzie się dnia 4-go stycznia 1932 r., o godz. 16-tej, z kaplicy cmentarnej Bożego Ciała w Dębcu.

zw 12 647

Ciężko strapiłona
rodzina.

Poznań, Lwów, Wijewo.

Podziękowanie.

Za oddanie przysługi odprowadzenia zwłok ś. p.

Jana Szuberta

Krewnym, Przyjaciółom, Znajomym oraz Przewielebnemu Duchowieństwu i panom z chóru Opery Poznańskiej składamy serdeczne

Bóg zapłać!

zw 12 633

Siostra z córką.

Kancelarie Nasze Połączyliśmy

i prowadzimy je wspólnie

w Gnieźnie przy ul. Tumskiej 16, tel. 243

Kazimierz Perz
adwokat

Stanisław Buchwald
adwokat

zw 12 639

**Otworzyłem
kancelarię adwokacką**

w Poznaniu

Fr. Ratajczaka 9. Telefon 22-68

Witold Łuczyński

Adwokat

Pw 9 987-53,2

Szanownej Klienteli i Wszystkim Znajomym składam najszczerze życzenia szczęśliwego i pomyślnego

NOWEGO ROKU!

Fr. Bręczewska

Piekarnia i Cukiernia

Poznań, św. Marcin 5.

zw 12 634

Zawiadomienie.

Od 1 stycznia 1932 r.

w „**Moulin Rouge**”

restauracja — winiarnia — dancing

Ceny rewelacyjnie niskie

Program bezkonkurencyjny

Wstęp wolny! Wstęp wolny!

Pw 9 810-52,86

25-40 000 zł

pożyczki hipotecznie zapewnionej na nowy budynek w Poznaniu na korzystnych warunkach **poszukiwane**. Posrednictwo nieopozdane. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 12609**

Kupię roczniki

Biblioteki Powieści

która wychodziła przed wojną w odstępach tygodniowych w drukarni „Wielkopolska”. Adres i cenę podać pod **12401/2** do ekspedycji Orędownika Wielkopolskiego.

Ręcznie wiązane!

Wystawiane na P. W. K. (Odznaczone Wielk. Srebr. Medalem) Komturze i na wszystkich Targach Krajowych. Uznane za najlepsze i prawdziwe tylko z plombą i znakiem ochronnym.

Wielki wybór!**Ceny umiarkowane!****Ręcznie wiązane!****Dogodne warunki!****Wyłączna Sprzedaż: BRACIA GÓRECCY, Poznań, Stary Rynek 44. Tel. 18-40**

Wejście z ulicy Woźnej.

Pw 9 980 52.98

Rekordowo

Tania Sprzedaż Poinwenturowa

Od dzisiaj sprzedajemy materiały posezonowe za połowę ceny

dw 2442/43

Prosimy skorzystać!

Prosimy skorzystać!

R. i C. Kaczmarek, Poznań, ul. Nowa 3.

Księgowy bilansista

w średnim wieku, długoletnia samodzielna praca bankowa, ojciec rodziny, **poszukuje** posady w instytucji spółdzielczej, względnie prywatnym przedsiębiorstwie. Miejsowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod **zw 12 449****Kilimy
wyprowadzamy
całkowicie!****I**Kilimowe dywany, pomosty, narzuty, serwety i dywaniki pierwszej jakości polecamy **do wóki zapas starczy, po każdej możliwej cenie** — Niech każdy korzysta z niebywale okazji!**I**

Kilimów nadal prowadzić nie będziemy, aby tym większym służyć wyborom w dywanach, chodnikach, pokrywach i obiciach mebli.

Kazimierz KUŻAJCentrala — Dywanów
Poznań, ul. Woźna 12
narożnik Wielkich Garbar.

Pw 9 953-4-52.45/6

KAMIENICE

dochodowa w Poznaniu o ile możliwości nowa, kupie. Dysponuje w. eks. za gotówkę. Pośrednicy wykluczeni. Szczegółowe oferty „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 55,367

Pw 9 971-58.367

K NORENAISSANCE

Wielki sensacyjny film z udziałem dzikich zwierząt p. t.

„Krol Konga”
od dziś.

Pw 9 988-52.99

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4

Maszyny

moje damskie, nawet p. krawcy i szwalnie gorsetów za znakomite uznają. Reparacje wszelkich maszyn. Części i do Singera.

T. Konikiewicz, Poznańplac Nowomiejski 1a.
Pw 9665-39.234

Zima nadchodzi!

a z nią ślota i błota. Pokoje czyste utrzymać, możliwe tylko przez specjalne wycieraczki do nóg pod nazwą „Niezdarte”. 50 kroc wytrzymałe od wszelkich innych konstrukcji. Zadzajcie wszędzie tylko wycieraczki „Niezdarte” lub wprost od wytwórcy! Słusarnia St. Kotliński, św. Marcina 13.

Sprzedamy tanio:

**1 wiertarkę elektryczną,
1 heblarkę,
1 szlifarkę.**

Zgłoszenia:

**Poznański Bank Ziemian S. A
w Poznaniu,
Al. Marcinkowskiego 13,
pokój 11.**
Pw 9 961-52.57

Dobra egzystencja!

SKŁAD delikatesów
w centrum miasta Katowice do sprzedania albo do urządzenia jako filja fabryki wędlin lub mleczarnia. Zgłoszenia pod szyfrą „WK 554” do Tow. Rekl. Miedzyń. g. r. Radolt Mosse, Katowice, 3-go Maja 10.

T w 768

Wyższa Szkoła Techniczna i Handlowa w. aryżo

(zaw. ust. 1875 r.)

STUDJA INŻYNIERSKIERównież wydz. przygotow. stud. koresp. i egz. dypl. w jęz. franc. lub niemieck. Program szczeg. 11 Rue Perronet Paris 7 e
nw 7387

Pokoju z kuchnią

poszukuje dla siebie i swej matki młody człowiek, inteligentny, wykształcony, obejmujący w niedalekiej przyszłości poważne stanowisko. Odstępnego ani czynszu — zgóry płacić nie może, zato gwarantuje regularne placenie miesięcznej dzierżawy. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański **zw 12 648**

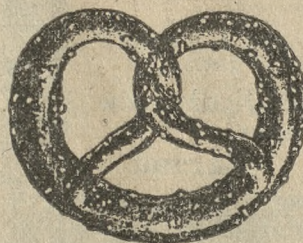
Składnica

położona przy W. Garbarach, ca 1700 m², z biurem, stajnią i szopami od zaraz **do oddania**. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 12 610**.

LOKAŁ W CENTRUM MIASTA

zaraz do wynajęcia.I piętro, oficyna, wejście reprezentacyjne, centralne ogrzewanie. Lokal składa się z 3 pokoi (31, 113 i 133 m²) Informacji udzieli **Adm. Nieruch. w firmie H. Cegielski, Gorna Wilda 142. Tel. 70-56.**
zw 12 601**Najlepszą przekąską do herbaty, wina, wódki, piwa są:****Jarosławskie Precelki****GURGULA**

do nabycia wszędzie.

Fabryka Gurgula-Jarosław
nw 1772Na gwiazdkę ofiarowali: p. dyr. Waszyńska dla siedm-dziesięciorga dzieci biednych: ubranka, bieliznę, buciki i artykuły spożywcze; p. rektorowa Zerbowa, „Narodowa Organizacja Kobiet” dla czterdzięciorga dzieci z baraków i ul. Pustej: bieliznę, strucle i lakocie; p. Leitgebrowa z Rataj dla pięćdziesięciupięciorga dzieci z ochronki na Rataj: bieliznę, strucle, lakocie; p. C. Radajewska z ul. Werszawskiej dla pięćdziesięciorga dzieci z ochronki w barakach: sukienki, bieliznę i lakocie; p. H. Radajewski dla czterdziestupięciu rodzin 90 f. mięsa; „Tanie Kuchnie” dla biednych naszej parafji: 150 strucle; p. Milachowski dla biednych naszej parafji: 50 f. jęczm. z dom. kawy ziarn., 5 f. kakao i 10 f. herbaty; p. dyr. Monopolu: dla biednych naszej parafji: futro, ubranka i 20 zł; p. Linkowa dla biednych naszej parafji: buciki, czapeczka, płaszczyk; Bank Cukrownictwa dla ochronki w barakach: 100 zł i 2 cfr. cukru; Komunalny Bank Kredytowy 100 zł, Spółka Osadnicza 10 zł, p. Marja Scheffsova 50 zł, p. Karge 20 zł, p. dr. Grandkowski 20 zł, Bank Pozn. Ziemstwa Kredytow. 20 zł, Bank für Handel und Gewerbe 10 zł, p. sędzia Jaroszewski 20 zł, p. dyr. dr. Piotrowski 10 f. słodyczy; p. Zakrzewska, pp. Szymański, Dom Konfekcyjny, p. Wł. Szubert, p. Kalamajski, p. Kaźmierski, Księgarnia św. Wojciecha, oraz wielu innych ofiarodawców: materiały, buciki, ksązki, artykuły spożywcze i t. d.
Za hojne te dary śle serdeczne „Bóg zapłać” Tow. św. Wincentego à Paulo Św. Jan — Komandorja.
X. Dr. Karol Mazurkiewicz. — Leokadja Czubkova.

Zebranie wierzycieli

firmy Wrzeszczyński i S-ka, Krotoszyn,

odbędzie się we wtorek, 5 stycznia 1932 r., o godz. 16-tej, w Hotelu pod Białym Orłem, Nowy Rynek 1, dla omówienia sprawy i uchwalenia wspólnego działania wobec wytworzonej sytuacji.
zw 12 629

PRZETARG OFERTOWY

na wykonanie

- 1) Robót kanalizacyjno-wodociągowych i gazowych,
- 2) ogrzewania centralnego w bloku I,
- 3) robót zdunskich

przy budowie domów mieszkalnych w Gdyni przy Szosie Gdańskiej i

- 4) robót zdunskich przy budowie domów mieszkalnych w Gdyni przy ul. Słowackiego i Poniatowskiego.

Podkłady ofertowe otrzymać można w Wydziale Budowlanym Z. U. P. U. za przedłożeniem dowodu wpłaty na P. K. O. Poznań nr 200 390. lub na rach. bież. Z. U. P. U. Poznań B. G. K. Oddział Poznań, Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 8, oraz Państwowy Bank Rolny Oddział Poznań, ul. Dąbrowskiego 12, w wysokości:

ad 1)	7,00 zł
ad 2)	3,00 zł
ad 3)	4,00 zł
ad 4)	3,00 zł

Rysunki pokaże oraz wszelkich wyjaśnień udzieli Z. U. P. U. w Poznaniu

Wadium w wysokości ad 1) 14 000.— zł, ad 2) 1 000.— zł, ad 3) 5 500.— zł ad 4) 800.— zł, należy składać w Z. U. P. U. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 12, III, pokój 79, w godzinach od 10—12, w gotówce lub w inny sposób, podany w warunkach przy kosztorysie ślepym, a kwit dołączyć do oferty, która należy złożyć do dnia **15 stycznia 1932 roku**, godz. 11-tej, w Z. U. P. U. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 12 II piętro, pokój 49, w zapieczętowanych kopertach z napisem: „Oferta na w domach mieszkalnych w Gdyni przy”

Otwarcie ofert nastąpi w obecności przybyłych oferentów. Za walory (wadja) dołączone do oferty nie odpowiadamy. Zakład zastrzega sobie prawo wyboru oferentów, nieuwzględnienie żadnej oferty lub też wyłączenia pewnych pozycji kosztorysowych.

Oferty składać można tylko na drukach dostarczonych przez Zakład.

Poznań, dnia 30 grudnia, 1931 r.

Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu

(—) Bieniewski Komisarz Rządowy. nw 7838 (—) Lgocki Dyrektor Zakładu.

LICYTACJA ZASTAWU

W poniedziałek, 4 stycznia, od godz. 11-tej, sprzedawcą będą w lokalu licytacyjnym, ul. Wroniecka 4, na odpowiedzialność interesowanych najwięcej dającym za gotówkę:

samochód 4-osobowy, limuzyna marki Ford w dobrym stanie,

poza tem sprzedam dobrowolnie:

2 dywany, 2 maszyny do pisania, 3 żelazne szafy, 30 okien inspekcyjnych oszklonych oraz około 100 par różnego obuwia.
Pw 9 985-52.97**Brunon Trzeciak**

zaprzyśięż. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie, ul. Wroniecka 4, tel. 2126 i 3175.

Licytacja obuwia.

W poniedziałek, 4 stycznia, od godz. 15 do godz. 18-tej, oraz we wtorek, 5 stycznia, od godz. 11 do godz. 18-tej, sprzedawcą będą z powodu likwidacji przy ul. Górna Wilda 59, najwięcej dającym za gotówkę:

kilkaset par obuwia damskiego, męskiego, dziecięcego oraz śniegowce, w większych lub mniejszych ilościach.
Pw 9 983/4-52.93/4**Brunon Trzeciak**

zaprzyśięż. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie, ul. Wroniecka 4, tel. 2126 i 3175.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W poniedziałek, 4 stycznia, 1932 r., o godz. 11-tej, sprzedam w Pobiedziskach najwięcej dającym za gotówkę:

2 maneże, 2 kartoflarki, 5 trzysobowców, 4 dwusobowce, plug do głębokiej orki, 2 walce 2 i 1 częściowy, 10 kultywatorów, maszynę do pisania, wszystko nowe.
nw 7872

Zbiórka przy stacji kolejowej.

Br. Grzesiak komornik sąd. z p. w Pobiedziskach.

Wyprowadza się

na Giełdzie handlowej, ulica Stawna 13, przy ul. Wronieckiej, z wolnej ręki codziennie od godz. 9 rano do 6 wieczorem, pozostałości z licytacji, jak: zegarki męskie i damskie, pierścionki, sygnety, obrączki złote, zegarek antyk, wysadzany diamentami, 1 pierścionek brylantowy, papierosnice srebrne, laska srebrna galka, skrzypce, mandolina, flet, lornetki, aparaty fotograficzne, maszyna do perforowania czeków, maszynę pończoszniczą „Rekord” 1 mikromierz, żywy używany, maszyną do pisania, rower męski, wózek dziecięcy, manekin, siodło z uzdeczką, małe walizki, płaszcze męskie i damskie, zimowe, ubranka męskie, ubranka smokingowe, 2 futra szoferskie nowe, futra męskie używane, swetry damskie i dziecięce wełniane, sukienki damskie i dziecięce, ubranka (niedziwki) dziecięce, pończochy damskie i dziecięce czapki, 3 lisy, rękawiczki damskie i dziecięce, ubranka i płaszcze chłopięce, bluski damskie, fartuszek dziecięcy, getry, retuzy, partje guzików, śniegowce męskie, trzewiki damskie, 3 szafy do garderoby, 1 komoda, 2 bufety, 2 fotele w gobelinie, rozmaite lampy i obrazy i wiele innych przedmiotów.
Pw 9 986 53.10
GIEŁDA HANDLOWA — Lombard, ul. Stawna 13. Tel. 28 08.

2. K. 8/31. — 24. **PRZETARG PRZYMUSOWY.** Nieruchomość położona w Stajkowie, Nowinie, Lubasz i Piechyska leśniczówka i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Stajkowo d.m. tom I wykaz liczba 1, na imię inżyniera dyplomowanego Włodzimierza Raczynskiego w Stajkowie, zostanie w drodze przymusowego wykonania dnia 26 lutego 1932 roku, o godz. 9 przed południem, wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 6. Nieruchomość stanowi dobra rycerskie i składa się z roli, łąk, lasów, podwórza, ogrodów, pastwiska, łąk leśnych w Stajkowie, na prawo od drogi do Bzowa, na prawo od drogi do Lubasza, w Lubasz przy granicy z Stajkowem i w Nowinie przy drodze do Wroniek, o łącznym obszarze 997 ha 84 ar 15 m, przy łącznym czystym dochodzie 1618,77 tal. i 84 ar 15 m podatku gruntowym w kwocie 462,24 mk., oraz zabudowania

składające się z domu mieszkalnego z podwórzem i parkiem, domu mieszkalnego dla urzędników, dalszych 8 domów mieszkalnych, kurnika, owczarni, 2 warsztatów 3 stodoły, 2 szop do narzędzi rolniczych, śpiżarni, mączkarni, kaplicy, dalej domu mieszkalnego z podwórzem, chlewem, pieca do wypalania cegieł, stodoły do suszenia i szopy do suszenia, wreszcie domu mieszkalnego z podwórzem chlewem, stodołą i szopą przy łącznej rocznej wartości użytkowej 2288,00 mk i łącznym rocznym podatku budynkowym w kwocie 75,00 mk. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 30 października 1931 r. Niniejszym wzywa się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z nimi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu, przed wezwaniem do wnoszenia ofert, i prawa te uprawdopodobnili, gdyby wierzyciel im prze-

szkodził. W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, prawa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione, a przy rozdziale ceny kupna dopiero po rozstrzygnięciu wierzyciela i innych prawach. Załącza się dwa tygodnie przed terminem podać na piśmie albo do protokołu sekretarza sądowego dokładne obliczenie swych roszczeń w kapitale, odsetkach kosztach wypowiadzenia i kosztach sądowego dochodzenia swych praw oraz oznaczyć pierwszeństwo, którego się żąda. Tych, którym służy prawo sprzeciwienia się przetargowi, wzywa się, aby przed udzieleniem przybicia targu postarali się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej ceny kupna. Czarnków, dnia 22 grudnia 1931 r. nw 7901
Sąd Grdzki.

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

150 pończochy czysta wełna

oryginalne Bemburga prima 2,90, Macco 0,75, prima 1,35, dziecięce od 0,35, skarpetki męskie 0,25 0,35 0,45, jedwabne 0,65, 0,85, prima 1,25, wełniane 1,45, pantalone damskie jedwabne 1,50, jedwabny rypś 2,25, prima meloneż 3,90, kombinacje jedwabne 3,90, najtańsze, największy wybór tylko w Warszawie Składzie Fabrycznym Jadwiga Podolska Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej

Skład obuwi i blawatów

oddzielnie wraz z mieszkaniem w mieście prowincjonalnym ca. 3.000 mieszkańców dobrze prosperujące z powodu choroby właściciela oraz wprost od właściciela do nabycia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 98 266

Salon

stylowy, złocony, Kwissa, Woźna 18, zdw 98 273

Koń

lat 12, gniady wa ach, zdrowy, tani sprzedam, Zaremba Górna Wilda 51, zdw 98 340

Domy

korzystnie do sprzedania w Poznaniu, Czesława 11 połowa w Grudziądzu Lipowa 5 narożnik Toruń-Mokre, Chrobrego 9, Władysława Warszawa, Żółtowa 49, mieszkanie 14, Kosmowska, Pośrednictwo pożądane. Pw 9 950-58.351

**Całkowita wyprzedaż
rekawiczek skórkowych**
od 3,50. Nappa podszewkowana 4,90 na wełnie 5,95 z pasiem 6,50, trykotowe 0,65, gęty 1,50, szale wełna jedwabne 1,25, ciepłe 0,65, białe 1,25, chustki nowość 1,75, pulowery męskie 2,50, suwaczek 4,90, koszulki ciepłe 2,50, skarpetki 0,30, nicianki 0,35, wełniane 1,50 okazynie w Składzie Fabrycznym Władysława Trojanowskiego, Wielkie Garbary 38 obok Wielkiej Pw 9944 58.364

Na karnawał
nadszedł wielki transport jedwabi we wszystkich kolorach Crepe de chine od 4,50 Crepe georgette od 5,75 Satin lux od 4,50 poleca W. Groszkiewicz, Wrocławska 3, — hurt., detal, telefon 22-55 — 67-99. Pw 9906 53.50

„Centrala mebli“
Swarzędz naprzeciw poczty poleca meble po cenach niskich. Wielki wybór Pw 8477 8-30.32 5

Meble
używane oraz inne przedmioty sprzedaje kupuje Poznański: Dom Komisowy Dominińska 3 telefon 24-42 Pw 8472-165

Parcele 50 gr metr²
Każdy kupujący może otrzymać 19-letnią 6% pożyczkę na spłatę ziemi budowę założenie gospodarstwa w warsztatu pracy. Informacje — Aleje Marcinkowskiego 13 pokój 15 telefon 37-15 Pw 8465-13.57

**Wyprzedaż
futer damskich**
czarne żebro, brąz od 450 zł, sełowe 300 bibelotowe 390 krety 390 pizmowe jasne ciemne 650 białe pod futra męskie damskie 60 wydry brąz czarne 200 lisy srebrne 390 inne lisy 60 i kilka tysięcy skór na obady od 5 zł poleca hurtownia futer Poznań Aleje Marcinkowskiego 15 Bracia Milscy, nw 7725

Mamy
I. hipoteki wysoko procentowe do oddania Bank Wacicieli Nieruchomości, Poznań Piekary 1 zdw 97 460

Skład
tanią zaraz towarem lub bez trzypokojowym mieszkaniem — Gnieźno ul. Chrobrego Oferty Kurjer Poznański zdw 97 502

Jadalnię
debową sprzedam tani, Poznańska 50 m 9, zdw 97 982

Skład
z prądzeniem, ubikacją tani do nabycia. Adres Kurjer Poznański zdw 98 471

Czynszowe

4 domy w Poznaniu dobrze rentujące sprzedam. Bank Wacicieli Nieruchomości, Poznań Piekary 1 zdw 97 459

Meble

tanio wprost ze składnicy poleca K. Bakos, ul. Wenecjańska 1, Most Chwalsizewski przy krzyżu zdw 97 990

Olejarnia

i fabryka musztardy w mieście powiatowym gdzie wyższe szkoły i garnizon, przeszło 30.000 mieszkańców dobrze prosperujące z powodu starości korzystnie na sprzedaż Oferty Kurjer Poznański zdw 97 909

Parcele

mam do oddania, Łaskawo zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 97 843

Za bezcen

szprzedaż posezonowa
szale czysta wełna 65 groszy, wełna jedwabne 1,25, prima 1,75; czapki 1,75; berety czeskie 1,25; rejuzy wełniane 2,90; szal czapka prima wełna 2,75 sweterki dziecięce deseniowe 2,50 damskie swetry wełniane 4,75, nowość 12,50, męskie swetry 2,50, pulowery deseniowe 3,50, Warszawski Skład Fabryczny, Jadwiga Podolska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej, zdw 98 409

Wyprzedajemy

pozostałość płaszczy zimowych po każdej cenie Ceny obniżymy o 50% P. Szczeniowski i Ska Poznań Wełna 1 Przyjmujemy asygnyaty Kredytu Pw 9 077-30 69

Motocykle

Motosacochy nowe oraz używane sprzedaje Koszczyński, Ogrodowa 15, Pw 8 631 45.115

Maszyny do pisania

z gwarancją pierwszorzędną nowość 690 a używane z gwarancją i prawem zamiany od 95, Skóra i Ska, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 23, S 10

Parcele budowlane

przy szosie warszawskiej bezpośrednio przy osiedlach „Dom Własny” i „Praca” wodociąg i kanalizacja przeprowadzone wprost od właściciela do nabycia. Zgłoszenia: Małecki Droga Debińska 11 telefon 11-90, Pw 9349-51.54

Skład

naczyń kuchennych 8.500 2 pokoje kuchnia przy rynku. Znaczący na odpowiedź. Janicki Dąbrowskiego 49 hurtownia tytoniowa, zdw 92 826

Parcele

budowlana sprzedam, Matejki 65 a. m. 1, zdw 97 949

Jadalnia

czarna debowa, Matejki 60, m. 3 zdw 98 394

Kaseta

żelazna, 20x40x60 cm do przechowywania akt itd. Sm. Marcin 64, miesz. 24, dw 2393

Skład

kolonialny, towar, magiel, mieszkanie sprzedam, Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 93 373

Z

powodu stosunków rodzinnych sprzedam moją filię skład fotograficznych aparatów przy ulicy Władysława 9 pod firmą Antoni Larisch zdw 98 363

Mercedes - Benz

limuzyna doskonały stan okazynie do sprzedania, Garaże Borysiaka, Dąbrowskiego 33, zdw 98 406

Dobra egzystencja

Sprzedam hurtowy skład towarów spożywczych (wszelki inwentarz, 4 pokojowe mieszkanie), egzystujący 25 lat w mieście powiatowym; potrzeba ca. 8.000 zł. Oferty „Słowo Pom.” Toruń, pod G 6577, nw 7843

Pierścień

brylant 2,60 karat czysty prima w platynowej oprawie tani, — Aleje Marcinkowskiego 23, „Ocasion” Pw 9 967-58.360

Fryzjerska

elektr. maszynkę strzyżenia zamiat 500 za 250 zł sprzedam Fryzjer, Górna Wilda 119, zdw 98 493

Magle

najnowszy system na zapęd elektryczny i ręczny dostarcza. M. Jankowski, fabryka magli, Poznań-Stareleka, zdw 98 419

Jadłodajnia

restauracja 6 pokoi mieszkanie dzierżawa 200 zł, miesięcznie powoda choroby sprzedam, centrum Poznania, objęcia 6.000 zł, Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, tel. 18-97, zdw 98 425

Jadalnię

debową, bogato rzeźbioną, bardzo tanią stołarnia, Bukowska 9, zdw 98 788

Repozytorjum

składowe sprzedam, Juraszek Chwalsizewo 2, zdw 98 729

Kanapę

gobelinową 1 stół okrągły, Umińskiego 19, mieszkanie 24, zdw 98 645

Dom

z ogrodem, 5 morgów dobrej ziemi przy mieście Pleszewie zaraz wdzierżawia, Staszak Pleszew, ul. Prokopowska 7, zdw 98 662

Piekarnia

piec pierśiowy z mieszkaniem i całkowitem urządzeniem zaraz do oddania za 3.000 zł Oferty Kurjer Poznański pod zdw 98 812

Pokój

meski, stylowy, jak nowy, tani Stanisław Nowa 2, rw 3996

Nasadkę

„Tatry” sprzedam, Oferty Kurjer Poznański rw 3991

Harmonijki

istnie dobre tani wielki wybór poleca Skład fabryczny Luina Szmelter Gwarna 16, zdw 98 907 8

Parcele

korzystnie w nowotworzącem się osiedlu hodowców drobiu rasowego przy Poznaniu, Oferty Kurjer Poznański zdw 97 967 8

Pończochy

sa miłe widzianym podarkiem gwiazdkowym Jak kupić to tylko w specjalnym magazynie pończoch A Szymański Poznań św. Marcin 1 przy placu św. Krzyżskim Pw 9 073-74 46.61/62

Gramofony — Płyty

najkorzystniejsze 2. Gdło zakupu. F. Balon, Woźna 12, Pw 9 302 3-52.21/2

Sypialnie

przedaje tani stołarnia Rybaki 15, nw 7 020 30

Wyprzedaje

plaszcz damskie
ceny do 50% obniżone, flauszowe od 15, angielskie 25 rypsove 40, georgettowe 60 pluszowe 75, dziewczęce od 12, Modele najtańsze, Józef Szuster, Stary Rynek 76 naprzeciw odwachu, zdw 98 161/2

Skład

tanio zaraz z repozytorjum do sprzedania, Dąbrowskiego 69, — Informacji udzieli: Patrona Jakowskiego 43, piekarnia, jw 2255 6

Za 50 groszy

120 sznerek chleba lub 80 bułek posmarujesz tylko jednym funtem syropem deserowym, również cały funt marmelady owocowej tylko 68 groszy do nabycia w składach fabrycznych 1. Śledzińskiego, Wroniecka 16, Wielka 15, i Stary Rynek 35 (wejście z Wiankowej), zdw 98 242 3

Gospodarstwo

100 morgowe prywatne sprzeda właściciel, Zgłoszenia: Sklen owców, Fredry 5, zdw 98 327 8

Dom

nowy, chlew, 1/2 ogrodu 4.500 z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa korzystnie do nabycia, Dybizańska, Puszczykowsko, zdw 98 367 8

Willę

6 ubikacji, 1/2 morgi ogrodu, 10 minut stacji sprzedam 7.500, Wiciak, Niwka, p. Mosina, zdw 98 401

Praktyka dentystyczna
długoletnia wieksze miasto Wielkopolski, dla choroby bardzo korzystnie sprzedam lub wdzierżawie. Oferty Kurjer Poznański zdw 98 410

Sprzedam

futro męskie 100 — szafę kuchenną 25 — i inne, Matejki 58, mieszkanie 11, zdw 98 991

Frak

dobrze utrzymany sprzedam, — Szkolna 11 m. 12, zdw 98 413

6

mórg ziemi ogrodowej Szeląg, częściowo lub w całości sprzedam, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 98 457

Pianino

sprzedam św. Józefa 2, Braun, zdw 97 699

Dom

o 2 pokojach i kuchni, warsztat, ogród morgowy owocowy, warty gaz, wodociąg, korzystnie sprzedam Schulz, Swarzędz, Dąbrowskiego 1, zdw 98 487

Radjo

bez anteny wszystkie stacje, — Obejrzeć od 18, Strusia 8, mieszkanie 11, zdw 98 420

Wóz

rzeźnicko-handlarski tani sprzedam, Chwalsizewo 34, mieszkanie 6, zdw 98 473

Motocykl

250 gotówka, Gniezno, Pirciewicz, zdw 98 562

Sprzedam

dom 1/2 morgi, pokój kuchnia blisko Poznania, 5 minut od stacji, cena 3.000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 98 560

Willa

podmiejska, ośmiopokojowa, 4 morgi, wpłata 15.000, Gniezno, Pirciewicz, zdw 98 563

Parcele

7 klm od Poznania, kolej autobus w miejscu, cena przystępna w pobliżu 2 jezior, Walicki, Poznań, Marcelego Mottego 5, m. 10, zdw 98 570

**Benenowski
Półwiejska 3**
Obrączki ślubne najtaniej, para od 8—90 zł, zdw 98 710/11

Ubranie

czarne, nowe sprzedam tani, — Półwiejska 5, mieszkanie 16, zdw 98 725

Z powodu

wyjazdu sprzedam tanió łóżeczko dziecięce, szafę rozkładaną, stół i łóżko. Skład zabawek, Bukowska 11, zdw 98 728

Skład

kolonialny mieszkanie, sprzeda Brojerski Wielkie Garbary 35, zdw 98 603

Skład

rzeźnicki przy ruchliwej ulicy tani sprzedam, Umińskiego 10, mieszkanie 10, zdw 98 602

Kolnier

modny norki prawdziwe, 190 zł, lis japoński 40 zł, Sieroca 56, Piotrowska, zdw 98 548

Kolonjalkę

mieszkaniem, towarem, magiem, czynsz 75, sprzedam, Zielona 3, mieszkanie 3, zdw 98 595

Klubowe

garnitury kanapy, leżanki, dywany, biurka, regaly biurowe, stoly i różne inne meble sprzedam tani, Lokal licytacji, Górecki, Wroniecka 4, Pw 9 977 8-52.88

Urządzenie

fryzjerskie nowe, dwie obsługi, Oferty Kurjer Poznański zdw 98 672

Wytwórnia cukierków

4 ubikacje z całym urządzeniem tani sprzedam, Krakowski Roman Szymańskiego 7, zdw 98 681

Plaszcz

meski, ciepła podszewka, sprzedam, Głowiński Plac Bernardyński 4 I, zdw 98 687

Skład

kolonialny przyległe mieszkanie, sprzedam zaraz, Szamarzewskiego 15, zdw 98 685

Radjo

3 lampkowy komplet, sprzedam, Cena 170 zł, Woźna 24, m. 11, zdw 98 508

Meble

najtaniej, suche z centralnie ogrzewanych magazynów poleca Dom Mebli, Zytkowski Dom, Woźna 12, zdw 98 650/1

Aparat

do powiększeń tani, Grobla 19, m. 8, zdw 98 599

Gramofony

okazyjnie sprzedaje s. Wielkie Garbary 34, mieszkanie 12, zdw 98 510

Sprzedam dom

w śródmieściu, narożnik rynku, trzy składy i restauracja (restauracja) do objęcia wpłaty 12.000, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 98 619

Piekarnię

w Poznaniu sprzedam Dzierżawa miesieczna, Oferty Kurjer Poznański zdw 98 616

4,90 koszula

smokingowa, nocna 3,25, dzienna 2,75, damska 1,50, pończochy macco 0,60 Bemburga prima 3,00 oryginalny Bemburg 3,75, skarpety 0,30 niciane 0,35, czyste wełniane 1,80, torebki po 2,80, skórkowe trykoty ciepłe, rekawiczki damskie, męskie za bezcen, tylko Wielkie Garbary 10 Jamont, z Wodnej na prawo, zdw 98 489

Poszukuję

zaraz na 6 lat 50 000 zł na pewne przedsiębiorstwo — Zapewnienie pierwszorzędne w złotych w złocie przy dobrym oprocentowaniu Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 98 888

Wspólnika

do piekarni w Poznaniu przyjmuje Oferty Kurjer Pozn. zw 98 617

Kupię

mk. 20.000. 5% krótkoterminowa pożyczka państwowa z r. 1920 (nie skontowana). Oferty Kurjer Pozn. zw 98 518

Wspólnika

czynnego gotówka 10 tysięcy — przyjmie ciałem założenia rentowego przedsiębiorstwa. Wnoszę równy kapitał współpracę Oferty Kurjer Pozn. zw 98 983

Wypożyczę

250 zł w procentie pokój umiarkowany lub obiad. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zw 98 756

300 zł

pożyczki na krótki czas pod zastaw mieszkanie z meblami i wysoki procent poszukuje. Spieszne zgłoszenia uprasza się Kurjer Pozn. zw 98 656

1000

pożyczki poszukuje Hurtownia paszy — dobre wynagrodzenie — białe ciche wspólnoty 3 000. — Oferty Kurjer Pozn. zw 98 665

Odstąpię

egzystencję za 2—3000 zł prawnie zastrzeżoną. Dochód około 5 000 miesięcznie — (fachowość niekonieczna). Oferty Kurjer Pozn. zw 98 764

1000—7000 zł

na stałą posadę kierowniczą lub wspólnika (czk.) poszukuje do brzo zaprowadzone, bezkonkurencyjne przedsiębiorstwo przemysłowo-handlowe, centrum Poznania. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zw 98 746

8 DO WYNAJĘCIA

Poszukuję

pokoju lub 2 z kuchnią wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zw 97 987

Mieszkania

4 2 1 pokojowe dwa składy wydzierżawie, czynsz zgóry. Władomości: ul. Matejki 65 a m. 1. zw 97 950

Pokój

kuchnia luboń stacja od Poznania 2 minuty od dworca zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia: Szkoła Luboń. zw 97 851

Pięciopokojowe

komfortowe 4 piętro, front, przy Marsz. Focha od styczenia wynajmę potrzebne 3 500 zł w tem rok zgóry Oferty Kurjer Pozn. zw 98 332

Garaz

na przechowanie samochodu zaraz tania oddam. Marsz. Focha 78. — mieszkanie 4. Telefon 7606. zw 3934

Dla

panów adwokatów mieszkanie 5 pokojowe w rynku miasta powiatowego 6 000 mieszkańców do wynajęcia. Egzystencja pewna. zw 98 398

Duże

3 frontowe pokoje, ul. Matejki, dzierżawa rok zgóry. Faleński. 27. Grudnia 5. III. pięt. zw 98 466

Komfortowe

śliczne, siedmio-pokojowe mieszkanie w pobliżu parku „Wilsona”, z powodu wyjazdu oddam za zwrot kosztów urzędzenia łazienki. Zgłoszenia do „Par” Aleje Marcinkowskiego 11 pod 58.365. Pw 3 557-58.365

Pokój

z kuchnią za roczną dzierżawą. Adres w Kurjerze Poznańskim zw 98 887/8

Dwupokojowe

kuchnia 600 rok dzierżawa. Łukaszczyka 6 mieszkanie 14. zw 98 609

Pokój

kuchnia z meblami tania sprzeda Cybińska 7—8, mieszkanie 3. zw 98 454

Pokój

kuchnia przy rynku wydzierżawie. Mosina. Garbarska 7. zw 98 543/4

3 pokojowe

mieszkanie z wygodami, miesięcznie 150 willa przy Grunwaldzkiej od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Sójka. Wierzbicice 21. zw 98 600

Mieszkanie

czteropokojowe odstąpię z meblami za gotówkę 3 500 (Łazarz) za zgodą gospodarza Komorne tania. Oferty Kurjer Pozn. zw 98 605

Za

zgodą gospodarza 2 pokoje kuchnia. Oferty Kurjer Pozn. zw 98 737

Emerytowi

wydzierżawie willę podmiejską. Gnieszno. Piwcewicz. zw 98 521

Dwupokojowe

kuchnia 480, czteropokojowe — komfort 900 w tem 1/2 roczne dzierżawy. — Biuro Posłańców. Przecznicza 1 a. zw 98 647

Mieszkanie

3 pokoje, balkon, komfort. I. piętro, odstąpię z meblami. Oferty Kurjer Pozn. zw 98 654

Pokój

z wygodami 750 zł w tem pół roku dzierżawa przy Rynku Wileckim. Wiadomości Kurjer Pozn. zw 98 638

Dwupokojowe

komfortowe. Mroczkowski. Zydowska 1. rw 3995

Słoneczny

frontowy pokój, korytarzyk, śródmięście z meblami 900, — samotnej osobie. Dzierżawa 20. — Oferty Kurjer Pozn. zw 98 753

2 pokoje

kuchnia zaraz do objęcia. Marszałka Focha 111. zw 98 692

9 SZUKA MIESZK

2 pokoi

z kuchnią poszukuje Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zw 98 612

2 pokoi

kuchni poszukuje bezzadżetne małżeństwo, czynsz zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zw 98 997

Próżnego pokoju

z używaniem kuchni poszukuje się od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zw 98 189

4 pokojowego

mieszkania w śródmieściu z wygodami poszukuje solidny lokator, na poważnym stanowisku Dzierżawa do 200 zł. — Czynsz ewentl. zgóry Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zw 98 362

Dwie

siostry poszukują pokoju próżnego od gospodarza czynsz zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zw 98 375

Poszukuję

2—3 pokojowego mieszkania, zarobki 3000 zgóry. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zw 97 983

50—100 zł

dam za wskazanie mieszkania 3—4 pokojowego możliwie w śródmieściu z czynszem 100 150 zł. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zw 98 408

Pokoju

lub 2 kuchnia poszukuje paniąka stałej posadzie, dzierżawa miesięczna, Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zw 98 404

Kolejarz

poszukuje 1—2 pokojowego mieszkania wprost od gospodarza. Jeżyce-Łazarz Oferty Kurjer Pozn. zw 98 577

Mieszkania

1—2 pokojowego kuchni blisko śródmieścia wprost od gospodarza poszukuje zaraz, zapłaci miesięcznie rok zgóry. Agencja wykluczeni Oferty Kurjer Pozn. zw 98 567

Elektromonter

poszukuje portierstwa z mieszkaniem. Oferty Kurjer Pozn. zw 97 799

2 pokoje i kuchnia

od gospodarza w centrum poszukuje bezzadżetne małżeństwo. Czynsz zgóry według umowy. — Oferty do Kurjera Poznańskiego go zw 98 653

3—4 pokoje

z kuchnią, łazienką, potrzebne zaraz. Czynsz zgóry. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zw 98 762

6—8

pokoju na cele mieszkalne i biurowe w śródmieściu poszukuje adwokat. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zw 98 575

Poszukuję

3—4 pokoi (śródmieście) od gospodarza Oferty Kurjer Pozn. zw 98 677

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię

zgodą gospodarza pokój kuchnia, wejście z ulicy, nałajac się na przedsiębiorstwo, na pokój kuchnie lub jeden pokój dla samotnej pani Włda Oferty Kurjer Pozn. zw 98 437

Skład

kolonialny, 2 pokoje na mieszkanie 2—4. Chwałiszewo 66. zw 98 706

11 POKOJE UMEBL.

Obszerny frontowy

dla panów lub pań i mały zaraz wolne. Niegolewskich 10 I. piętro. m. 5. zw 97 555

Pokoik

niedrogi, ładny. Bardasz. Strusia 8. zw 96 964

Dwuosobowy

jednosobowy z utrzymaniem lub bez. Wielkie Garbary 16. m. 8. zw 98 228

Pokój

1—2 osobowy czysty, słoneczny spokojny z elektrycznością od 1 I. 32 Wielkie Garbary 36 m. 22. zw 92 355

Pokój

umeblowany, słoneczny, ogrzewaniem zaraz. Niegolewskich 12. mieszkanie 8. zw 97 791

Jedno — dwuosobowy

jasny, wygodny, elektryczność. Wierzbicice 10 I. front. zw 97 695

Na biuro

2—3 pokoje umeblowane do wynajęcia Ratajczaka 17. m. 5. zw 98 347

Śródmieście

przy Zamku, ładny utrzymaniem. bez. Waly Jana III. 11. parter. prawo. zw 98 236

Działalności

3 m. 4. dwuosobowy. zw 97 357

Pokój

Aleje Marcinkowskiego 16. m. 18. zw 98 079

Pokój

utrzymaniem. 27 Grudnia 9. III. zw 98 381

Pokój

Reya 2. prawo. zw 98 366

Pokój

niekrepujący, centrum. Garnarska 2 m. 8. zw 98 349

Pokój

umeblowany czysty. Półwiejska 38 I. prawo. zw 98 035

25 zł

wspólny pani. 27 Grudnia 19. — Strzelecka. zw 98 193

Pokój

dobrze umeblowany, używaniem kuchni obsługa wolny Skryta 4. m. 1. zw 98 390

Gimnazjastę

pierwszych klas przyjmie rodzina inteligentna, zapewniona summa na opiekę, dobre odżywianie, fachowa pomoc w naukach gimnazjum Mickiewicza 3 minuty — Zgłoszenia Marszałka Focha 121. m. 4. zw 98 460

Umeblowany

pokój. Św. Marcin 32 front. m. 7. zw 98 461

Pokój

z klatki schodowej zaraz. — Św. Marcin 64. dom środkowy. III. prawo. zw 98 464

Aleje

Marcinkowskiego 16. II. prawo. dobrze umeblowany, elektryczność, wolny. zw 98 467

Niekrepujący

pokój, światło elektryczne blisko Kaponiery. Bukowska 9. parter. zw 98 476

Pokój

Pomorska. Zygmunta Starego 6. zw 98 478

Pokój

Pocztowa 27. m. 6. zw 98 482

Panie

na wspólny pokój. Drescher. Kwiatowa 2. zw 98 496

Tanio

Długa 3. II. lewo. zw 98 497

Frontowy

panu zaraz. Woźna 11. m. 7. zw 98 492

Pokój

panu zaraz. Skarbowa 15. ogród, mieszkanie 22. zw 98 525

Pokój

utrzymaniem lub bez. Składowa 1. III. wejście mieszkanie 20. zw 98 424

Pokój

panu. Ogródowa 2 I. prawo. zw 98 433

Oddzielny

Kopernika 3 IV mieszkanie 14. zw 98 411

Pokój

inteligentnej pani. Różana 23. II. zw 98 417

Ładny

pokój kuchnia, łazienka, korytarzem Strumykowa 38. mieszkanie 10 do 12. zw 98 608

Wspólny

umeblowany lub małżeństwo. Staszica 25 mieszkanie 6. zw 98 422

Dwu-

trzyosobowy panienkom słoneczny elektryczność. Józefa 6. mieszkanie 8. zw 98 426

Pokój

Strzelecka 28 a. parter lewo. zw 98 431

Pani

pokój wspólny. Garnarska 1. m. 8. zw 98 456

Pokój

frontowy. czysty. Poznańska 8/10. mieszkanie 8. zw 98 463

Pokój

umeblowany panu zaraz wynajmę. Garnarska 3 m. 15. zw 98 479

Dwuosobowy

Kwiatowa 6. mieszkanie 7. zw 98 442

Pokój

Zupańskiego 5. m. 4. zw 98 450

Wspólnika

na frontowy pokój. Półwiejska 13. m. 5. zw 98 446

Wspólny

panom tania. Kopernika 6. m. 5. zw 98 568

Balkonowy

dwuosobowy pokój kuchnia, łazienka, osobne wejście. Oferty Kurjer Pozn. zw 98 607

Dąbrowskiego

25 a. I. lewo. słoneczny, frontowy. jedno dwuosobowy. zw 98 485

Pokój

telefonem lub bez. elektryczność. jednemu lub dwóm panom — Wielkie Garbary 34. mieszkanie 12. zw 98 511

Pokój

czysty panom. Strzelecka 6. III. lewo. zw 98 486

Pokój

zaraz do wynajęcia. Św. Józefa 6. III. m. 9. zw 98 500

Pokoik

wolny. Wrocławka 10/11. I. lewo. zw 98 501

2 częściowo

umeblowane pokoje na biura zaraz. Ul. Pocztowa 23. parter lewo, pomiędzy godz. 13—15. zw 98 502

Małżeństwu

inteligentnemu pokój. Plac Sa-pieżyński 4. mieszkanie 7. zw 98 504

Pokój

panu. Półwiejska 29. mieszkanie 3. zw 98 506

Pokój

duży dwóm osobom. Seweryna Mielżyńskiego 1 m. 13. zw 98 516

Dwuosobowy

elektryczność. Kochanowskiego 5. m. 6. zw 98 519

Pokój

dwuosobowy wynajmę. Mostowa 4. I. lewo. zw 98 520

Pokój

wynajmę Ratajczaka 13. m. 5. zw 98 523

Ciepły

spokojny, jedno-dwuosobowy, utrzymaniem bez. Młyńska 2. 16. zw 98 546

Pokój

św. Wojciech 21. m. 8. zw 98 670

Dwuosobowy

Krynica — „Znicz“
komfort, centrum 8 zł. Jabłoni-
ska. — zdw 98 813

Worcehta
Nowozbudowany pensjonat „Oa-
za“ M. Niewiarowskiej. St. Su-
lima-Samujłowicza poleca komfor-
towe pokoje z piękną gorącą
zimną wodą. Każdy pokój z ba-
konem, fortepianem, radio, kuchnią
obfita, smaczna i tania. —
Pw 9143-82 395

16 OSOBISTE

Blondynkę
Empire, która niedziele przed
Świątami oznaczyła spotkanie na
środe proszę o porozumienie się
Kurjer Poznański zdp 98 360

Przyszłym matczom
Zycze pomyślnego Nowego Roku
ażeli pamiętali, że w wózkach
fy Mieczysław Pogorzelski, Po-
znań, ul. Wodna 7, gdzie jest
duży wybór bobaski najzdrowiej
się chowają. — Bocian
— rw 3998/04

Ostrzeżenie
Za długi i wstępnego meża mego
Andrzeja Wojciechowskiego nie-
odpowiadam. Ostrzegam przed
kupnem interesu który jest moją
własnością. Franciszka Wojcie-
chowska, Poznań Fabryczna 5.
— zdw 98 483

21 ZGUBNY

Piesek
nierasowy jannik 30lt. białe
topki zaginął. ewentl. znalazcę
prosi o wiadomość kpt. Biało-
szynski. Psarskie. — zdw 97 865

Rękawiczkę
lewa damska zamszowa zgubiłam
wczoraj w kinie Apollo. Proszę
oddać Zalachowska, Rzeszyń-
spolitej 4 — zdw 99 624

22 ROZMAITE

Fotografie
do kart tramwajowych tanio —
Stolski. 27 Grudnia 5. — zdw 96 570

Kto
przepisuje szybko i tanio na ma-
szynie rachunki budowlane? Zgło-
szenia Kurjer Poznański
— zdw 97 985

Fraki
i smokingi wypożyczają na bale.
T. Panaś, Pl. Wolności 2. telef.
12-76 — zdw 98 128

Lakierowanie
mebli. Kwissa Wozna 18.
— zdw 98 214

Złoczenie
i reparacje ram mebli złotych.
Kwissa Wozna 18. — zdw 98 275

Fotografie
portrety Barona Perłerscy Ale-
je Marcinkowskiego nr 8. Ceny
zniżone. — zdw 1316

Gurgula
biskupki dla dzieci, niemowlat,
starców chorych, polecane przez
Izby Lekarskie do nabycia wszę-
dzie. Fabryka Gurgula Jarosław.
— zdw 7 726

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań cen-
trum ul. Romana Szymańskiego
go 2. pierwsze piętro, lewo drug
dom od placu Światokrzyskiego
— zdw 76 644

Inwalida
z koncesją może się zaraz zgło-
sić Restauracja „Botania“ Da-
browskiego 105. — zdw 98 350

**Pracownia
Gorsetów
„Wanda“**
Ratajczaka 27
partier, Gorsety
na miarę. Pasy
gotowe, gorsety
do po cięży Pasy
sportowe. Biu-
stoszonosze wszel-
kiego rodzaju.
Reparacje gor-
setów — Nocne
damskie koszule.
— zdw 98 633

Niezależny
młodzieniec (literatura, nauka
prawo), przyjaźni przyjaciel współ-
pracy mieszkanie zakładając kan-
celarię. Zgłoszenia „Par“ Po-
znań, Marcinkowskiego, pod „Pro-
pozycja“ — Pw 9962-64 370

Na zimę
niezbędne suknie kostiumy swe-
try, jumpry, pulowery wykonuje
przerabia „Pricot“ Szymań-
skiego 10, przy Światokrzyskim
mieszkanie 12. — Pw 9807-52 66

Książkowosć
prawdową zaprowadza regu-
lę, ustawia bilanse, załatwia
wszelkie sprawy podatkowe itp.
Wyjeżdżam również poza Po-
znań, Feliks Raczkowski, Rewi-
zor ksiąg, Poznań, ul. Spokojna
27. — zdw 98 526

Akuszerka
Krajewska Strzelecka 2 przy pl.
Światokrzyskim przyjmuje panie
udziela porady i pomocy położni-
czej. — zdw 95 309/10

Suknie
balowe, wizytowe, elegancko ta-
nio wykonuje. Kapelusze dam-
skie, męskie, czynsz fasonowy
2 zł. farbowane 3. Grosman, Pie-
kary 18, podwórze lewo, IV.
— zdw 98 443

Krawcowa
z dobrym krojem poleca się w
dom i poza domem. Wida, Ki-
lińskiego 12 mieszkanie 2.
— zdw 98 311

Maskowe kostjomy
wypożycza wielki wybór Pawli-
kowska Poznań Wozna 15.
— zdw 96 139 90

Akumulatory
radiowe naprawiam nawa ołyta
1.80 zł. Tomczak Fabryczna 35 b
— zdw 91 327 8

Wykazowe
fotografie tanio wykonuje Igna-
szak zakład fotograficzny Gór-
na Wilda 71. — zdw 98 304 5

Warszawianka
pierwszorzędna krawcowa, szyje
tanie, elegancko. Wierzbicie 11,
partier, lewo. — zdw 98 488

Gluchota
szum, cieknięcie uszu uleczałe.
Zadajcie bezpłatnej, pouczającej
broszury. Eufonia, Liszki.
— zdw 98 816 7

Dzielny homeopata
może się zgłosić do powiatowego
miasta. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdw 98 819

Meża
kulturalnego na stanowisku nie-
materiałistę szuka szatynka —
szlachcianka Oferty Kurjer Po-
znański zdw 98 358

Biuro
„Rekord“ załatwia sprawy ma-
trymonialne Skarbowa 15.
— zdw 98 481

Ożenie
sie z osobą starszą. Samotny,
materiałnie niezależny, z sfer to-
warzystkich. Warszawa, Niecała
2 — 17, kierownik. — nw 7 849

Weterynarz
starszy kawaler zamożny szlach-
cic, szuka żony. Oferty bezano-
nimowe Kurjer Poznański
— zdw 98 749

Bardzo przystojny
nauczyciel miasta poznań, ładna,
bogata religijna pannę do lat 21,
chętnie obżadku greckiego. Mo-
gą być także Polki. Cel matry-
monialny. Szczęśliwe oferty
Kurjer Poznański pod
— zdw 98 815

Skromna
uczciwa z gotówką 4000, pozna-
subtelny pana na stałym stan-
nowisku po 30. Cel matrymonial-
ny. Zgłoszenia Kurjer Poznański
— zdw 98 678

Panna
krawcowa gospodarna i oszczę-
dna z własnym mieszkaniem szu-
ka meża najchętniej urzędnika
do lat 35. Oferty Kurjer Pozn.
— zdw 93 900

Dla
mego szwagra, kawalera 35 let-
niego, rzymsko-kat., Wielkopo-
lanina, bardzo przystojnego do
szlachetnej rodziny, właśc. 40-
morg. gosp. pszennej ziemi; w
Poznańskim, poszukuje panny
lub bezdzietnej wdówki, 25-35
lat, gospodarniej, dobrego charak-
teru, z majątkiem od 3.000 zł.
celem ożenku. Panie, którym za-
leży na dobrym mezu i przedkim
ożenku, zechcą złożyć oferty z
fotografią Kurjer Poznański
— zdw 90 454

Francuski
konwersacja Przygotowanie ma-
tury. (Dyplom paryski) Plac No-
womiejski 0a, partier. — zdw 98 356

Kto
udzieli lekcji języka francuskie-
go i angielskiego. Oferty do Ku-
rjera Poznańskiego zdw 98 453

Księgowosć
stenografii, pisanie maszyna wy-
ucza tanio. Kurs rozpoczynamy
4 stycznia Postępowi Sapieżyń-
ski 2a. — zdw 97 022/3

Kursy
handlowe rozpoczynam 4 stycznia
1932 r. Kromczyńska Ogrodo-
wa 16, II. — zdw 98 037/8

Kursy
stenografii, pisanie maszyna
księgowosć 3 i 4 miesięczne roz-
poczynam 4 stycznia Tyran Za-
worska Strzelecka 33 i Poznań-
ska 28 30 — zdw 95 464

Kursy
stenografii, pisanie na maszy-
nach rozpoczynam 5 stycznia
Kantaka 1 — zdw 96 036

Uczennice
do szycia kroju. Zgłoszenia
Böttcherowa, Górna Wilda 43
— zdw 98 451

Książkowosć
kto wyuczy prywatnie? Zgło-
szenia Kurjer Pozn. zdw 98 726

**Kursy kroju
rozpoczynam**
Kazimiera Kazubowska
Światokrzyski 3. — zdw 98 423

**Ważne dla promocji
Uczennice**
przyjmuję pensjonat Aleje Mar-
cinkowskiego 19 Obłatańska.
— zdw 98 538

**Uczennice, studentce
za 85 zł**
centrum mieszkanie, utrzymanie,
opali światło. Pomoc do promocji
Adres wskazać Kurjer Pozn.
— zdw 98 537

25 MUZYKA

Trio
meskie (damskie) dobrze zgrane
z ubocznymi instrumentami i
śpiewem potrzebne od 15. 1. —
Zgłoszenia z podaniem wymagań
i fotografii. Cukiernia, Marci-
niak, Pleszew. — nw 7824

Lekcyj
gry fortepianowej udzielam. Go-
rzelińska Skońska 16.
— zdw 98 407

Na fortepianie
udzielam lekcji gruntowne i su-
miennie. Ulica, św. Józefa 9 a
m. 1. — zdw 96 443 4

Gry
fortepianowej udzielam przystę-
pie. Rencowa Dąbrowskiego 5.
— zdw 98 531/2

Lekcyj
skrzypiec, gitary, mandoliny
udziela Jakubowski. Wilda
Strumykowa 7, III.
— zdw 98 565/6

Centrala muzyków
dostarcza stale wszelką muzykę.
Dyrektor Guziński, Marcinko-
wskiego 23. — zdw 99 488 9

Na cytrze
koncertowej udzielam lekcji. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
— zdw 99 747

Duet
potrzebny zaraz. Broadway,
Starościska 1. — zdw 98 613

**Lekcyj
gry na fortepianie**
udziela Halina Malinowska, b.
prof. Państwowego Konserwato-
rium w Poznaniu i Konserwato-
rium Wrocławskiego. Zgłoszenia
ul. Sew. Mielżyńskiego 1, III.
— zdw 98 515

26 ROZRYWKA

Wypożyczalnia
książek powieściowych i dla mło-
dzieży. — Największa najtańsza.
Nowy udoskonalony system wy-
pożyczania. Wszystkie nowości.
Wozna 12, dom firmy Kujaż.
— Wozna 12 — zdw 91 338

Kino „Tęcza“
wyświetla Miłość Kozaka.
— zdw 99 682

**Dźwiękowe Kino
„Odeon“**
wyświetla od dziś potężne arcy-
dzieło dźwiękowe p. t. „Marok-
ko“ z Marią Dietrich. Począ-
tek seansów w niedziele i święta
o godz. 3. — zdw 98 754

27 SZUKA PRACY

Ogrodnik szofer
lat 35, żonaty i dziecko, 20-letnia
praktyka ogrodnicza i 10-letnia
mechanika szofera pierwszorzę-
dne świadectwa i referencje poszu-
kuje zaraz lub później posady.
Zgłoszenia Kurjer Pozn.
— zdw 97 335

Ogrodnik - pszczelarz
lat 31 przyjmie stałą posadę w
większym majątku lub urzędni-
ka w mniejszym folwarku ino-
złożyć kaucji do 1000 zł. Łaska-
we oferty Kurjer Poznański
— zdw 97 376

Cukiernik
samodzielny, pierwszorzędna sła-
szuka pracy zaraz w Poznaniu
w dobrym interesie lub jako kie-
rownik. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 97 488

Służąca
znająca szycie robotki gotowa-
nie i sprzątanie szuka posady w
lepszym domu. Oferty Kurjer
Poznański zdw 97 661

Osoba
młoda inteligentna, uczciwa z
gotowaniem szyciem i haftowa-
niem szuka posady od zaraz. —
Oferty Kurjer Poznański
— zdw 98 029

Książkow
bilansista długoletnia praktyka,
dobre świadectwa poszukuje po-
sady. Oferty Kurjer Poznański
— zdw 97 747

Woznica
inkasent z dobrimi świadectwa-
mi poszukuje posady z kaucją.
Oferty Kurjer Poznański
— zdw 97 867

Posady
do dzieci i pomocy pani domu za
minimalnym wynagrodzeniem,
eventualnie za utrzymanie zaraz
córka z porządnej rodziny ku-
pieckiej, inteligentna, skromna,
lat 26, na życzenie obszerne refe-
rencje. Oferty Kurjer Pozn.
— zdw 98 068

Posługi
poszukuje. Oferty do Kurjera
Poznańskiego zdw 98 299

Rolnik
lat 35, 12 lat praktyki w Poznań-
skiem, z szkołą rolniczą, umiały
sądzić w krytycznych warun-
kach gospodarczych poszukuje
posady samodzielnej, ewentual-
nie administracji za złozeniem
kaucji. Jan Szulcowski. Malet-
ność Leszcze 9. Kłódawa pow.
Kolo. — zdw 99 319

Inteligentna
osoba obojętne zarząd domu wzgl.
pielęgnacji chorego. Podobne sta-
nowisko już zajmowała. Oferty
Kurjer Poznański zdw 98 223

Młynarz
kilkuletnia praktyka, poszukuje
posady, obeznany z nowoczes-
nymi maszynami, również obsłu-
ga motora ssącego i Diesla. Łaska-
we zgłoszenia W. Kasprowak,
Szklana Huta, poczta Chrośn a.
pow. Nowy Tomyśl. — zdw 98 252

Gospodyn
oszczędna i uczciwa z długoletnią
praktyką szuka posady. Oferty
Kurjer Poznański zdw 98 378

Służąca
czysta, uczciwa z dobrym goto-
waniem i praniem, chłubne swia-
dectwa poszukuje posady. Zgło-
szenia Kurjer Pozn. — zdw 98 874

Przyjme
posługę z praniem. Oferty Kurjer
Poznański zdw 98 370

Pracznia
czysto pierze, sumienna szuka
prania prasowania, sporządzania
bielizny. Adres: Mai, ul. Gali-
carska 5 m. 13. — zdw 98 364

Wdowa
w średnim wieku przyjmie posa-
de gospodi do księdza. Oferty
Kurjer Poznański zdw 98 357

**Rutynowana
stentotypistka**
pisząca bardzo biegle na maszy-
nie poszukuje posady zaraz. —
Oferty Kurjer Poznański
— zdw 98 555

2 000
kaucji dam, przyjmie bufet na
rachunek posadę stołową spe-
cialista robienia zakąsek, sałat,
majonezów. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 98 393

Sekretarz sądowy
emeryt obeznany z prawem bie-
gły w języku niemieckim poszu-
kuje zajęcia za skromnym wynა-
grodzeniem. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 98 339

Wychowawczyni
z dobrimi świadectwami poszu-
kuje posady do dzieci lub niemow-
lecia. Miejscowość obojętne. —
Oferty Kurjer Poznański
— zdw 99 402

Inteligentna
starsza przyjmie posadę zarząd-
czyni w majątku lub u samotnego
pana. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
— zdw 99 403

Pomocnik
leśny (gajowy) poszukuje posady
świadectwa szkolne i świadectwa
odbytej praktyki leśnej na żada-
nie. Zgłoszenia do Kurjera Pozn.
— zdw 99 412

Polonistka
dyplom magistra fil. szuka po-
sady oraz korepetycji. Oferty
Kurjer Poznański zdw 99 414

Panna
wracając z Francji przyjmie za-
raz posadę jakakolwiek do 2 osób
z szyciem gotowaniem. Oferty
Kurjer Poznański zdw 99 416

Maturzystka
poszukuje posady elewki w apte-
ce. Ch. Róli Toruń, Mostowa
22, telefon 410. — nw 7 849

Żelazniak szofer
(22 lata) z dobrimi świadectwami
szuka posady inkasenta pod ożu-
jącego. Łaska we zgłoszenia Ku-
rjer Poznański zdw 98 354

W roku

1931

otrzymała ekspedycja
Kurjera Poznańskiego

498 970

ofert

dla swoich inserentów.

Fakt ten wskazuje

i Tobie

właściwą centralę ogłoszeń.

70
Św. Marcin

Chiromantka
wykłada karty. Kwiatowa 9, po-
dwórze L. 14 — zdw 98 778 9

Dziecko
przyjme na wychowanie. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdw 98 550

**Wykwintne krawiectwo
Relewicz,
Pl. Nowomiejski 3 i p.**
wykonuje ubiory wieczorowe po
bardzo przystępnych cenach.
— zdw 98 517

Krawcowa
wykonuje suknie balowe 8 zł. Ła-
kowa 7a, miesz. 19. — zdw 98 540

25-40 zł
wykonuje gwarantowane ubrania
płaszczki Św. Józefa 9, miesz. 1.
— zdw 98 545

Praktyka dentystyczna
w większym mieście Poznańskim
dobrze zaprowadzona z powodu
śmierci dla uprawnionego denty-
sty lub dentystki na dogodnych
warunkach zaraz do oddania. —
Oferty do Kurjera Poznańskiego
— zdw 98 547

Obiady, kolacje
smaczne tanio wydaje jadalnia.
Półwiejska 17. — zdw 93 740

23 OŻENKI

Salon mód
wykonuje wykwintnie, tanio suk-
nie balowe wizytowe i płaszcze.
Fęgierska Wielkie Garbary 33.
— zdw 98 731

Dyplomowana
krawcowa wykonuje pierwszo-
rzędne suknie od 6 zł. Skryta 3,
m. 8. — zdw 98 637

Bazar Nowości
kryształki 75 groszy. Stary Ry-
nek 16/17, naprzeciw Wójnej.
— zdw 98 683

Panna
lat 36, blondynka posiadająca
4000 zł z zawodu gospodyn z
majątków pragnie wyjść za mąż
Paniego urzędnika rzemieślnicy,
wdowcy mile widziani. Oferty
Kurjer Poznański zdw 98 377

Nauczycielka
na stałej posadzie lat 28 brunet-
ka średniego wzrostu, milego u-
sposobienia niebiedna pozna pa-
na ze sfery urzędniczej. Cel ma-
trymonialny. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 98 409

Dystyngowany
bardzo przystojny, dobrze sytu-
wany bankowiec, któremu nie
zależy na majątku, tylko na
pięknej serdecznej przyjaciółce,
pragnie ją tą drogą poznać. Cel
matrymonialny. Oferty upra-
szam przesać do Kurjera Pozn.
— zdw 98 530

Mistrz
piekarski lat 23, własna, nieru-
chomość, skład pełnym biegu,
centrum oświatowego miasta,
wartość 50 tysięcy, braku znajo-
mości pozna pannę odpowiednim
wieku majątkiem do 25 tysięcy.
Dyskretna zapewniona. Cel ma-
trymonialny. Zgłoszenia do Ku-
rjera Poznańskiego zdw 98 498

Kawaler
lat 41, rzeźnik posiadający 10
tysięcy gotówki poszukuje tą dro-
gą żony. Zgłoszenia z fotografią
do Kurjera Pozn. — zdw 98 531

Dla siostry
panny, lat 25, posiadającej 6 ty-
sięcy i wyprawę, poszukuje od-
powiedniego kandydata na meża,
najchętniej urzędnika lub rzę-
mieślnika samodzielnego. Oferty
solidnych, zdecydowanych panów
kierować proszę do Kurjera Po-
znańskiego zdw 98 475

Pana
starszego kulturalnego, zamoż-
nego pozna czterdziestoletnią wd-
wianką, inteligentną. Cel matrymo-
nialny. Oferty „Par“ Aleje Mar-
cinkowskiego 11 pod 58 371.
— Pw 9 970 58 371

Dla
siostry, panny lat 23, ciemno-
blondynki, z gotówką 6 tysięcy
zł i wyprawą poszukuje panów
urzędników lub rzemieślników ce-
lem ożenku. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 98 820

Dla brata
przystojnego z praktyką zagranicą
posiadającego realność z urza-
dzeniem rzeźnikiem wartości 60
tys. poszukuje żony. Panie od
20-30 lat posiadające gotówkę
do spłacenia rodziny lub posiad-
łość i rzeźnictwo racza oferty z
fotografią złożyć do Kurjera Po-
znańskiego zdw 98 722

Znudzony
samotnością kawaler lat 40, ku-
piec z własnym przedsiębior-
stwem handlu, i miesz. chciałby
się w tym Nowym Roku ożenić
szuka odpowiedniej partii. Panie
zdecydowane racza wyczerpujące
zgłoszenia przesać możliwie z fo-
tografią Kurjer Poznański
— zdw 98 721

Samotna
lat 35, gospodarna domatorka po-
zna pana starszego szlachetnego
Cel matrymonialny. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 98 771

Bona
kochająca dzieci poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 98 494

Szukam
posługi zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 527

Panienka
znająca szycie robotki szuka posady do dzieci. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 98 528

Krawcowa
trzyletnia nauka szuka szycia w domu. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 98 529

Stenotypistka
bez dalszych środków do życia szuka posady. Ostatnio 3 lata firmie Otmianowski Aniela Czechańska. Wysoka 11. zdw 98 533

Dziewczyna
uczciwa pracowita i czysta poszukuje posługi raz lub dwa razy w tygodniu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 421

Fryzjer
damsko męski poszukuje posady zaraz lub od 15. Specjalność: dział męski. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 432

Sierota
szuka posady do niemożliwej. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 551

Dziewczyna
poszukuje posady z praniem, gotowaniem od 15. 1. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 559

Gospoia służąca
dobrej rodziny, uczciwa, religijna szuka posady w lepszym domu gotowaniem do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 98 558

Kelner
złoży kaucję szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 98 758

Uczeń
stolarski z jedno-roczną nauką poszukuje dalszej nauki w przedsiębiorstwie stolarskim. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 689

Ekspedjentka
piekarsko-cukiernicza poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 534

Panienka
znająca szycie i cośkolwiek gotowania, poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 98 507

Zawód
rzeźbiarki lub piekarski wstąpię jako uczeń, mam lat 20. 7 klas gimnazjum zdrowy i silny, z rodziny przemysłowej. Oferty „Par” Aleje Marcinkowskiego 11 pod 58 366. Pw 9 973-58 366

Biurowa
poszukuje posady w biurze lub w składzie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 539

Maszynistka
poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 744

Panienka
znająca pracę domową, szycie, szuka posady lub posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 736

Służąca
szuka miejsca. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 727

Szukam
pracy lub posługi popołudniowej z praniem za 15 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 755

Biegła
maszynistka poszukuje posady, najchętniej u adwokata. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 441

Panienka
poszukuje posady do składni, posługi lub innej. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 444

Szukam
posługi przed południem za spanie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 639

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Romans”.
Aurora: Kto jest złodziejem?
Colosseum: „Neapol śpiewające miasto”.
Corso: „Jego najlepszy druh”.
Edison: „Taniec wśród serc”.
Harfa: „Warta nocna”.
Kapitol: „Gniazdo miłości”.
Metropolis: „Pat i Patachon jako królowie mody”. Na scenie: Gościnne występy, fenomenalne atrakcje.
Nowości: „Świat cudów i sławy”. Na scenie wielka rewja p. t. „Elektryczna Miłość”. (Gościnny występ „Hupściaka” Skoniecznego).
Orzeł: „Noc zniszczenia”.
Roxy: „Miasto tysiąca uciech”.
Renaissance: „Król Konga”.
Słońce: „Ben-Hur”.
Teatona: „Miłość Kozaka”.
Wilsona: „Czar walcza”.

Starsza
osoba religijna, spokojna, poszukuje posady w skromnym domu u starszych osób. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 628

Sierota
pokojowa do wszelkich prac domowych szuka posady 15. 1. 32. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 98 641

Dziewczyna
uczciwa, dobre świadectwa, do prac domowych, cośkolwiek gotowania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 649

Poszukuje
posługi na cały dzień. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 642

Uczciwa
dziewczyna wiejska poszukuje posady od 15. 1. gotowaniem do wszystkich prac domowych. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 666

Służąca
uczciwa, czysta, chętna, pracowita poszukuje posady w lepszym domu do małej rodziny z gotowaniem od 15. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 98 655

Pani
przystojna, inteligentna szuka posady zarządczyni, kierowniczką nadzorczyni. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 769

Posługi
przed lub po południu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 777

Panna
do dzieci z szyciem przyjmie posadę. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 776

Nauczycielka
uniwersyteci francuski, poszukuje demiplace, przystępuje do szkół. Korepetycje, specjalność francuski maturzystom tanio. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 759

Poszukuje
prania lub posługi na cały dzień. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 798

Panna
poszukuje posady do szycia jako początkująca za mniejszym wynagrodzeniem lub w asnej maszynie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 790

Starsza
dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem lub posługi na cały dzień zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 98 739

Posługaczka
uczciwa poszukuje posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 785

Młoda
wdowa, inteligentna poszukuje posady u samotnej osoby. Najchętniej na wieś (Dobre świadectwa). Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 784

Służąca
sierota z lepszego domu poszukuje posady do starszych bezdzietnych państwa od zaraz lub 15. 1. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 783

Wiejska
dziewczyna poszukuje miejsca od 15. 1. do wszystkiego z gotowaniem, dobrym poleceniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 576

Sierota
szuka posługi przed południem zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 574

Panienka
z ukończoną Szkołą Handlową poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 532

Osoba
lat 40 pracowita, sumienna poszukuje miejsca do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 98 708

Dziewczyna
poszukuje posady jakiegokolwiek z cośkolwiek gotowaniem zaraz lub 15 bm. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 707

Pracznia
poza dom 5 zł dziennie, Zamkowa 5, mieszkanie 12. zdw 98 698

Młodszy książkowy
znający 3 systemy księgowania, również stenografuje i pisze biegle na maszynie, poszukuje posady zaraz lub 1. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 98 679

Biuralistka
obeznana z wszelkimi pracami biurowymi, biegła w liczeniu, pisanu na maszynie poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 98 748

Pomocnik
gospodarczy, sofer, kawaler, poszukuje posady — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 745

Ogrodnik
kawaler posiadający kilkoletnią praktykę i kurs szkoły ogrodniczej, przyjmie posadę od zaraz lub później. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 293

Kucharka
starsza poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 201

Kucharka
poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 202

Dzielnia
książkowa-bilansistka pisząca na maszynie poszukuje posady, najchętniej w biurze fabrycznym — Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 218

Urzędnik
wypożyczy 2500 zł otrzymanie posady większym majątku. Sofer wypożyczy 5000 zł za otrzymanie posady. Zgłoszenia „Dom Złoty”. Szkolna 6, III. zdw 98 220

Nauczycielka
cyfłomowna zakres szkoły powszechnej poszukuje posady prywatnej. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 265

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 270

Służąca
starsza, samodzielna, sumienna, pracowita poszukuje posady od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 98 205

Mężatka
młoda poszukuje zaraz posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 206

Inteligentna
panienka mająca kilka lat praktyki, przyjmie posadę do prowadzenia gospodarstwa domowego. Miejsowość obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 247

KINO
COLOSSEUM
Jon Kiepus
śpiewa i gra obok
Brygidy Helm
w filmie
Neapol
śpiewające miasto
Pw 9 981-52 92

Cukiernik - karmelkarz
poszukuje jakiegokolwiek posady za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 901

Kołodziej
lat 24 poszukuje posady mam częściowo narzędzia. Łaskawe zgłoszenia Fr. Wesołek Kijewo, poczta Środa, zdw 97 934

Poszukuje
posługi przedpołudniowej. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 940

Poszukuje
posługi przed południem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 932

Szofer - monter
z dobrym świadectwami poszukuje posady złoży kaucję. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 918 9

Zaufana
dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 888

Posłuni
w mieście lub na Wildzie poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 908

Mistrz ceglarski
dobremi świadectwami, może złożyć kaucję, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 1988

Sierota
ze wsi szuka posady do prac domowych. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 144

Uczciwa
zdrowa dziewczyna poszukuje miejsca do dzieci i lejszych prac domowych. Dobre referencje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 152

Sierota
młoda, czysta, uczciwa, samodzielnie gotowaniem, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 163

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 183

Kucharka
uczciwa, z dobrym gotowaniem, prasowaniem sztywnej bielizny do wszelkich prac domowych, do brejni świadectwami szuka posady do 1 lub 2 osób. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 309

Panienka
znająca dobrze haftowanie, lat 18, inteligentna, biegła poszukuje posady uczennicy do składni rzeźniczego, piekarskiego lub innej branży. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 325

Posługaczka
dobrze polecona poszukuje posługi. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 97 864

Inteligentna
pani poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 2250

Panna
z ukończoną szkołą gospodarczą szuka posady jako początkująca. Oferty Kurjer Pozn. zdw 2243

Pcszukuje
posługi w południe. Łazarz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 285

Ogordniczy
pomocnik lat 25 poszukuje posady zaraz lub później. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 292

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 294

Służąca
poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 211

Bezrobotny
znajdujący się w krytycznym położeniu prosi o jakikolwiek pracę za małym wynagrodzeniem lub utrzymaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 861

Książkowy
piszący maszyną poszukuje posady jako emeryt, małe wynagrodzenie ewentualnie utrzymanie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 016

25 WOLNE MIEJSCA

Panna
z porządnej rodziny młoda sympatyczna, znająca dobrze gotowanie, także jaskie pranie, prasowanie na samodzielnym stanowisku do dwóch osób zaraz potrzebna. Zgłoszenia krótki życiorys, fotografia, która zwróci do Kurjera Pozn. zdw 98 027

Pielegniarka
doświadczona, akurata, dobrze polecona, potrzebna do 3 chłopców noworodków. Zgłoszenia Seryna Mielżyńskiego 23, m. 7. zdw 98 290

Uczeń
może się zgłosić zaraz. Piekarnia Cukiernia A. Rynowicki Półwiejska 32. zdw 98 383

Służąca
do wszystkiego od zaraz. Załawska, Plac Nowomiejski 5, dom ogrodowy III. wejście. zdw 98 379

Poszukuje
starszej zaręczanej osoby do wszystkiego z samodzielnym gotowaniem, bez dzierżby niania. Zgłoszenia Drowa J. Dammowa ul. Dąbrowskiego 53 37. zdw 98 372

Młynarz
kawaler obojętny z motorem gazowym, jak i z elektryką potrzebny zaraz lub 15. 1. 32 do młynarstwa, Zgłoszenia z odpisem świadectw, których się nie zwraca do Zarządu Maj. Sławno, p. Lubasz, pow. czarnkowski. zdw 98 351

Drukarka-maszynistka
młodsza poszukuje drukarni L. Kapela, Wrocławska 18, nw 7844

Dziewczyna
porządna do wszystkiego może się zaraz zgłosić. Müller, Wrocławska 15. zdw 98 459

Bufetowa
przystojna do obsługi gości i wszelkich prac domowych zaraz potrzebna. Sw. Wojciech 14/15 mieszkanie 2. zdw 98 499

Do
dwóch chłopców 6 i 4 lata, poszukuje wykwalifikowanej freblanki z praktyką. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 477

Młodszy
pomocnik do restauracji natychmiast potrzebny. Zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem pensji przy wolnym utrzymaniu. Thomas i S-ka, Leszno, nw 7842

Kilku panów
z wytwornym obejściem znajdują zajęcie akwizytorskie w pierwszorzędnej wydawnictwie, z dziedzin księgarskiej. Oferty własnoręczne z życiorysem do ekspedycji Kurjera Pozn. nw 7839

Biuro reklamowe
przyjmie zaraz młodego, inteligentnego, wymownego handlowca. Wymagane: zdolności organizacyjne, rysowania, biegłe o pisania maszyną. Kaucja na inkaso. Szczegółowe oferty, odpisy świadectw, wynagrodzenie, wysokość kaucji do Kurjera Pozn. zdw 98 443

Chcesz
otrzymać posadę dobrą? Wyucz się księgowości stenografii, pisanie maszyną. Kurs rozpoczyna my 4. Posiepi pl. Sanieżyński 2a zdw 97 626 7

Kierownik
filii młody z kaucją ca trzy tysiące zł do branży konfekcyjnej. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 98 415

Ekspedjentka
z kaucją Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 716

Podróżujący
zaprowadzony galanterji gotówka 1000 złotych potrzebny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 542

Dziewczyna
z praniem, gotowaniem potrzebna zaraz. Piekarnia Górna Wil. da 81. zdw 98 468

Służąca
do wszystkiego potrzebna zaraz. Piotra Wawrzyniaka 6 (piekarnia). zdw 98 537

Służąca
z gotowaniem i praniem potrzebna zaraz. L. Kachlicka, Wielkie Garbary 21, II. zdw 98 569

Uczennica
z dobrej rodziny, uczciwa i pracowita, potrzebna zaraz. Piekarnia, cukiernia, Półwiejska 2. zdw 98 695

Posługaczka
potrzebna zaraz. — Wyspiańskiego 18 — 6. zdw 98 703

Posługaczka
Adama Jeskego 2, II. m. 19. (Rynek Łazarzski). zdw 98 717

Potrzebna
bufetowa, Restauracja Dąbrowskiego 53. jw 2261

Ekspedjentka
młodsza dzielnia do pierwszorzędnej składni rzeźniczego i wyrobów miesnych poszukiwana. Tylko z branży. Warunek: język polski i niemiecki. Bracia Strobel, Poznań św. Marcina 28, nw 7846

Dziewczyna
bardzo czysta, do dwóch osób, młodsza, potrzebna zaraz możliwie bez spania. Alja Szelażowska 7, dzwonek II. zdw 98 770

Dziewczyna
do wszystkiego, dobre gotowanie 15. 1. Konopnickiej 15, miesz. 5. zdw 98 684

Kucharka
umiejąca dobrze gotować, piec, znająca się na chowie drobiu, potrzebna zaraz. Zgłoszenia z odpisem świadectw do Kurjera Pozn. zdw 98 578

Służąca
z gotowaniem potrzebna, Niegołewskich 14, miesz. 8, zdw 98 541

Posługaczka
starsza, uczciwa, pracowita na cały dzień potrzebna. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 98 707

Osobom
mogącym malować lub haftować w domu, wydam pracę. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 751

Ekspedjentka
zeznika z ciecierz męsa zaraz, możliwie z kaucją. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 3262

Dzielnia
pracownia prasowacza na sztywną bieliznę potrzebna zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 98 594

Zabawa Karnawałowa
w Zoologu, wtorek, 5 stycznia „Chopin”. Pw 9966 58 304

Sprzedaj RESZTEK
za bezcen

T. Woźniak
ul. Kramarska 16. Pw 9 968-52 82

Humor zagraniczny

— Tak. Nauczyłem się grać na skrzypcach, gdy miałem 8 lat.

— A kiedy pan zapomniał?

(Humorist, Londyn). S. F.

Przedpłata

na styczeń 1932 za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kwiecień 4,00, w agencjach w mieście 4,50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu 4,70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie 5,00 kwartalnie 15,00, pod opaską miesięcznie w Polsce 9,00, w innych krajach 11,00.

W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie niedostarczonych numerów lub odeszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072. w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr 200 149

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie 4-lamowej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potoczniemi 200 gr. od 1-lamowego milim.

Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniami miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego „dobre” do godz. 11. większe dłużej według możliwości. Ogłoszenia: słowo napisowe (tłusie) 25 gr. każde, dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

— Tak. Nauczyłem się grać na skrzypcach, gdy miałem 8 lat.

— A kiedy pan zapomniał?

(Humorist, Londyn). S. F.

Przedpłata

na styczeń 1932 za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kwiecień 4,00, w agencjach w mieście 4,50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu 4,70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie 5,00 kwartalnie 15,00, pod opaską miesięcznie w Polsce 9,00, w innych krajach 11,00.

W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie niedostarczonych numerów lub odeszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072. w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr 200 149